

วารสารภาษาปริทัศน์

ที่ปรึกษา

ศ. เต็มศักดิ์ กฤษณามระ

รศ. ดร. กำจัด มงคลกุล

รศ. ดร. คุณกัญดา ธรรมมงคล

ศ. ดร. สมหวัง พิธิยานุวัฒน์

รศ. ดร. อัจฉรา วงศ์โสธร

รศ. มัทนา ดวงรัตน์

รศ. มาลินี จันทนิมิต

รศ. ดร. กัญหาทิพย์ สิงหนะเนติ

บรรณาธิการ

รศ. บัณฑิต สว่างวโรรส

กองบรรณาธิการ

อ. เสียงทิพย์ สุขศรี

ผศ. วาแก้ว โรงสะอาด

อ. วัลยาพร นาวีการ

อ. เปรมวดี มัลลินัส

อ. ปรางทิพย์ นพรมภา

อ. วัลลภ กังวานพรศิริ

ฝ่ายจัดการและเผยแพร่

อ. สว่างวงศ์ วรรณเวช

อ. วุฒิชัย โจทย์กิ่ง

อ. สมถมาลย์ ตมะวิโมกษ์

อ. จันทร์พินิต สุระศิลป์

นาง สุรัชดี วิริยะขังศิริ

ฝ่ายศิลปกรรมและถ่ายภาพ

อ. เชาวน์ ศรสงคราม

วารสารภาษาปริทัศน์

เป็นวารสารวิชาการของสถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เผยแพร่ความรู้ภาษาอังกฤษตลอดจนความก้าวหน้าทางวิชาการเกี่ยวกับการศึกษา การสอนภาษาอังกฤษ

2. เผยแพร่ ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ตลอดจนแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระหว่างครูอาจารย์ภาษาอังกฤษในสถาบันต่าง ๆ

3. ส่งเสริมให้อาจารย์ และผู้ทรงคุณวุฒิเสนอผลงานทางวิชาการ และมีส่วนร่วมในด้านการเผยแพร่วิชาการ และให้บริการแก่สังคม

กำหนดออกปีละ 2 ฉบับ คือ

ภาคต้นของปีการศึกษา

ภาคปลายของปีการศึกษา

การตีพิมพ์บทความใดๆ ในวารสารเล่มนี้ จะต้องได้รับการอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากกองบรรณาธิการ “ภาษาปริทัศน์” ก่อน

บทความในวารสารเล่มนี้ เป็นความคิดเห็นของผู้เขียนแต่ละท่าน คณะกรรมการจัดทำวารสาร “ภาษาปริทัศน์” ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป

วารสารภาษาปริทัศน์ ได้รับเงินสนับสนุนค่าพิมพ์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทบรรณาธิการ

ปัจจุบันนี้ วิดีโอเทปได้เริ่มเข้ามามีบทบาทในการเรียนการสอนสาขาวิชาต่างๆ ในประเทศไทย ภาษาปริทัศน์ฉบับนี้จึงใคร่เสนอบทบาทของวิดีโอในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทักษะต่างๆ ตลอดจนปัญหาและข้อจำกัดในการใช้วิดีโอเพื่อที่ท่านผู้อ่านจะได้เข้าใจในการใช้ ตลอดจนสามารถเลือกเนื้อหาที่จะนำมาใช้สอนด้วยวิดีโอ ซึ่งจะทำให้การสอนของท่านมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนั้นท่านผู้อ่านจะได้ทราบว่า Interactive Video ซึ่งกำลังได้รับการพัฒนาอยู่ในหลายๆ ประเทศนั้น คืออะไร และมีประสิทธิภาพเพียงใด จากบทความของเราในฉบับนี้

นอกจากบทความที่เกี่ยวกับวิดีโอในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแล้ว ยังมีบทความเรื่อง สอนศัพท์ล่องหน้า ซึ่งท่านจะได้ทราบว่าสอนอย่างไรและทำไมจึงสอนก่อนการอ่าน Text

สำหรับคอลัมน์ประจำ เราได้รับเกียรติจากผู้อำนวยการสถาบันภาษา รองศาสตราจารย์ ดร. คุณัญญา ธรรมมงคล เล่าถึงเหตุผลและหลักการสอบ Placement Test ของสถาบัน

ถ้าท่านมีปัญหาในการสอน Listening ท่านอาจจะแก้ปัญหาได้ถ้าท่านได้อ่านการตอบปัญหาของเราในฉบับนี้

ภาษาปริทัศน์ หวังว่าท่านผู้อ่านคงจะได้รับประโยชน์จากหนังสือของเราและติดตามฉบับต่อไปซึ่งจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับ English for Professions

บงอร สว่างวิโรธ

สารบัญ

เรื่อง	บทบรรณาธิการ	หน้า
สื่อการสอนวิดีโอเทปในชั้นเรียนภาษาอังกฤษ	วาวแวว โรงสะอาด	1
การใช้สื่อการสอนวิดีโอฝึกทักษะต่าง ๆ ในการสอนภาษา	วัฒนวรรณ สงวนเรือง	21
Interactive Video	อัมพร ชาทิอัปสร	37
เทปโทรทัศน์กับการเรียนการสอนภาษา	อมรา แสงจันทร์	48
การใช้วิดีโอในการพัฒนาอาจารย์	นราพร จันทร์โอชา	60
สอนศัพท์ล่วงหน้า : ทำไมและอย่างไร	ทรงพร อิศโรสุกุล	66
สนทนากับ รศ. ดร. คุณกัญดา ธรรมมงคล	จันทร์พนิต สุระศิลป์	80
	วัลยาพร นาวิการ	
ตอบข้อสงสัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ	ปรางทิพย์ นพรมภา	85
แนะนำหนังสือ	ยุพิน จันทร์เจริญสิน	88

สื่อการสอนวีดิโอเทปในชั้นเรียนภาษาอังกฤษ

วาววาว โรงสะอาด

ในปัจจุบันสถาบันการศึกษาหลายแห่งที่มีการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศมีความคิดริเริ่มในการนำวีดิโอเทปมาเป็นสื่อในการสอน ด้วยหวังว่าจะเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การใช้วีดิโอเทปเป็นสื่อในการสอนจะให้ประโยชน์อย่างยิ่งถ้าผู้สอนมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการใช้อย่างเพียงพอ ผู้สอนจะต้องมีความรู้และความเข้าใจในการที่จะเลือกเนื้อหาที่จะนำมาสอนโดยวิธีนี้ ตลอดจนตระหนักถึงปัญหาและข้อจำกัดของการใช้วีดิโอเทปในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วย บทความนี้จะได้กล่าวถึงบทบาทของวีดิโอในวงการการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ แหล่งของวีดิโอเทปเพื่อใช้สอนภาษา วิธีการและปัญหาของการเลือกใช้หรือผลิตสื่อชนิดนี้เพื่อใช้ในห้องเรียน

วีดิโอคืออะไร

McInnes (1980) ได้กล่าวไว้ว่าวีดิโอ คือ วิธีการชนิดหนึ่งซึ่งสร้างภาพและเสียงให้เกิดขึ้นพร้อมกันโดยการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องบันทึกเทปและจอฉาย วีดิโอเทปเป็นสื่อการสอนชนิดหนึ่งที่สามารถให้ประโยชน์หลายอย่างซึ่งสื่อการสอนชนิดอื่นทำไม่ได้ คือ สามารถทำให้ผู้เรียนได้เห็นภาพเห็นการเคลื่อนไหวและได้ยินเสียงของเหตุการณ์ที่กำลังปรากฏอยู่ไปพร้อม ๆ กัน ผู้เรียนจะได้เห็นบรรยากาศของความเป็นจริงในการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ และยังได้เห็นวัฒนธรรมของชาติอื่น เห็นการสื่อสารโดยใช้ท่าทาง สีหน้า แววตาเป็นเครื่องบ่งบอกนอกเหนือจากคำพูด ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้ครูผู้สอนไม่สามารถอธิบายหรือสร้างให้เกิดขึ้นได้ในห้องเรียน (Lonergan, 1984)

เมื่อใดจึงควรใช้วิดีโอเทปเป็นสื่อการสอน

จากการที่วิดีโอสามารถให้ทั้งภาพ เสียง และบรรยากาศที่แท้จริงของเหตุการณ์ การใช้วิดีโอเทปจึงเหมาะสมกับวิชาการพูดและสนทนาโต้ตอบ (Oral Interaction) เช่น การสอนเกี่ยวกับการสมัครงาน การสัมภาษณ์บุคคลสำคัญ หรืออาจใช้เป็นเครื่องกระตุ้นก่อนเข้าสู่บทเรียนในวิชาการอ่านเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (Reading for Specific Purposes) เช่น ให้ผู้เรียนได้เห็นภาพการทำงานของ atomic reactor ในโรงงาน ได้เห็นบรรยากาศและเสียงของการทำงานที่แท้จริงของเครื่องก่อนที่จะให้ผู้เรียนอ่านและทำความเข้าใจกับบทเรียนว่า เครื่องจักรกลชนิดนั้น ๆ มีส่วนประกอบอะไรบ้าง แต่ละส่วนทำหน้าที่ประสานกันอย่างไรและเจ้าหน้าที่จะคุมเครื่องให้ทำงานได้อย่างไร เมื่อผู้เรียนเข้าใจดีแล้วอาจนำผู้เรียนไปสู่กิจกรรมต่อเนื่อง เช่น การเขียนบรรยาย process การทำงานของเครื่อง atomic reactor เป็นต้น

จุดประสงค์หลักของการใช้สื่อการสอนในห้องเรียนก็เพื่อเป็นเครื่องช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในบทเรียนนั้นอย่างถูกต้องและรวดเร็ว อีกทั้งช่วยขจัดปัญหาความเข้าใจผิดบางอย่างที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการเรียน ดังนั้น ถ้าผู้สอนต้องการจะใช้วิดีโอเทปในชั้นเรียนภาษาอังกฤษ จะต้องแน่ใจก่อนว่าสื่อชนิดนี้เหมาะสมกับสถานการณ์ในชั้นเรียนตอนนั้นจริง ๆ ผู้สอนควรถามตัวเองอยู่เสมอว่าจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนสนใจและติดตามบทเรียนที่กำลังเสนอด้วยสื่อชนิดอื่น ซึ่งจะให้ได้เท่ากันหรือดีกว่าหรือไม่เช่นสามารถหาวัสดุจริงมาแสดงในห้องเรียนให้ผู้เรียนได้สัมผัสอย่างใกล้ชิด หรือในกรณีที่บทเรียนวิชาการอ่านกล่าวถึงการเปรียบเทียบตัวเลขทางสถิติ เช่น รายได้ประชาชาติและผลผลิตต่อปีของประเทศต่าง ๆ ในเอเชียอาคเนย์ สื่อที่เหมาะสมในชั้นเรียนขณะนั้นคือแผนภูมิหรือแผ่นใสที่ฉายบนเครื่องฉายข้ามศีรษะ ผู้สอนไม่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้วิดีโอเทปเลย เพราะภาพที่ปรากฏบนจอจะเคลื่อนไหวค่อนข้างเร็ว ผู้เรียนที่เรียนช้าอาจติดตามเนื้อหารายละเอียดไม่ทัน และการเปิดภาพนั้นย้อนให้ดูซ้ำ ๆ กันอีกหลายครั้งก็เป็นการเสียเวลาและไม่ตรงกับจุดประสงค์หลักของการใช้วิดีโอเทปที่ต้องการช่วยให้เกิดความเข้าใจได้รวดเร็วยิ่งขึ้น (McInnes, 1980)

แหล่งของวิดีโอเทปที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

โดยทั่ว ๆ ไปเราอาจแบ่งแหล่งของวิดีโอเทปที่ครูผู้สอนภาษาอังกฤษนำมาใช้กับนักเรียนในชั้นได้ดังนี้ คือ

1. บทเรียนวิดีโอเทปสอนภาษาอังกฤษที่มีจำหน่ายในท้องตลาด สถาบันการศึกษาส่วนใหญ่ในประเทศไทยต้องพึ่งบทเรียนวิดีโอเทปที่ต่างประเทศทำขึ้นจำหน่ายเป็นหลัก เพราะมีปัญหาในการผลิตบทเรียนเองซึ่งจะต้องใช้ค่าใช้จ่ายสูง และมีความยุ่งยากทางด้านเทคนิค บทเรียนวิดีโอเทปที่แพร่หลายก็คือ ชุดการสอนภาษาอังกฤษที่ BBC จัดทำขึ้น เช่น

ภาษาอังกฤษระดับต้นได้แก่ชุด Follow Me, On We Go

ภาษาอังกฤษระดับกลางได้แก่ชุด The Sadrina Project, People You Meet

ภาษาอังกฤษระดับสูงได้แก่ชุด Challenges, The Bellcrest Story

สถาบันการศึกษาที่เลือกใช้วัสดุการสอนสำเร็จรูปเช่นนี้จะไม่มีปัญหาในด้านการผลิต คงมีแต่การให้ครูผู้สอนเตรียมตัวใช้บทเรียนให้ถูกวิธีตามคำแนะนำของผู้ผลิตบทเรียนเท่านั้น

2. บทเรียนวิดีโอเทปที่บันทึกจากรายการที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ (off-air) ครูผู้สอนบางคนที่มีความกระตือรือร้นและไม่ประสงค์จะใช้เพียงบทเรียนที่ต้องสั่งซื้อจากต่างประเทศเท่านั้นอาจเลือกบันทึกจากรายการที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ เช่น รายการสอนภาษาอังกฤษทางโทรทัศน์ของมหาวิทยาลัยเปิดในประเทศ หรืออาจเลือกบันทึกเทปข่าวต่างประเทศ หรือเข้าภาพยนตร์วิดีโอที่มีเสียงบรรยายเป็นภาษาอังกฤษมาใช้ประกอบบทเรียนบางตอนได้ แต่วัสดุประเภทนี้ไม่ได้ทำไว้เพื่อการสอนภาษา เป็นวัสดุที่มีลักษณะเป็นจริง (authentic) ซึ่งผู้เรียนอาจจะเข้าใจยาก ดังนั้น ผู้สอนจะต้องใช้เวลาปรับวัสดุที่มีให้เข้ากับบทเรียน ต้องรู้จักคัดเลือกเนื้อหาและประการสำคัญต้องคำนึงว่าการบันทึกเทปในลักษณะนี้ได้ละเมิดลิขสิทธิ์ของเจ้าของเทปหรือผู้ผลิตรายการด้วยหรือไม่

3. บทเรียนที่ผู้สอนผลิตขึ้นใหม่เองทั้งหมด ในบางครั้งผู้สอนพบว่าบทเรียนวิดีโอเทปที่มีจำหน่ายในท้องตลาดหรือที่บันทึกจากรายการทางโทรทัศน์ไม่สอดคล้องหรือครอบคลุมเนื้อหาที่จำเป็นของหลักสูตรที่มีอยู่ทำให้ผู้สอนประสงค์จะวางแผนเนื้อหาบทเรียนและถ่ายทำวิดีโอเองทั้งหมด ทั้งผลงานจะออกมามีคุณค่าเพียงใดขึ้นอยู่กับความพร้อมและการเตรียมการในด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านเงินทุน เวลา บุคลากร วัสดุอุปกรณ์และเทคนิควิธีการ

การเตรียมตัวเพื่อการใช้วิดีโอเทปในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

ตามปกติแล้วการเสนอบทเรียนด้วยการใช้วิดีโอมักจะทำให้ผู้เรียนสนใจใคร่รู้ว่าตนเองจะได้ชมและได้ยินอะไรแม้ว่าบางทีความเข้าใจในสิ่งที่เห็นและได้ยินจะจำกัด ผู้สอนจึงควรเลือก

เนื้อหาที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น ถ้ามคำถาม ติดตามความคิดและให้ข้อเสนอแนะได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องหมายของความสำเร็จของการเรียนการสอน อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนส่วนใหญ่จะคุ้นเคยกับการชมโทรทัศน์ทางบ้านในลักษณะที่เป็นสิ่งบันเทิงพักผ่อนหย่อนใจ ไม่ได้ใช้ความคิดจริงจังกับสิ่งที่ปรากฏบนจอโทรทัศน์มากนัก แต่เมื่อผู้สอนนำวิดีโอเทปมาใช้ในบทเรียนจะต้องใช้ประโยชน์จากวิดีโอให้เต็มที่ที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ชมที่ใช้ความคิด (active viewer) อยู่ตลอดเวลาที่ชม ถึงแม้ผู้สอนจะใช้เวลาเสนาวิดีโอเทปเพียง 5-8 นาทีสำหรับการสอนปกติ 1 คาบ แต่ถ้าผู้สอนใช้กลวิธีอย่างเหมาะสมกระตุ้นผู้เรียนอยู่ตลอดเวลา ก็เป็นการเพียงพอแล้วที่จะให้กิจกรรมการเรียนการสอนสมบูรณ์ได้ ดังนั้น ก่อนการสอนทุกครั้งครูผู้สอนจะต้องมีการเตรียมตัวใช้บทเรียนนั้น ๆ อย่างดีที่สุด (Lonergan, 1984)

ข้อเสนอแนะบางประการเพื่อให้ผู้สอนได้มีการเตรียมพร้อมที่ดีก่อนเข้าชั้นเรียนได้แก่

1. สละเวลาดูบทเรียนดังกล่าวล่วงหน้าหลายครั้ง ทำบันทึกเป็นตอน ๆ จดหมายเลข (counter number) ของตอนที่เปิดซ้ำหรือหยุด
2. เตรียมคำถามนำเรื่องและสอนศัพท์ล่วงหน้า (preteach) คำบางคำที่ผู้เรียนจะได้พบและอาจสร้างปัญหาให้ผู้เรียนไม่เข้าใจได้ ผู้สอนอาจทดสอบความรู้ของผู้เรียนโดยการให้ทำแบบฝึกหัดสั้น ๆ (Preparation Exercises) และเฉลยคำตอบ
3. เตรียม worksheet ของ viewing guide¹ ให้ผู้เรียนทำก่อนดูหรือขณะดูวิดีโอเทป เพื่อกระตุ้นผู้เรียนให้เข้าสู่บทเรียน
4. เลือกเทคนิคการสอนว่าตอนใดจะให้ผู้เรียนดูเฉพาะภาพ ฟังเฉพาะเสียงหรือจะแบ่งผู้เรียนเป็น 2 กลุ่มให้กลุ่มหนึ่งดูเฉพาะภาพ อีกกลุ่มหนึ่งฟังเฉพาะเสียงแล้วแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน (jigsaw viewing)
5. บันทึกที่รายละเอียดว่าตอนใด ท่านจะเน้นเนื้อหาต่อไปนั้
 - 5.1 ลักษณะหน้าที่ของภาษา (language functions) ที่บทเรียนบทนั้นครอบคลุมถึงเช่น การถามและการบอกทิศทาง การขอและการให้อนุญาต เป็นต้น
 - 5.2 การเชื่อมต่อกับกิจกรรมที่ต้องใช้ทักษะอื่น เช่น การอ่าน การเขียนหรือการพูด

¹ ดูตัวอย่าง 1-5 และตัวอย่างของ viewing guide ของ Travel and Tourism ที่ภาคผนวก

5.3 การให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาตามแบบที่ได้เห็นจากวิดีโอเทปเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์จริง

6. เตรียมสื่อการสอนประเภทอื่นไว้ใช้ร่วมด้วยตามแต่ความจำเป็น เช่น แผ่นใสหรือแถบประโยคหรือแถบคำ (flash card) เพื่ออธิบายโครงสร้างทางไวยากรณ์ที่สำคัญ ๆ

ขั้นตอนในการใช้วิดีโอเทปในการเรียนการสอนภาษา

ขั้นตอนในการใช้วิดีโอเทปในห้องเรียนอาจมีแตกต่างกันออกไปหลายขั้นตอน แล้วแต่วัตถุประสงค์ของบทเรียน ระดับชั้นเรียนและสภาพภายในห้องเรียน Loneragan (1984) ได้กล่าวสรุปในเรื่องขั้นตอนของการใช้วิดีโอเทปว่าโดยทั่ว ๆ ไปแล้วครูผู้สอนควรแบ่งขั้นตอนการใช้เป็น 5 ขั้นตอนด้วยกัน คือ

ขั้นตอนที่ 1 เริ่มนำเสนอบทเรียนด้วยวิดีโอ อาจให้ผู้เรียนได้เห็นทั้งภาพได้ยินทั้งเสียงหรืออาจเห็นเฉพาะภาพหรือได้ยินเฉพาะเสียง ผู้สอนควรมีการใช้ viewing guide และข้อทดสอบความเข้าใจร่วมด้วย แต่ถ้าเป็นชั้นเรียนระดับสูงอาจมีการหยุดเทปเพื่อให้มีการอภิปรายได้เป็นตอน ๆ¹

ขั้นตอนที่ 2 เปิดเทปให้ดูใหม่อีกครั้ง มีการหยุดบางตอนให้ผู้เรียนมีการคาดการณ์ล่วงหน้าว่าจะได้เห็นภาพอะไรและตัวละครกำลังพูดว่าอะไร² ผู้สอนอาจใช้โอกาสนี้สอนเรื่องทำเนียบของภาษา³ (register) เช่น ภาษาที่เป็นทางการ (formal language) และภาษาที่ไม่เป็นทางการ (informal language)

ขั้นตอนที่ 3 เปิดเทปให้ดูใหม่อีกครั้งหนึ่ง อาจหยุดเป็นบางตอนให้ผู้เรียนพูดแทนตัวละครบางตัว ผู้เรียนเริ่มฝึกใช้ภาษาตาม functions ที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 4 ผู้เรียนจับบันทึกคำศัพท์และโครงสร้างของภาษาที่ได้เรียนมา เริ่มเตรียมการเข้าสู่การเล่นบทบาทสมมติ (Role-Play) โดยใช้บัตรที่มีข้อความกำหนดสถานการณ์และบทบาท (cue card)

¹ ตัวอย่าง 6 ที่ภาคผนวก

² ตัวอย่าง 7 ที่ภาคผนวก

³ ตัวอย่าง 8 ที่ภาคผนวก

ขั้นตอนที่ 5 ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติ หากในห้องเรียนมีกล้องถ่ายวิดีโอก็ให้บันทึกเทปกิจกรรมช่วงนี้ไว้ด้วย

ข้อจำกัดบางประการของการใช้วิดีโอเทปในห้องเรียน

ผู้สอนจำเป็นต้องคำนึงถึงปัญหาบางอย่างที่อาจเกิดขึ้นขณะเตรียมการสอนและขณะสอนในชั้นเรียนเพื่อจะได้แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ทันเหตุการณ์ดังนี้ คือ

1. ชั้นเรียนที่จะใช้วิดีโอเทปสอนจะต้องมีขนาดพอดีไม่ใหญ่เกินไป เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้เห็นภาพบนจอโทรทัศน์ และได้ยินเสียงอย่างชัดเจน สภาพห้องเรียนจะต้องเอื้อต่อการเรียนด้วย ต้องพยายามไม่ให้มีปัญหาเรื่องเสียง (acoustic problem)
2. หากมีผู้สอนคนอื่นใช้บทเรียนทำนองเดียวกันก่อนหน้า หรือในห้องเรียนอื่นอาจทำให้ผู้สอนเคลื่อนย้ายเครื่องเล่นวิดีโอ (play back) และโทรทัศน์ไม่ทันการและถ้าหากตัวผู้สอนเองมีวิชาอื่นหรือผู้เรียนกลุ่มอื่นที่ต้องสอนก่อนหน้าชั่วโมงที่จะใช้วิดีโอเทปก็อาจไม่มีเวลาพอที่จะดูแลความเรียบร้อยของเครื่องก่อนการสอนด้วย
3. ผู้สอนจะต้องมีความคล่องแคล่วในการใช้เครื่องเล่นวิดีโอเมื่อต้องการเปิด-หยุดเทปเล่นเทปถอยหลังหรือเคลื่อนไปข้างหน้า ต้องรู้จักปรับภาพ เสียงและสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้พอสมควร การที่ผู้สอนไม่มีความคล่องตัวพอเมื่อใช้เครื่องจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรำคาญและเป็นการเสียเวลา
4. ผู้สอนควรคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาเครื่องและค่าสึกหรอของเครื่องรวมทั้งค่าใช้จ่ายในเรื่องเทปด้วย

สิ่งที่ครูผู้สอนภาษาอังกฤษควรรู้เพื่อการผลิตสื่อการสอนวิดีโอเทป

McInnes (1980) ได้กล่าวไว้ว่าครูไม่ใช่แค่ผลิตรายการโทรทัศน์ การใช้วิดีโอไม่เหมือนกับการผลิตรายการโทรทัศน์ เพราะฉะนั้นครูไม่จำเป็นต้องเป็นนักผลิตรายการเมื่อต้องการจะใช้วิดีโอ นั่นก็คือถ้าครูผู้สอนประสงค์เพียงนำวิดีโอเทปสอนภาษาที่จำหน่ายในท้องตลาดมาใช้กับชั้นเรียนของตนแล้วก็ไม่มีความจำเป็นประการใดเลยที่จะต้องรู้เทคนิคการถ่ายทำและการทำงานของอุปกรณ์เพื่อการถ่ายทำชนิดต่าง ๆ เพียงแต่เตรียมตัวใช้ให้ถูกวิธีและอย่างมีประสิทธิภาพดังกล่าวก่อนเท่านั้น

แต่สำหรับผู้สอนบางคนที่ต้องการจะผลิตสื่อวีดิโอเทปขึ้นเอง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชั้นเรียน บทเรียนและหลักสูตร ผู้สอนจำเป็นจะต้องมีความรู้บ้างในเรื่องเทคนิคต่อไปนี้ คือ

1. ฮาร์ดแวร์-ซอฟต์แวร์¹
2. การเขียนบทกำหนดบทบาทตัวแสดง การเคลื่อนไหวของกล้อง การเลือกชนิดของภาพ²
3. การบันทึกเทป
4. การตัดต่อ
5. การบันทึกเสียง การใช้ special effect
6. ความพร้อมของสถาบันการศึกษาในด้านที่เกี่ยวกับอุปกรณ์ บุคลากร งบประมาณ เวลา สถานที่

ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้เรื่องเทคนิคมากน้อยเพียงใด

ในฐานะครูผู้สอนที่ต้องการจะผลิตสื่อการสอนวีดิโอเทปเอง ผู้สอนไม่จำเป็นต้องมีความรู้ด้านเทคนิคมากมายถึงขนาดถ่ายภาพ บันทึกภาพหรือตัดต่อเองได้ แต่ถ้าผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งเหล่านี้บ้างก็จะทำให้สามารถ “สื่อสาร” ด้วยภาษาที่ช่างเทคนิคหรือช่างกล้อง (cameraman) ที่ผ่านการฝึกงานด้านนี้มาแล้วเข้าใจว่าผู้สอนต้องการอะไร และสิ่งที่ผู้สอนต้องการนั้นอุปกรณ์ที่สถาบันการศึกษามีอยู่สามารถทำได้หรือไม่ เพื่อว่าเมื่องานสำเร็จออกมาแล้วจะมีคุณค่าทางการศึกษาจริง ๆ ตามปกติแล้วสถาบันการศึกษาที่สอนภาษาอังกฤษส่วนใหญ่จะมีอุปกรณ์การถ่ายทำวีดิโอชนิดคุณภาพปานกลางเท่านั้น ซึ่งเนื่องมาจากการมีงบประมาณจำกัด ดังนั้น ความสามารถของเครื่องและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ อาจจำกัดไปด้วย เช่น สถาบันบางแห่งอาจมีกล้องถ่ายชนิด portable หลอดภาพเดี่ยว ซึ่งคุณภาพและศักยภาพย่อมต่ำกว่ากล้องที่ใช้ถ่ายทำในห้องส่ง (studio

¹ ฮาร์ดแวร์ หมายถึงตัวเครื่องได้แก่เครื่องบันทึกวีดิโอ (video recorder), โทรทัศน์ ส่วนซอฟต์แวร์ หมายถึงสิ่งที่ร่วมกันทำให้ฮาร์ดแวร์ทำงานได้แก่ video tape, audio cassetts เป็นต้น

² camera shot เช่น Close up (CU) เมื่อถ่ายภาพคนจะเห็นศีรษะและไหล่, Medium Shot (MS) จะเห็นภาพตั้งแต่ศีรษะถึงเอว, Long Shot (LS) จะเห็นทั้งตัว

camera) เป็นต้น อย่างไรก็ตามผู้สอนคิดว่ามีความพร้อมทั้งด้านเนื้อหา ประสบการณ์ บุคลากร อุปกรณ์ เงินทุนและเวลาแล้วก็ควรคิดผลิตสื่อวีดีโอให้เหมาะสมกับบทเรียนและชั้นเรียนของตนเอง เพราะหากสถาบันการศึกษามีอุปกรณ์การถ่ายทำเช่น กล้อง เครื่องบันทึกเทป (VTR) และอุปกรณ์อื่น ๆ พร้อมแต่ไม่มีผู้ใดใช้ถ่ายทำเลยก็จะเป็นการสูญเปล่าเหมือนดังที่ Macknight (1983) เคยกล่าวไว้ว่าสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่ยังใช้วีซีดีน้อยไปทั้งนี้รวมไปถึงการถ่ายวีดีโอด้วย และยังมีสถาบันอีกหลายแห่งที่มีกล้องถ่ายวีดีโอแต่ไม่เคยใช้ถ่ายทำเลย

การวางแผนงานเพื่อการบันทึกเทปวีดีโอกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน

ในกรณีที่ผู้สอนมีความประสงค์จะผลิตวีดีโอเทปเองแต่ไม่ต้องการความยุ่งยากมากเหมือนการผลิตเทปรายการโทรทัศน์ที่ทำกันอยู่ ทางออกอีกทางหนึ่ง คือ การบันทึกเทปกิจกรรมที่นักเรียนในชั้นเรียนเป็นผู้แสดง ชั้นเรียนที่เหมาะสมกับกิจกรรมทำนองนี้ คือ ชั้นเรียน Oral communication ซึ่งมีการแสดงบทบาทสมมติ กิจกรรมคู่ (pair work) หรือกิจกรรมกลุ่ม (group work) นักเรียนจะได้ดูและประเมินความสามารถของตนเองได้จากเทป ครูจะพบว่านักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนเพิ่มขึ้นแม้ว่าอาจจะมีบางคนรู้สึก “ตึงกล้อง” หรือรู้สึกขัดเขินไม่เป็นธรรมชาติ แต่ถ้าหากการบันทึกเทปพบแรกประสบความสำเร็จแล้ว และนักเรียนเข้าใจว่าการบันทึกเทปกิจกรรมของพวกเขาทำขึ้นเพื่อผลประโยชน์ทางการเรียนการสอนแล้ว นักเรียนจะให้ความร่วมมือดียิ่งขึ้นในการบันทึกเทปกิจกรรมในห้องเรียนครั้งต่อ ๆ ไป

อย่างไรก็ดีทั้ง McGovern (1983) และ Ellen (1983) มีความเห็นเพิ่มเติมว่าแม้การบันทึกกิจกรรมในห้องเรียนจะถือว่าเป็นการบันทึกเทปชนิดไม่ซับซ้อน (simple recording) เพราะการเตรียมการในห้องเรียนใช้เวลาไม่มากนัก ผู้แสดงไม่ต้องมีการซ้อมก่อนและผลจากการบันทึกเทปไม่จำเป็นต้องมีการตัดต่อก็ตาม ผู้สอนที่ต้องการบันทึกกิจกรรมของผู้เรียนขณะเล่นบทบาทสมมติ กิจกรรมคู่หรือกิจกรรมกลุ่มก็จะต้องมีการเตรียมพร้อมที่ก็พอสมควร สิ่งที่ต้องคำนึงถึงล่วงหน้าขณะวางแผนงานเพื่อการบันทึกเทป คือ

1. การจัดห้องเรียน แสง เสียง ตำแหน่งของกล้อง
2. การให้คำสั่งปฏิบัติงานและการประสานงานกับช่างกล้อง

3. การแก้ปัญหาทางเทคนิคเฉพาะหน้าที่อาจเกิดขึ้นระหว่างที่กิจกรรมของนักเรียนดำเนินอยู่ เช่น เทปไม่ทำงาน ไมโครโฟนขัดข้อง
4. การใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่จาก feedback sessions ครูและนักเรียนต้องมีเวลาดูเทปที่บันทึกเอาไว้ และรู้ว่าจะประเมินกิจกรรมเหล่านั้นในจุดใดบ้างเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่การเรียนรู้ ไม่ควรให้การบันทึกเทปเป็นไปเพื่อ “ความสนุก” ที่นักเรียนได้เห็นตัวเองปรากฏบนจอโทรทัศน์เท่านั้น

ข้อจำกัดบางประการในการบันทึกเทปกิจกรรมในห้องเรียน

ผู้สอนควรพิจารณาถึงสิ่งต่อไปนี้ร่วมไปด้วยเมื่อวางแผนงาน บันทึกเทปกิจกรรมของผู้เรียนในห้องเรียน

1. ชั้นเรียนจะต้องมีขนาดพอดี มีจำนวนผู้เรียนไม่มากเกินไป และการบันทึกเทปต้องหมุนเวียนกันไป ในแต่ละคาบการสอนอาจบันทึกเทปกิจกรรมคู่ได้ประมาณ 2 คู่เท่านั้น
2. จำนวนไมโครโฟนในห้องเรียนจะต้องมีเพียงพอกับจำนวนนักเรียนทุกคู่หรือทุกกลุ่มเพื่อไม่ให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้าว่าเมื่อใดกิจกรรมของคู่ของตนหรือกลุ่มของตนกำลังได้รับการบันทึกเทปอยู่ ทั้งนี้เพื่อให้กิจกรรมดังกล่าวเป็นไปอย่างเป็นธรรมชาติที่สุด เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมการบันทึกเสียงจะเลือกบันทึกเสียงของผู้เรียนแต่ละคู่ หรือแต่ละกลุ่มตามคำสั่งของครูผู้สอนเท่านั้น นอกจากนี้ไมโครโฟนเหล่านี้จะต้องมีประสิทธิภาพสูง บันทึกเสียงสนทนาโต้ตอบของผู้เรียนได้อย่างชัดเจนเพื่อประโยชน์ในคอน feedback ว่ามีการพูดผิดอย่างไรบ้าง ดังนั้นค่าใช้จ่ายในเรื่องอุปกรณ์ดังกล่าวนี้จึงค่อนข้างสูง
3. เนื่องจากครูผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นผู้สอน อธิบายรายละเอียดต่าง ๆ อยู่หน้าชั้นให้คำสั่งแก่ผู้เรียนเมื่อเข้าสู่กิจกรรมคู่หรือกลุ่ม หรือการเล่นบทบาทสมมติ ตลอดจนต้องเดินไปรอบ ๆ ห้องเพื่อช่วยอธิบายข้อข้องใจต่าง ๆ แก่ผู้เรียนขณะทำกิจกรรมที่ผู้สอนบอกให้ทำ ผู้ที่จะทำหน้าที่เป็นช่างกล้องและบันทึกเสียงจึงต้องเป็นเจ้าหน้าที่เทคนิคอย่างน้อย 2 คน ร่วมอยู่ในห้องเรียนนี้ด้วย บางครั้งผู้เรียนจะมีความรู้สึกว้าวนอกใจไม่เป็นกันเอง ไม่เหมือนชั้นเรียนเพราะมีคนภายนอกมาร่วมอยู่ด้วย ปัญหาอาจแก้ไขได้ถ้าสถาบันการศึกษามีเงินทุนสูงมากพอที่จะมีห้องบันทึกเทปพิเศษชนิดมีกระจกกัน ไม่ให้ผู้เรียนเห็นการทำงานของช่างกล้องหรือช่างบันทึกเสียงเลย

4. ส่วนใหญ่ครูผู้สอนมักจะมี ความชำนาญด้านการถ่ายภาพหรือบันทึกเสียงไม่มากนัก จึงต้องอาศัยเจ้าหน้าที่เทคนิคเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น หากการเรียนคาบใดเจ้าหน้าที่ไม่พร้อม เช่น มีงานอื่นนอกสถานที่ที่ต้องทำการบันทึกเทปวิดีโอหรือมีการประชุมสัมมนาในสถาบันการศึกษานั้น ๆ พร้อมกัน บางครั้งกิจกรรมการเรียนการสอนอาจจะชุลลิกบ้าง เพราะตามสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่จะมีเจ้าหน้าที่ ที่ผ่านการอบรมงานด้านวิดีโอมาอย่างดีไม่มากนัก และอาจมีงานที่ต้องทำเกินกำลังคนด้วย

5. ครูผู้สอนที่มีชั่วโมงการสอนอื่นหรือสอนกลุ่มผู้เรียนอื่นก่อนหน้าชั้นเรียนที่จะใช้วิดีโอ และมีการบันทึกเทปจะพบว่าบางครั้งไม่สะดวกในเรื่องการเตรียมตัวจัดห้องเรียน การวางตำแหน่งของกล้องและการจัดแสงไวลุ่มหน้าซึ่งต้องกินเวลาอย่างน้อยถึง 10–15 นาที

บทสรุป

สื่อการสอนทุกชนิดมีไว้เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น แต่ถ้าใช้สื่อผิดประเภทหรือใช้อย่างไม่ถูกสถานการณ์ก็เป็นการก่อให้เกิดโทษ (Willis, 1983) สื่อการสอนวิดีโอก็เช่นเดียวกัน ควรมีการเลือกใช้ให้เหมาะกับวัตถุประสงค์ของบทเรียนและลักษณะของชั้นเรียน อาจนำมาใช้เฉพาะบทเรียนหลัก (Key lesson) และควรใช้ร่วมกับสื่อประเภทอื่นด้วย เช่น เครื่องฉายแผ่นใส สไลด์ worksheet เป็นต้น ตามความเหมาะสม วิธีการเสนอบทเรียนด้วยวิดีโอเทปจำเป็นต้องมีการเตรียมพร้อมที่ดี และครูผู้สอนภาษาอังกฤษอาจคิดผลิตเทปเองก็ต่อเมื่อมีความมั่นใจและความพร้อมในเรื่องประสบการณ์ เนื้อหา วัสดุอุปกรณ์ เงินทุน เวลา และความร่วมมือของเจ้าหน้าที่เทคนิคเท่านั้น

หนังสืออ้างอิง

- Allen, Margaret. "Uses of Video Recording in an Institution", *Video Applications in English Language Teaching*. ELT Documents: 114, Oxford: Pergamon Press, 1983.
- Calsoyas, K. A. and Calsoyas, J. A. "Television in the Classroom", *English Teaching Forum*. 19, (4), 1981, 2-4.
- Candlin, J., Charles, D. and Willis, J. "Video in English Language Teaching", *Language Studies Unit Research Report*. University of Aston in Birmingham, 1982.
- Casler, K. "Video Materials in Language Learning", *Modern English Teacher*. 8, (2), 1980, 16-22.
- Geddes, M. and Sturtridge, G. *Video in the Language Classroom*. London: Allen and Unwin, 1981.
- Loneragan, Jack. "Video Applications in English Language Teaching", *Video Applications in English Language Teaching*. ELT Documents: 114, Oxford: Pergamon Press, 1983.
- . *Video in Language Teaching*. London: Cambridge University Press, 1984.
- Macknight, Frances. "Video and English Language Teaching in Britain", *Video Application in English Language Teaching*. ELT Documents: 114, Oxford: Pergamon Press, 1983.
- McGovern, John. "Types of Software", *Video Applications in English Language Teaching*, ELT Documents: 114, Oxford: Pergamon Press, 1983.
- McInnes, James. *Video in Educating and Training*. London: Focal Press Ltd., 1980.
- Willis, Dave. "The Potential and Limitations of Video", *Video Applications in English Language Teaching*. ELT Documents: 114, Oxford: Pergamon Press, 1983.
- เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาระดับชาติเรื่อง "การใช้สื่อการเรียนวิดีโอเทปในการสอนภาษาอังกฤษ" จัดโดยฝ่ายวิจัยและบริการสถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและบริษัท เคนซีล ระหว่างวันที่ 9-11 เมษายน 2527
- เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการเรื่อง "การผลิตสื่อการสอนชนิดเทปโทรทัศน์" ครั้งที่ 2 จัดโดยหน่วยพัฒนาคณาจารย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างวันที่ 6 พฤษภาคม-3 มิถุนายน 2528

ภาคผนวก

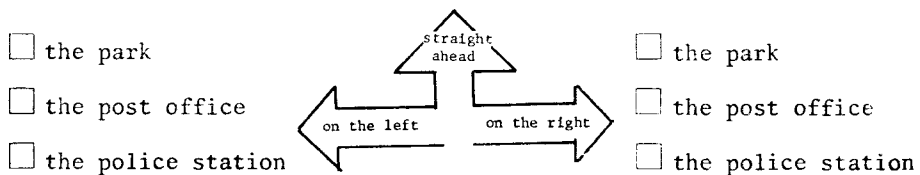
Jack Lonergan (1984):

ตัวอย่างที่ 1 เป็น worksheet ของบทเรียน Follow me, unit 4 สอนเกี่ยวกับการบอกสถานที่และทิศทาง การถามหาและให้รายละเอียด ผู้เรียนจะใส่เครื่องหมาย (✓) ใน ☐ หน้าข้อความที่ถูกต้อง ผู้สอนไม่ควรให้ผู้เรียนเขียนข้อความยาว ๆ เพราะขณะที่ผู้เรียนชมบทเรียนนั้นเขาจะจับจ้องที่ภาพและฟังคำพูด หากให้เขียนอะไรที่ซับซ้อนก็จะไม่สามารถดูเหตุการณ์ต่อไปที่เกิดขึ้นได้ แต่ถ้าต้องการให้เขียนก็ต้องหยุดเทปก่อน

VIEWING GUIDE

Where are the park, the post office, the police station?

- ☐ the park
- ☐ the post office
- ☐ the police station

Where's the Grand Hotel?

- It's ☐ in North Street
☐ in Market Street
☐ in South Street

Where's Castle Street?

- It's ☐ on the left
☐ straight ahead
☐ on the right

Where's the Marble Arch Cinema?

- It's ☐ next to the bank
☐ near the park
☐ opposite the park

ตัวอย่างที่ 2 จาก Follow Me., unit 7 เจ้าหน้าที่ศุลกากรกำลังสำรวจสิ่งของในกระเป๋าเดินทางของพระคนหนึ่ง ผู้เรียนจะเลือกคำตอบจากกลุ่มคำนาม 3 ประเภท

VIEWING GUIDE

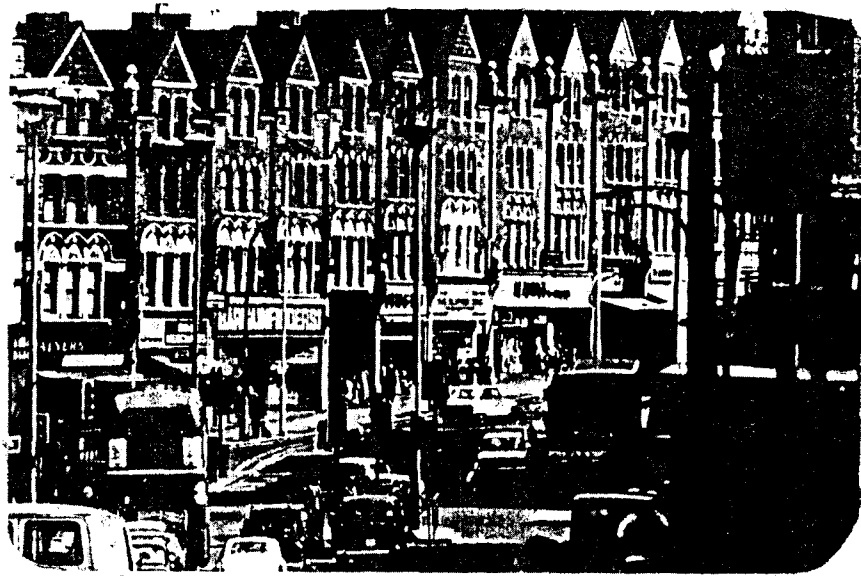
What's in the priest's suitcase ?		
☐ a bottle of gin	☐ soap	☐ oranges
☐ a bottle of milk	☐ milk	☐ apples
☐ a bottle of medicine	☐ whisky	☐ clothes
☐ a bottle of wine	☐ make-up	☐ keys
☐ a bottle of perfume	☐ toothpaste	☐ cigarettes
☐ a bottle of coca-cola	☐ marijuana	☐ sandwiches

ตัวอย่างที่ 3 เป็นตัวอย่างของ cue sheet ที่ใช้ใน episode 9 ของ The Bellcrest Story (ภาษาอังกฤษระดับสูง) ให้นักเรียน 3 กลุ่มทำ

<i>Learner A</i> As you watch the sequence, note down examples of: - displeasure - disappointment - optimism	<i>Learner B</i> As you watch the sequence, note down examples of: - agreement - disagreement - pessimism	<i>Learner C</i> As you watch the sequence, note down examples of: - direct commands - indirect commands - resignation
--	---	--

cue sheets เหล่านี้แสดงถึง language functions นักเรียนต้องพยายามค้นหา pattern การออกเสียงสูงต่ำ น้ำเสียงที่ใช้ ตลอดจนรายละเอียดอื่นที่อยู่นอกเหนือตัวภาษา (paralinguistic information)

ตัวอย่างที่ 4 เป็นตัวอย่างของ Visual cue จากชุด Challenges นักเรียนจะได้ชมภาพของถนนสายหนึ่งในลอนดอน

What can you see in the streets of London that is different from things in your own town?

1. *Yellow lines on road.*
2. *Red post boxes.*
3. *Post office inside a sweetshop.*
4. *Driving on left !!*
5. *Car number plates.*
6. *Trees in street.*

ตัวอย่างที่ 5 ขณะที่นักเรียนดูและฟังวิดีโอ อาจฝึก note-taking skill ได้ด้วยเช่นตัวอย่างแรก จาก Follow me กล่าวถึงผู้หญิงสองคนในห้างสรรพสินค้ากำลังพูดคุยถึง Lowry ซึ่งเป็นจิตรกรชาวอังกฤษ แต่ละคนแสดงความรู้สึกของตนต่อภาพผลงานของเขา

VIEWING GUIDE

The two ladies are talking about a Lowry print. They give their opinions. Listen to who says what, and mark the boxes.

	one lady says it	both ladies agree with it	nobody says it
I think it's lovely			
I think it's horrible			
I don't like his pictures			
I like all his pictures			
I like his colours			
All his pictures are about hotels			
All his pictures are about factories			

และตัวอย่างต่อไปนี้เป็นแบบ Guided note-taking ตัดทอนจากบทเรียน ESP Travel and Tourism ซึ่งตอนนี้เป็นตอนที่กล่าวถึงการจองทัวร์ไปพักผ่อนวันหยุด เจ้าหน้าที่ต้องจกรายละเอียดสำคัญบางประการเพื่ออธิบายแก่ลูกค้า

VIEWING GUIDE

A holiday taken off sale

A. date: 3rd January

destination/region: Costa Blanca

town: Benidorn

no. of nights: 3

hotel: Ruidor

departure from: Luton

holiday number. A 1939

B. reasons for being on bar 3-4 nights → 7 (more saleable)

On sale at 9.30 next day.

C. explanation to client flight alteration-try at 9.30 tomorrow.

ตัวอย่างที่ 6 จาก Follow Me, Unit 23 ผู้สอนอาจหยุดเทปเพื่อให้นักเรียนอภิปรายและแสดงความคิดเห็น

LOC SPOT : Looking for a new home

VCR PLAYS

PAUSE BUTTON : stop at very first view of housing estate

Discussion points: Housing estate--what sort of people live here? Houses--semi-detached, probably five rooms with a garage, and a garden front and back. Open plan layout--no fences or hedges at the front, but probably at the back.

FRAME RELEASE

Husband: *This is the place. Let's go and look at some houses.*

Wife: *I don't know. I think we have to tell someone if we want to see the houses.*

PAUSE BUTTON

Discussion points: Young couple--what do they work as? Who buys houses like this in Britain? (Probably young white-collar workers, teachers, company representatives).

FRAME RELEASE

Husband: *All right. Let's go to the sales office.*

PAUSE BUTTON: showing 'sales office' sign

Discussion points: Sales office--what services are offered by the builders or estate agents? (Probably arrangements for a mortgage--on new estates 90-95 % of price--as well as help with legal aspects of buying a house).

ตัวอย่างที่ 7 เป็นตัวอย่างจาก It's Your Turn to Speak ผู้สอนอาจหยุดเทปเป็นตอน ๆ เพื่อให้ให้นักเรียนเกวาคำพูดตอนนั้นควรจะเป็นอย่างใด แล้วจึงเล่นเทปต่อเพื่อเฉลยคำตอบ

Sam: That's the train, there. There he is. Ted! Hi, Ted! How are you?

Pause button

Learners: I'm fine, thanks./Fine, thank you./Very well, thank you. How are you?

Pause button release

Ted: I'm fine thanks. How are you?

Sam: I'm fine.

Ted: It's good to see you again.

Sam: Thanks. You look well.

Pause button

Learners: Thanks./Thank you, so do you./Thanks. You look good too.

Pause button release

Ted: Thanks. So do you.

Sam: Thanks. This is my wife, Alice, Ted.

Alice: Hi. Hello.

Pause button

Learners: Hello, pleased to meet you./Hi./Hello, Alice.

Pause button release

ตัวอย่างที่ 8 เป็นตัวอย่างจาก Bid for Power นักธุรกิจกำลังประชุมเจรจากันในระดับนานาชาติ ประธานของที่ประชุมต้องการจะให้การอภิปรายสิ้นสุดลงโดยพูดขึ้นว่า "Can we perhaps adjourn the discussion until tomorrow?" ผู้สอนอาจจะหยุดเทปตรงนั้นและลองให้นักเรียนพูดประโยคที่มีความหมายเดียวกัน โดยอาจให้เปลี่ยนจาก คู่สนทนา อายุของผู้เข้าร่วมสนทนา หรือเปลี่ยนอาชีพของบุคคลเหล่านั้นเสีย ผู้สอนอาจให้นักเรียนตอบได้ง่ายขึ้นโดยให้เลือกจากประโยคที่แต่งให้แล้ว

Mark the boxes (a), (b) or (c) to show how you rank the sentences:

(a) We'll talk about it tomorrow, OK? more polite ☐

(b) I wonder if it would be at all possible to make some arrangement whereby we could look into this matter further tomorrow? the same ☐

(c) Do you think we could follow this point up tomorrow? less polite ☐

ตัวอย่างสุดท้ายเป็นตัวอย่างของการที่ผู้สอนจะเตรียม worksheet และ cue card เริ่มจากแบบฝึกหัดเตรียมตัวก่อนดูวิดีโอ (preparation exercises) viewing guide ขณะดู ตามด้วยกิจกรรมเสริมที่จะนำไปสู่การใช้ทักษะอื่น ๆ เช่น พูด เขียน และจบลงที่การเล่นบทบาทสมมุติ

ESP TRAVEL AND TOURISM SEQUENCE 7

Preparation exercises

This sequence takes place in the resort manager's office.

1. Read this text.

Part of the resort manager's job is to deal (1).....the contractors and sub-contractors who (2).....necessary things like coaches and excursions. Few people have their cars when they (3).....in a resort like Benidorm, and (4).....arrangements have to be made for people on quite a large (5)..... .

(6).....take place at least once a year, well before the season proper begins, when prices, timetables and specifications can be (7).....for the season.

In this sequence, you will see one of these negotiations (8).....the resort manager and a (9)..... .

2. Choose the best word from these to fill each gap in the text above.

- (1) in to with – (no word at all)
- (2) give deliver do supply
- (3) come arrive visit stand
- (4) car travel transit transport
- (5) size scale way proportion
- (6) words bargains meets negotiations
- (7) put fixed started closed
- (8) to among as between
- (9) contract boss tour contractor

3. What is the difference between these words or phrases?

- (a) price increase of £ 2 – price of £ 2
- (b) price – provisional price
- (c) by the end of the month – at the end of the month
- (d) Mondays and Fridays – Mondays to Fridays

VIEWING GUIDE

In Benidorm, David Simpson is a 'contractor' who organises excursions. He is explaining to Bob Welch, resort manager for Thomson Holidays, that prices of the excursions will have to go up, and discussing the programme.

A

1. When he explains the price rise, which do you expect David will emphasise most?

	expected	used
cost of fuel	☐	☐
his profit margin	☐	☐
cost of labour	☐	☐

2. In discussing the programme, which do you expect David will be most worried about?

	expected	used
clients reactions	☐	☐
numbers of clients	☐	☐
places to visit	☐	☐

B

1. During the discussion, to make the price rise seem more acceptable, David uses a number of phrases to express **uncertainty**. Which of the following can do this?

	before viewing	after viewing
it's quite a lot	☐	☐
so could we say	☐	☐
provisionally	☐	☐
I'll come back	☐	☐
Well, I know	☐	☐
clearly, I want	☐	☐
I'd say	☐	☐
no problem	☐	☐
I imagine	☐	☐

Follow-up activities; skill used: writing and speaking

1. In each space fill in a word like "on", "at", "to", etc.
- First.....all, I would like to say "Good morning".
 -behalf of Thomsons, welcome.....Alicante.
 - We are now.....the main national road.
 - You can get to Alicante.....bus or.....train.
 - You can see the railway.....the right hand side.

2. Describing journeys

Look at this journey outline, and form sentences using the words given
Heathrow-Hammersmith-Victoria; 45 minutes; 30 miles, £2: every 20 minutes.

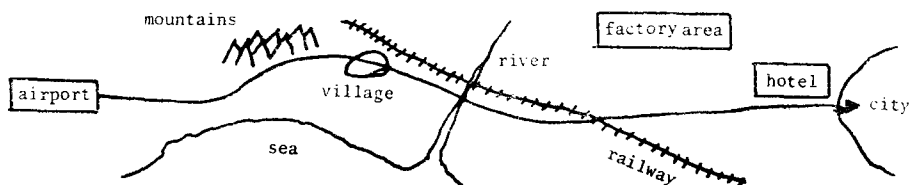
example cost The journey costs £2.

(a) last (b) go from (c) go through (d) take (e) run

3. Describing journeys

Describe this journey, using the words below

on the left, right; go through; go past; half way; between

4. Role-play (pair work activity)

Student A

You are a sales clerk in a High Street travel agent in North London. A customer comes in and wants to book for 2 people the same holiday she had last year (14 July, 10 nights at the Magullah Park Hotel, Sol, twin room with private bath and balcony, from London).

Last year the holiday cost £ 84 (deposit £ 28)

The brochure is not available yet, but you know there is likely to be a price increase, probably 10%-15%.

Explain this to the customer, and try to keep the customer satisfied.

Student B

You want to book for 2 people the same holiday you had last year (14 July, 10 nights at the Magullah Park Hotel, Sol, twin room with private bath and balcony, from London).

Last year the holiday cost £ 84 (deposit £ 28).

You go to a High Street travel agent in North London to book this holiday.

Obviously you don't want to pay more, so try to get the best price that you can yourself.

Do you leave the travel agent satisfied with the sales clerk?

การใช้สื่อการสอนวิดีโอฝึกทักษะต่าง ๆ ในการสอนภาษา

วัฒนวรรณ สงวนเรือง

สื่อการสอนวิดีโอในที่นี้หมายถึงแถบบันทึกภาพวิดีโอที่วางขายตามท้องตลาด ผลิตขึ้นเพื่อเป็นบทเรียนโดยเฉพาะและรายการโทรทัศน์ที่ผู้สอนเลือกจากการแพร่ภาพทางโทรทัศน์หลังจากบันทึกไว้แล้วนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนทักษะทางภาษาเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู่มากขึ้นและเพื่อให้การฝึกทักษะทางภาษาต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพดังที่ Julian Dakin (1973)¹ กล่าวว่า ผู้เรียนได้ประโยชน์มากจากการที่ได้ฟังภาษาพูด ได้เห็นกริยาท่าทางที่เป็นจริงในสถานการณ์ต่าง ๆ กัน ซึ่งผู้สอนสามารถจัดให้ได้โดยการใช้สื่อการสอนวิดีโอ

Dr. Brian Hill เป็นนักการศึกษาท่านหนึ่งที่ส่งเสริมการใช้สื่อการสอนวิดีโอ และได้กล่าวถึงการแพร่หลายของสื่อการสอนชนิดนี้ ว่าทุกปี ผู้สอนภาษาฝรั่งเศสสามารถเลือกรายการจากการแพร่ภาพทางโทรทัศน์เพื่อนำมาให้ผู้เรียนฝึกฝนทักษะทางภาษาได้อย่างดี ด้วยว่าในปี ค.ศ. 1981-1982 ในประเทศสหราชอาณาจักรมีการจัดรายการแพร่ภาพมากกว่า 80 รายการ ซึ่งครอบคลุมถึงผู้เรียนทุกระดับ แบบฝึกหัดประกอบด้วยหลายชนิดเรียงตามลำดับความยากง่าย จนกระทั่งถึงแบบฝึกหัดเพื่อฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนในระดับสูง ๆ

Anthony Barley เจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษาของ BBC ได้กล่าวถึงประโยชน์ของสื่อการสอนวิดีโอเพื่อใช้ฝึกฝนทักษะทางภาษาในการอบรมสัมมนา³ โดยได้กล่าวสรุปหัวข้อที่สำคัญ คือ

¹ Julian Dakin. *The Language Laboratory and Language Learning*. Longman Group Ltd. 1973.

² Brian Hill. *Using Authentic Resources in Teaching French*. Centre for Information on Language Teaching and Research, 1984.

³ BBC course in Broadcasts and Modern Language Teaching, Brighton Polytechnic Institute, Great Britain, April 1-4, 1985.

1. เป็นสิ่งที่ดึงดูดใจ กระตุ้นเร้าใจให้ผู้เรียนสนใจบทเรียนอย่างสูง
2. เป็นแหล่งภาษาพูดที่แท้จริง ผู้เรียนได้ฟังภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันทั่ว ๆ ไป
3. ผู้เรียนได้ยินภาษาพูดพร้อมเห็นกริยาท่าทางประกอบในสถานการณ์ที่เป็นจริง และมีการโต้ตอบที่เป็นจริง
4. เป็นสิ่งทันสมัย ทันเหตุการณ์ ผู้เรียนได้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น รายการข่าวจากโทรทัศน์ การสัมภาษณ์บุคคลสำคัญ เป็นต้น
5. เป็นแหล่งที่ผู้เรียนได้ประสบการณ์เกี่ยวกับต่างประเทศ
6. เป็นสิ่งที่หามาได้โดยลงทุนไม่มาก เพียงลงทุนครั้งแรกเท่านั้น
7. ผู้สอนสามารถนำมาใช้กับผู้เรียนทุกระดับได้ เนื่องจากสื่อการสอนวิดีโอมีรายการที่ใช้สำหรับฝึกทักษะทางภาษาการพูด การฟัง การฟังเพื่อจับใจความสำคัญ การแสดงกิจกรรมแบบบทบาทสมมติ เป็นต้น

สังควรพิจารณาเมื่อนำสื่อการสอนวิดีโอสอนทักษะต่าง ๆ

Jack Lonergan (1984)¹ กล่าวถึงผู้สอนว่าในการเลือกสื่อการสอนวิดีโอเพื่อฝึกทักษะทางภาษาต้องทำอย่างระมัดระวังทุกขั้นตอนเพื่อที่จะได้ผลอย่างดี ระหว่างที่ชมรายการนั้น ผู้เรียนทำกิจกรรมและแสดงการตอบสนอง เช่น การทำแบบฝึกหัดหรือการอภิปรายตามที่คุณสอนต้องการ เมื่อผู้สอนกดปุ่มหยุดรายการนั้น ๆ ชั่วคราว ผู้สอนพึงระลึกเสมอว่า สื่อการสอนวิดีโอไม่ใช่วิธีการสอน แต่เป็นเครื่องช่วยเกี่ยวกับการเรียนการสอนเช่นเดียวกับวัสดุการสอนอื่น ๆ เช่น เครื่องเล่นเทป เป็นต้น

เมื่อผู้สอนเลือกรายการของแต่ละชุดแล้ว Dr. Brian Hill และ Anthony Barley (1977)² ได้ให้ข้อแนะนำเพื่อถามตนเองว่า

1. ผู้สอนต้องการให้เป้าหมายของวิชาและชั้นเรียนสอดคล้องกันมากน้อยเพียงใด
2. ผู้สอนมีเป้าหมายในการเลือกแต่ละรายการชัดเจนหรือไม่ ต้องการเลือกรายการนั้น ๆ เพื่อเป็นแกนของหลักสูตร หรือเป็นเพียงการฝึกฝนทักษะทางภาษาเท่านั้น

¹ Jack Lonergan. *Video in Language Learning*. Nelson Filmscan Ltd. 1984. pp. 30-31.

² Brian Hill and Anthony Barley. "Using Language Broadcasts". *Audio-Visual and Intensive Methods Journal*, XV, 1 Spring, 1977. pp. 55-56.

3. ผู้สอนต้องการใช้ทุกรายการในชุดนั้น ๆ หรือต้องการเพียงบางรายการเท่านั้น
4. ผู้สอนต้องการสิ่งใดเพิ่มเติมหรือไม่ มากหรือน้อยอย่างไร เช่น มีแบบฝึกหัดเพิ่มเติม แถบคำ (flash card) และอื่น ๆ
5. ผู้สอนจะใช้เวลาในการสอนนานเพียงใดสำหรับแต่ละรายการ
6. ผู้เรียนเหล่านั้นต้องการความช่วยเหลือทางภาษามากน้อยเพียงใดเพื่อที่จะเข้าใจรายการที่ผู้สอนเลือกได้อย่างเต็มที่

นอกจากนี้มีสิ่งเล็กน้อยอื่น ๆ ที่ต้องทำให้การคู่มือการสอนวิดีโอได้ผลเต็มที่ ผู้สอนควรจัดโทรทัศน์จอภาพขนาด 26 นิ้ว โดยผู้เรียนอยู่ไม่ห่างจอโทรทัศน์เกิน 30 ฟุต ในห้องที่ให้ดูรายการนั้นจะต้องลดแสงสว่างด้วยการปิดไฟและผ้าม่าน สำหรับความยาวของแต่ละรายการควรยาวประมาณ 2-4 นาที เพื่อให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมและแบบฝึกหัดใน 1 ชั่วโมง¹

การใช้สื่อการสอนวิดีโอกับทักษะการฟัง

ผู้สอนไม่ควรเรียกร้องความคล่องจากผู้เรียนมากหรือเร็วเกินไป ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ แบบฝึกหัดทักษะการฟังขั้นต้น คือ

1. แบบฝึกหัดตอบถูกหรือผิด (True/False Statement)
2. แบบฝึกหัดเลือกคำตอบที่ถูกต้อง (Multiple choice questions)

สำหรับแบบฝึกหัดทั้งสองนี้ผู้สอนต้องเตรียมแบบฝึกหัดที่ไม่ยาวเกินไปอาจจะให้ประโยคที่สำคัญบนแผ่นใสก่อนหรือหลังชมรายการแล้ว ผู้สอนควรใคร่ครวญดูว่า ต้องการเปิดรายการนั้นให้ผู้เรียนดูกี่ครั้งก่อนให้เริ่มทำแบบฝึกหัด เพื่อจะได้ไม่เสียเวลาในการทำแบบฝึกหัดนานเกินไป

3. การเติมความถี่ลงในช่องว่าง (Listening grids)

ผู้สอนให้ตารางแบบฝึกหัดก่อนแล้วให้ผู้เรียนชมรายการวิดีโอ เติมเครื่องหมาย ✓ ในช่องจำนวนความถี่ของคำที่ได้ยิน

¹ Brian Hill. *Using Authentic Resources in Teaching French*. Centre for Information on Language Teaching and Research, 1984. p. 34.

ตัวอย่าง

	1	2	3	4	5	6	7	8
bicycle	✓							
cigarette			✓					
omlette				✓				
camera						✓		

4. การรวบรวมคำเป็นหมวดหมู่ (Compilation of list)

ผู้สอนให้ผู้เรียนชมรายการแล้วให้จดสิ่งที่ได้ยิน จดรายชื่อผักที่ได้ยิน ให้จด expressions ที่แสดงถึงความชอบ (preference) ให้จด phrase ที่เป็นสำนวนชาวอเมริกัน เช่น

Hi, There.

That's O.K.

It's a pretty rough area.

That's great!

5. เกมคำลงในช่องว่าง (Gap filling)

ข้อที่ฟังจะมีตัวว่างเกี่ยวกับแบบฝึกหัดนี้ คือ การเติมคำควรจะเป็นเรื่องเดียวกัน เช่น ครั้งที่หนึ่งให้เติมคำคุณศัพท์ทั้งหมด ครั้งที่สองให้เติมคำทักทายกัน เป็นต้น ผู้เรียนต้องใช้สมาธิอย่างมากในการฟังและดูรายการดังนั้นในการเติมคำควรให้เติม 1 คำในทุก 15 วินาที ไม่ควรให้เติมคำบ่อยเกินจำนวนเวลานั้น

6. กล่าวสรุป (Summary)

ผู้เรียนดูรายการทั้งหมดแล้วกล่าวสรุปรายการนั้น ๆ เป็นภาษาแม่หรือเป็นภาษาต่างประเทศอันเป็นเป้าหมายในการฝึก

7. เรียงเรียงลำดับเหตุการณ์ (Ordering the sequences)

ผู้สอนให้ผู้เรียนชมรายการจนจบ 1 ครั้ง และให้ประโยคต่าง ๆ บนแผ่นใส และให้เรียงลำดับเหตุการณ์ ตัวอย่างเช่น ในรายการ At Home in Britain. Petros และ Mikko นักเรียนชาวต่างชาติเชิญครอบครัวที่พักอยู่ด้วยไปรับประทานอาหารเย็นและหลังจากนั้นกลับบ้านมา พบ Stephen ซ้อมละคร

List the events in the correct order

1. They invite Mr. and Mrs. Johnson.
 2. They discuss the menu.
 3. A photographer takes a photograph.
 4. They decide to go to a Greek restaurant.
 5. Two people drop out
 6. They order their meal.
 7. They decide to go to a disco.
 8. When they arrive home they find Stephen rehearsing.
8. เติมเครื่องหมาย ✓ ตามช่องที่ได้ดูรายการ (Who said what in the grid) ตัวอย่าง

เช่น รายการ Follow me

ประโยค

I can't go.

Let's walk there etc.

The man	The woman	The girl

แบบฝึกหัดทักษะการฟังระดับสูง

สำหรับแบบฝึกหัดระดับสูงนี้จะคล้ายคลึงกับที่กล่าวมา แต่จะซับซ้อนกว่า เช่น

1. การรวบรวมคำเป็นหมวดหมู่ (Compilation of list)

ตัวอย่างเช่น ภายหลังจากผู้เรียนดูรายการแล้ว ผู้สอนให้ทำกิจกรรมแบบฝึกหัด

เกี่ยวกับ

1.1 จดบันทึกของสี่ทุกชนิด

1.2 จดรายชื่อผักทุกชนิด

1.3 จดคำคุณศัพท์ทุกคำ

และอื่น ๆ อีก เป็นต้น

2. เติมประโยคลงในช่องว่าง (Who says what in the grid)

ผู้สอนให้แบบฝึกหัดที่ยากขึ้น เช่น รายการ Challenge ของ BBC เป็นรายการเล่าเรื่องของแต่ละตัวละคร การเปลี่ยนงานแต่ละครั้ง ผู้สอนให้คำถามและให้ผู้เรียนเติมข้อมูลรายละเอียดของแต่ละตัวละคร

	Phil	Erwin	Steve
1. How do they feel about their jobs ?	boring	doesn't like it. will give up soon.	fed up
2. What kinds of job have they been doing ?	factory worker	1. shop assistant 2. factory labourer 3. hospital worker	a shop assistant
3. What kinds of job do they prefer ?	jobs with kids	sport teacher	—
4. How much do they earn per week ?	£ 24	—	£ 25

3. การแปล (Translation)

ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนแปลรายการนั้นเป็นภาษาอังกฤษโดยเป็นการแปลทีละประโยคในแต่ละบทสนทนาก็ได้

4. การแปลคำ วลี ประโยค หรือสำนวน

ผู้สอนให้ผู้เรียนดูรายการทั้งหมด แล้วเลือกประโยคให้ผู้เรียนแปล เช่น ผู้สอนพูดประโยคว่า “อยู่ให้สบาย” ผู้เรียนแปลออกมาเป็นภาษาอังกฤษว่า “Have a nice stay.”

5. แบบฝึกหัดจากรายการข่าว

ผู้สอนบันทึกรายการข่าวจากรายการโทรทัศน์ประมาณ 4-5 ข่าวให้ผู้เรียนดูข่าวเหล่านั้น และตอบคำถามลงในช่องว่าง ตัวอย่างเช่น

ข่าวอันคับทึ

1
2
3
4
5

Who	What	When	Where	Why	Comment

ในการเลือกบันทึกข่าว ผู้สอนบันทึกตลอดรายการและคัดเลือกรายการย่อย ๆ ของข่าวทำแบบฝึกหัด หรือเลือกข่าวกลาง ๆ ที่ไม่เจาะจงวันที่อาจจะเป็นข่าวเกี่ยวกับคนทั่ว ๆ ไปและผู้สอนควรเน้นที่ภาษาที่ต้องการฝึก

6. การเขียนบทสนทนา (Dialogue Writing)

สำหรับการเขียนบทสนทนาผู้สอนควรระลึกว่าเป็นแบบฝึกหัดชนิดให้คาดการณ์ล่วงหน้า (prediction) ไม่ใช่การเขียนตามคำบอก (Dictation) ผู้สอนมีวิธีการให้ผู้เรียนเขียนบทสนทนาแบบนี้ดังนี้

1. ผู้สอนเปิดรายการให้ดูจนจบ 2 ครั้ง
2. ครั้งที่ 3 หยุดทีละประโยค ให้ผู้เรียนเติมบทสนทนาแบบคาดการณ์ล่วงหน้า

การใช้สื่อการสอนวีดิโอกับทักษะการพูด

ผู้สอนสามารถใช้สื่อการสอนวีดิโอกับผู้เรียนให้เกิดความมั่นใจในการออกเสียงคำ ประโยค และการพูดภาษาต่างประเทศ อย่างถูกต้องชัดเจนและเข้าใจว่าสิ่งที่ได้พูดนั้นหมายถึงสิ่งใด การใช้สื่อการสอนวีดิโอกับการฝึกทักษะแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

- ก. ระหว่างเปิดรายการให้ผู้เรียนดูให้ทำแบบฝึกหัดและกิจกรรมไปด้วย
- ข. ให้ทำแบบฝึกหัดและกิจกรรมภายหลังดูรายการจบแล้ว

ก. ระหว่างการเปิดรายการให้ผู้เรียนดู

1. พุทวลีที่ปรากฏบนจอภาพซ้ำกันหลาย ๆ ครั้ง (Repetition of phrase with captions)

ผู้สอนไม่ควรแก้ไขสิ่งที่ผู้เรียนออกเสียงทุกคำพูดเพราะจะทำให้ผู้เรียนขาดความมั่นใจและท้อถอย ในการเปิดรายการผู้สอนควรทำดังนี้

1.1 เปิดรายการทั้งหมดให้ผู้เรียนดูจนจบ

1.2 กรอเทปกลับ

1.3 เปิดรายการและหยุดให้ผู้เรียนพูดซ้ำตามคำ วลี ประโยคที่ปรากฏบนจอภาพผู้สอนอาจจะหยุดให้ออกเสียงเป็นช่วง (Frame)

2. พุทวลีที่ไม่ปรากฏบนจอภาพ (Repetition of phrase without captions)

ขบวนการจะเหมือนในข้อ 1 เพียงแต่ตัวอย่างประโยคไม่ปรากฏบนจอภาพ ผู้สอนอาจจะพูดก่อนโดยให้เฉพาะส่วนที่เด่น (master cue) ของประโยคนั้นๆ แล้วให้ผู้เรียนพูดตาม

3. พูดโดยใช้การคาดการณ์ล่วงหน้า (Predictive Speech)

ในแบบฝึกหัดนี้จะแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

3.1 แบบใช้ความจำ (Recall)

ผู้สอนเปิดรายการให้ผู้เรียนดูจนจบ แล้วฉายภาพแต่ปิดเสียงให้ผู้เรียนคาดการณ์ว่าบทสนทนานั้นจะพูดอย่างไร

3.2 แบบไม่ใช้ความจำ

คล้ายคลึงกับข้อ 3.1 โดยผู้สอนดำเนินรายการดังนี้

3.2.1 เปิดรายการให้ผู้เรียนดู 1-2 ครั้ง

3.2.2 กรอเทปกลับ

3.2.3 หยุดก่อนจะถึงช่วงที่จะให้ฝึก (Frame) แล้วให้ผู้เรียนพูดประโยคนั้น

3.2.4 ให้ผู้เรียนคนอื่นบอกประโยคที่ตนเองคิดไว้

3.2.5 เปิดเทปต่อไปเพื่อตรวจว่าประโยคที่ผู้เรียนพูดคล้ายคลึงหรือไม่

3.2.6 ให้ผู้เรียนทุกคนออกเสียงซ้ำอีกครั้ง

3.2.7 เปิดรายการโดยตลอดอีก 1 ครั้ง

4. โดยการตั้งคำถาม (Questions)

ผู้สอนให้ผู้เรียนตั้งคำถามกับเพื่อนด้วยกัน หรือกับผู้สอนเองเช่นรายการ Sadrina เป็นภาพผู้หญิงกำลังเปิดประตูออกมา ผู้เรียนตั้งคำถามเมื่อผู้สอนกดปุ่มหยุดภาพ

(Pause) ว่า How is she holding a door ?

ผู้สอนตอบว่า She is holding it ajar.

5. พุดคำ วลี หรือประโยคที่พ้องกับที่ปรากฏในรายการ (Synonym Work)

ก่อนเปิดรายการผู้สอนให้คำ วลี หรือประโยคหลาย ๆ ชนิดแล้วเปิดรายการให้ผู้เรียน จินตนาการ ผู้สอนอาจจะพูดประโยคว่า

“I was completely unaware of time” ผู้เรียนจะพูดประโยคที่ปรากฏในรายการว่า “I had no idea what the time was.” เช่นนี้ เป็นต้น

6. หยุดภาพให้ผู้เรียนพรรณานาถ (Stop Frame Description)

ผู้สอนเปิดรายการให้ผู้เรียนจินตนาการหลังจากนั้นกรอเทปกลับและหยุดภาพเป็นตอนให้ผู้เรียนพูดอธิบายแต่ละฉากโดยอาจให้ผู้เรียนละ 1 ประโยคต่อกันไปจนจบ

เช่น ผู้เรียนคนที่ 1 พุด “The waiter brings breakfast to his room.” ผู้เรียนคนที่ 2 พุดต่อ “Mr. Smith opens the door for him.”

7. แต่งบทพูดสนทนา (Dialogue Construction)

ผู้สอนเปิดรายการให้ผู้เรียนจินตนาการ กรอเทปกลับและฉายภาพใหม่โดยไม่มีเสียงแล้วให้ผู้เรียนแต่งบทสนทนา ในแบบฝึกหัดนี้เป็นแบบฝึกหัดที่ไม่มีบทสนทนาที่กำหนดตายตัว

8. ให้งามมือเมื่อได้ยินและพูดซ้ำอีกครั้ง (Hand up when you hear and repeat.)

ผู้สอนให้คำ วลี หรือประโยคที่จะปรากฏในรายการก่อนแล้วเปิดรายการเมื่อผู้เรียนได้ยินคำ วลี หรือประโยคใดให้งามมือและพูดซ้ำสิ่งที่ได้ยิน

ข. หลังจากดูรายการจบแล้ว แบบฝึกหัดและกิจกรรมที่ผู้สอนนำมาใช้ได้ คือ

1. การตั้งคำถามซึ่งกันและกัน (Questions) กิจกรรมแบบนี้ผู้เรียนจะจับคู่กันหลังจากดูรายการจบแล้ว ให้ผู้เรียนคนที่ 1 ตั้งคำถาม 3 คำถาม และคนที่ 2 ตอบตามรายการที่ได้ดู ตัวอย่างคำถามเช่น “What did he do after breakfast ?”

“Where could he cash money ?”

“Did he know where the bank was ?”

2. การทำท่าทางประกอบเรื่อง (Mime Cues)

กิจกรรมนี้คล้ายกับ role play ด้วยกิจกรรมนี้คือการสอนวิธีโอให้ประสบการณ์ผู้เรียน และให้รากฐานความเข้าใจก่อนให้ทำกิจกรรม role play

กิจกรรมนี้ผู้สอนแบ่งผู้เรียนเป็น 2 กลุ่ม หรือเป็นคู่ เมื่อดูรายการจบแล้วให้ฝ่ายหนึ่ง แสดงท่าทาง และอีกฝ่ายพูดประโยคตามท่าทาง โดยฝ่ายที่แสดงได้ดูรายการแต่ฝ่ายพูดประโยค ไม่ได้ดูแต่เอาประโยคตามท่าที่แสดง ตัวอย่างประโยค เช่น

“Hello !”

“What time is it ?”

3. แต่งบทสนทนา (Reconstitute Dialogue)

ผู้สอนให้ key word บนแผ่นใส เช่น

Francis

Jane

help.....

take it.....

Thank you.....

sit.....

Please put it.....

no.....

cinema.....

รายการนี้เป็นเรื่อง In Francis' Flat รายการที่ผู้เรียนดู คือ Francis ถี้อช็อคโกไม่ไปหา Jane ที่บ้านและชวน Jane ไปดูภาพยนตร์ เมื่อผู้เรียนดูรายการแล้ว พูแต่งบทสนทนาตาม Key word ที่ผู้สอนให้

การใช้สื่อการสอนวิธีโอกับทักษะการพูดระดับสูง

1. การแสดงบทบาทประกอบตามเรื่อง (Role-play)

ผู้สอนเปิดรายการให้ดูจนจบแล้วแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มโดยให้กำหนดเป็นตัวละครแสดงเลียนแบบรายการที่ได้ดู

2. การจับคู่ทำกิจกรรมโดยมีบทสนทนาให้ประกอบ (Pair Work with Scripted Dialogue)

กิจกรรมเช่นนี้ผู้สอนทำได้หลายอย่าง เช่น ให้สคริปต์ (Script) บทสนทนาทั้งคู่หรือให้สคริปต์เพียงคนเดียว หรือให้เฉพาะหัวข้อเรื่อง (topic) ที่จะให้ทำกิจกรรมแล้วให้ผู้เรียนนั้นแต่งบทสนทนาเป็นแบบใดก็ได้

3. การพูดบรรยายรายการที่ปรากฏภาพเท่านั้น (Commentary Work without Hearing the Dialogue)

กิจกรรมนี้ผู้สอนเปิดรายการ 2-3 ครั้ง โดยให้ปรากฏภาพเท่านั้นให้ผู้เรียนดูและทำบันทึกย่อ ผู้สอนควรกะเวลาให้ผู้เรียนทบทวนบันทึกย่อก่อนเล็กน้อย จากนั้นเปิดรายการเริ่มต้นเรื่องให้ผู้เรียนพูดทบทวนประกอบแต่ละฉาก ผู้สอนควรหยุดภาพเป็นช่วง และปิดท้ายด้วยเปิดรายการทั้งหมดพร้อมเสียงให้ผู้เรียนได้เห็น ได้ยินความแตกต่างของสิ่งที่แท้จริงและสิ่งที่ปรากฏในรายการ

4. การเล่าเรื่องรายการต่าง ๆ (Retelling a story)

ผู้สอนเลือกสื่อการสอนวิดีโอเป็นตอน ๆ ตอนหนึ่ง ๆ ยาวประมาณ 1 นาที เปิดรายการให้ผู้เรียนดูตลอด และให้ช่วยกันเล่าเรื่องโดยการแบ่งประโยคคนละ 1 ประโยค เช่น

ผู้เรียนคนที่ 1 “Mr. Foster woke up in a hotel and didn't know what time it was.”

ผู้เรียนคนที่ 2 “He telephoned and ordered breakfast.” ต่อไปเช่นนี้จนจบรายการ

5. กิจกรรมแผ่นบัตรแสดง (Mood Cards)

แผ่นบัตรเหล่านี้จะบอก Function เช่น แต่ละบัตรจะบอกความรู้สึกเกี่ยวกับอารมณ์ เช่น ความโกรธ (anger) ความสุข (joy) และความสุภาพ (politeness) เป็นต้น

ก่อนเปิดรายการผู้สอนแจกบัตรแสดงผู้เรียนซึ่งควรจะแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ เช่น กลุ่มหนึ่งให้ตั้งใจดูรายการที่เรื่องการแสดงความกลัว (Fear) อีกกลุ่มให้ดูที่เรื่องความสุภาพ (politeness) เมื่ออธิบายงานแล้วผู้สอนเปิดรายการให้ดูจนจบ และให้กลุ่มที่ 1 พูดซ้ำประโยคในรายการที่เกี่ยวข้องกับความกลัว เป็นต้น

สำหรับแบบฝึกหัดและกิจกรรมต่าง ๆ นี้ Dr. Hill¹ แนะนำไว้ว่าในการเปิดรายการยาวประมาณ 2-4 นาที ผู้สอนควรให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดและกิจกรรมไม่เกิน 3 ชนิดเท่านั้น

¹ Brian Hill. *Using Authentic Resources in Teaching French*, Centre for Information on Language Teaching and Research, 1984, p 34.

การใช้สื่อการสอนวิดีโอเกี่ยวกับทักษะการเขียน

สื่อการสอนวิดีโอั้นเหมาะที่สุดสำหรับการฝึกทักษะการพูดและการฟัง สำหรับทักษะการเขียนผู้สอนสามารถนำสื่อการสอนวิดีโอเป็นสิ่งที่กระตุ้นเร้าใจผู้เรียนเพื่อนำไปสู่การฝึกทักษะการเขียนได้ แบบฝึกหัดและกิจกรรมสำหรับการใช้สื่อการสอนวิดีโอฝึกทักษะการเขียนมีดังนี้

1. การเขียนตอบคำถามแบบง่าย (Questions with jumbled answers or clue letters) แบบฝึกหัดชนิดนี้ผู้เรียนเพียงแต่ดูรายการจนจบและตอบคำถามซึ่งในการตอบนั้นเป็นเหมือนการลากลงมาเท่านั้น เนื่องจากผู้สอนให้บางส่วนของประโยคคำตอบไว้แล้ว แบบฝึกหัดชนิดนี้มีส่วนดี คือ ผู้เรียนไม่มีปัญหาเรื่องการสะกดผิด

2. การเขียนตามคำบอก (Short Dictation)

ผู้สอนควรเริ่มจากแบบฝึกหัดง่าย ๆ จากบทพูดคนเดียว (monologue) เริ่มต้นโดยเปิดรายการให้ดูจนจบ และให้ผู้เรียนเขียนตามคำบอก เมื่อจบกิจกรรมแล้วผู้สอนเฉลยคำตอบโดยเปิดรายการมีเสียงประกอบให้ผู้เรียนดูอีกครั้ง

3. การเขียนแบบ Crosswords

หลังจากดูรายการจบแล้วผู้เรียนทำแบบฝึกหัดโดยเติมคำศัพท์ที่มีในรายการลงในช่อง โดยคำศัพท์ที่ให้เติมนั้น อาจเป็นภาษาอังกฤษ หรือภาษาต่างประเทศที่ผู้สอนต้องการ

ตัวอย่างที่ยกให้ดูประกอบเป็น crosswords ที่ผู้เรียนเติมคำศัพท์ภาษาฝรั่งเศส

1. Château-bottled is best !	1				¹
2. Adam's ale	2				
3. Last but one month.	3				
4. Number of months in a year.	4				
5. Youis XIV was one	5				
6. The way in	6				
7. There's always this, if you can't do it today.	7				
8. Not there.	8				

¹ Brian Hill. "Making the most of radio and television.", *Tegching Languages Ideas and Guidance for Teachers Working with Adult* Gorrod and Lofthouse International Ltd., 1979, p. 96

4. แบบฝึกหัดเติมคำในสคริปต์ (Completions of Script)

ผู้สอนควรเลือกสคริปต์ที่ไม่ยาวนาน และอภิปรายแนะนำคำศัพท์ที่ควรใช้พร้อมทั้งประโยคเกี่ยวกับเรื่อง โดยแสดงคำศัพท์ รูปประโยคบนแผ่นใสก่อนให้ผู้เรียนดูรายการ จากนั้นผู้สอนเปิดรายการให้ผู้เรียนดูและให้เขียนสคริปต์ งานเขียนของแต่ละคนอาจจะไม่เหมือนกัน แต่ก็ใช้ได้

5. แบบฝึกหัดทำงานเป็นคู่โดยให้เขียนสคริปต์คล้ายกับรายการ (Pair Work Based on Creating a Parallel Script)

ผู้สอนให้ผู้เรียนดูรายการจนจบแล้วจับคู่ช่วยกันเขียนสคริปต์ โดยกำหนดตัวละครให้เหมือนกับรายการที่ดูไปแล้ว แต่สมมติสถานการณ์ต่างออกไป เช่น กำหนดตัวละครชื่อ Charlotte เกินหา Flat ในกรุง London เมื่อได้พบคนต่าง ๆ ที่อยู่ Flat เธอถามคำถามหลายชนิดขึ้นอยู่กับผู้เรียนจะเขียนคำถามอย่างไร งานเขียนแต่ละบทอาจจะไม่เหมือนกัน

6. การจดบันทึก (Note-taking)

รายการที่ผู้สอนเลือกควรเกี่ยวกับสารคดีสั้น ๆ หรือรายงานที่ไม่ยาวนาน ก่อนให้ทำแบบฝึกหัดนี้ผู้สอนควรแน่ใจว่าได้ให้ความรู้ผู้เรียนเกี่ยวกับลักษณะและรูปแบบของการจดบันทึกแล้ว เมื่อผู้เรียนได้เขียนบันทึกมาส่งหลังจากดูรายการแล้ว ผู้สอนจะต้องพิจารณาสิ่งสำคัญ 3 ประการก่อนให้คะแนน คือ

6.1 การเขียนเสนอบันทึก

6.2 ผู้เขียนบันทึกเฉพาะส่วนสำคัญมากน้อยเพียงไร

6.3 ความถูกต้องการใช้ภาษา

7. การเขียนสรุปและเขียนรายงาน (Summaries and Reports)

ผู้สอนให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดเมื่อดูรายการและควรกำหนดความยาวด้วยประมาณ 100–150 คำ สำหรับการตรวจให้คะแนนผู้สอนควรพิจารณา คือ ผู้เรียนได้สรุปใจความสำคัญมากน้อยเพียงไร ความถูกต้องการใช้ภาษาเป็นอย่างไร ก่อนให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด ผู้สอนสามารถช่วยได้โดยการอภิปรายเนื้อเรื่องรายการที่ดูกันก่อนแล้วจึงให้เริ่มเขียน

การใช้สื่อการสอนวีดิโอเกี่ยวกับทักษะการเขียนขั้นสูง

1. การแปลประโยคต่างๆ (Translation Section on Key Sentences)

ผู้สอนให้ประโยคภาษาไทยหลาย ๆ ประโยคบนแผ่นใส เบิกรายการให้ผู้เรียนดูจนจบ หลังจากนั้นให้ผู้เรียนแปลประโยคที่ผู้สอนหยุดให้เป็นช่วง ๆ เป็นภาษาไทยแล้วเปรียบเทียบกับประโยคที่ผู้สอนให้ดูบนแผ่นใสตอนต้นชั่วโมง

2. การเขียนแบบถ่ายตัวอักษร (Transcription)

แบบฝึกหัดนี้คล้ายคลึงกับแบบเขียนตามคำบอก ผู้เรียนแต่ละคนจะมีงานเขียนออกมาไม่เหมือนกัน ผู้สอนเบิกรายการให้ดูจนจบ หลังจากนั้นบันทึกเฉพาะเสียงลงเทปตลับเพื่อให้ผู้เรียนเขียนถ่ายตัวอักษรส่ง ผู้เรียนอาจนำเทปตลับฟังในห้องโสตฯ หรือที่บ้านก็ได้

3. การจดบันทึก (Note-taking)

คล้ายคลึงกับที่กล่าวมาแล้วในการใช้สื่อการสอนวีดิโอกับการสอนทักษะการเขียน

4. การเขียนสรุปและเขียนรายงาน (Summaries and Reports)

เช่นเดียวกันกับข้อ 3

5. การเขียนบทบรรยายประกอบโฆษณา และข่าวต่างๆ

ผู้สอนเบิกรายการที่บันทึกจากรายการโทรทัศน์ เช่น รายการโฆษณา รายการข่าวและอื่น ๆ จากนั้นให้ตารางผู้เรียนเขียนบรรยายเติมในช่องว่าง

ตัวอย่าง

รายการโฆษณาทางโทรทัศน์

Brand of the adverts	Products	Potential customer	Price

การใช้สื่อการสอนวิดีโอกับทักษะการอ่าน

สื่อการสอนวิดีโอช่วยพัฒนาทักษะการอ่านระดับเบื้องต้น ให้อ่านได้เร็วขึ้น กระตุ้นความสนใจผู้เรียนในบทเรียนให้มากขึ้น ตัวอย่างเช่น ผู้สอนแจกบทเรียนและแบบฝึกหัดก่อนเปิดรายการ หลังจากนั้นเปิดรายการเกี่ยวกับบทเรียน เช่น ภูมิหลังของนักเขียน ตัวอย่างงานเขียน และให้ผู้เรียนอ่านบทเรียน ทำแบบฝึกหัด เมื่อดูรายการจบ

Jack Lonergan (1984)¹ กล่าวสรุปเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนวิดีโอ คือ สิ่งสำคัญ 2 สิ่งเมื่อมีการใช้สื่อการสอนชนิดนี้ คือ ผู้สอนซึ่งเป็นผู้เลือกรายการให้เหมาะสมกับระดับผู้เรียน และการจัดกิจกรรมรวมถึงแบบฝึกหัดที่เหมาะสม เมื่อผู้เรียนได้ทำกิจกรรมและแบบฝึกหัดในการฝึกทักษะต่างๆ แล้ว ผู้สอนควรมีกิจกรรมตอนท้าย (Follow up activities) นั่นคือให้ผู้เรียนอธิบายแบบฝึกหัดโดยปากเปล่าโดยให้เสนอทีละคนหรือเป็นกลุ่มก็ได้

สื่อการสอนวิดีโอเป็นเครื่องช่วยสอนทักษะทางภาษาได้เป็นอย่างดี ทักษะที่สามารถนำสื่อการสอนนี้มาใช้ประกอบและมีประสิทธิภาพสูง คือ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการเขียน และทักษะการอ่านตามลำดับ

¹ Jack Lonergan. *Video in Language Learning*, Nelson Filmscan Ltd., 1984, pp. 30-31.

หนังสืออ้างอิง

- Allen, Margaret. "Uses of Video Recording in an Institution", *Video in English Language Teaching. ELT Documents* : 114, Oxford : Pergamon Press, 1983, pp. 16-22.
- Dakin, Julian. *The Language Laboratory and Language Learning*. Longman Group Ltd. 1973.
- Geddes, M. and Sturtridge, G. *Video in the Language Classroom*. Heinemann Educational Books, London, 1982.
- Hill, Brian. "Using Television", *Using Authentic Resources in Teaching French*. Centre for Information on Language Teaching and Research. 1984.
- Hill, Brian. "Making the Most of Radio and Television", *Teaching Languages Ideas and Guidance For Teachers Working with Adult*. Garrod and Loft-house International Limited, 1979.
- Hill, Brian and Barley, Anthony "Using Language Broadcasts." *Audio-Visual Language Journal* : XV,I, Spring 1977, pp. 54-60.
- Lavery, M., O' Brien, T. and others. *Active Viewing Plus*. Modern English Publications Ltd. 1984.
- Lonergan, Jack. *Video in Language Learning*. Nelson Filmscan Ltd. 1984.

Suggested Further Reading

- Brumfit, C. (Ed.) *Applications of Video in Language Teaching*. Pergamon Press, London, 1983.
- Candlin, J., Charles, D., and Willis, J. *Video in English Language Teaching*. The Univ. of Aston in Birmingham 1982.
- Lambert, J. *School Broadcasting*. BB. 1975.
- Rogers, J. *Adult Learning*. Open Univ. Press, 1977.

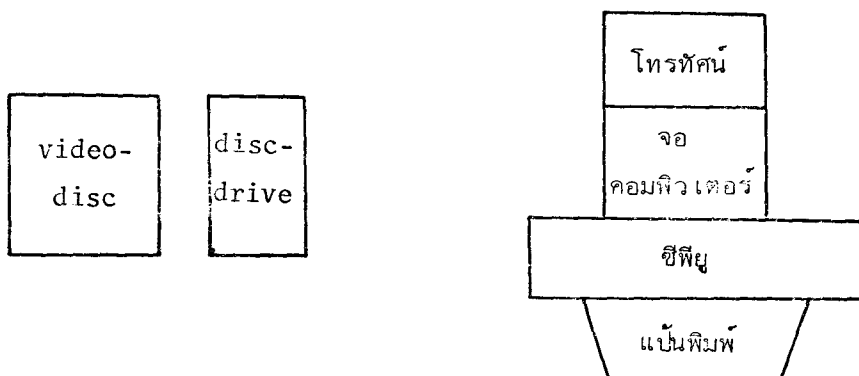
Interactive Video

อัมพร ขาติอัปสร

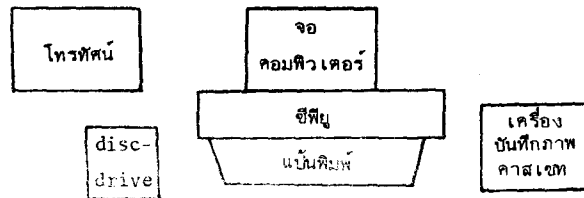
ในระยะ 20 ปีที่ผ่านมา เทคโนโลยีทางอุปกรณ์การเรียนการสอนได้พัฒนาก้าวหน้าไปอย่างมาก อุปกรณ์ที่ได้รับการพัฒนามาล่าสุดที่ผู้เขียนได้พบเห็นมา คือ interactive video ซึ่งเป็นการนำเอาเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้ร่วมกับวิดีโอ ดังนั้นอุปกรณ์ของ interactive video จึงประกอบไปด้วย

1. เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์
2. disc-drive เพื่อเก็บโปรแกรมคอมพิวเตอร์
3. เครื่องเล่น video-disc หรือเครื่องบันทึกภาพคาสเซต
4. โทรทัศน์
5. สายต่อเครื่องคอมพิวเตอร์กับ video--disc หรือเครื่องบันทึกภาพคาสเซต อุปกรณ์เหล่านี้อาจจะประกอบได้ 2 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1

รูปแบบที่ 2

การนำเอาเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้ร่วมกับวิดีโอเป็นการ รวมคุณสมบัติที่ดีของอุปกรณ์ทั้งสองชั้นเข้าด้วยกันเพื่อให้ได้อุปกรณ์ชั้นใหม่ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ปัจจุบันทั้งวิดีโอและเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์ที่มีใช้กันแพร่หลายตามสถาบันการศึกษาต่างๆ แต่อุปกรณ์ทั้งสองชั้นนี้ก็มีข้อดีและข้อเสียอยู่ในตัวเองซึ่งจะกล่าวเปรียบเทียบเป็นหัวข้อดังนี้

ข้อดีของวิดีโอ

1. สามารถรู้และกระตุ้นความสนใจได้ดี
2. สามารถเสนอการใช้ภาษาในสถานการณ์ที่เป็นจริง ผู้สอนไม่ต้องสร้างสถานการณ์ขึ้นเอง วิดีโอสามารถนำภาพเหตุการณ์ที่มีการใช้ภาษานั้นเข้าสู่ห้องเรียน
3. สามารถนำผู้เรียนไปยังสถานที่ต่างๆ สะท้อนให้เห็นถึงภาษา ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ของประเทศนั้นๆ
4. สามารถนำเจ้าของภาษามาเป็นครูถึงในห้องเรียน ผู้เรียนจะได้รับตัวอย่างการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันจากเจ้าของภาษาโดยตรง
5. สามารถทำให้ผู้เรียนมีความสนใจในสิ่งที่เรียนได้นาน
6. ผู้เรียนไม่เพียงแต่ได้ยินภาษาที่ใช้แต่ยังได้เห็นกิริยาท่าทางประกอบ ช่วยให้เข้าใจได้ดียิ่งขึ้น (para-linguistic factors)¹
7. ถ้ามีการเตรียมแผนการสอนมาอย่างดีแล้วจะสามารถกระตุ้นผู้เรียนที่ไม่มีแรงจูงใจในการเรียนให้ตอบได้

¹ M. Geddes and G. Sturtridge, *Video in the Language Classroom*, London: Heinemann Educational, 1982, p. 75

ข้อเสียของวิดีโอ

1. รายการโทรทัศน์ส่วนใหญ่สร้างขึ้นเพื่อผู้ชมเป็นจำนวนมากๆ ดังนั้นจึงไม่สามารถตอบสนองความแตกต่างของแต่ละบุคคลได้
2. บางครั้งภาพจากโทรทัศน์น่าสนใจเกินไป ทำให้ความสนใจของผู้เรียนเบนไปที่ภาพจนลืมคิดถึงกิจกรรมทางการเรียนรู้ภาษา
3. การดูรายการโทรทัศน์เป็นประสบการณ์ที่มีลักษณะคล้ายกับการดูออกไม่ไฟ¹ ผู้เรียนจะตื่นตาตื่นใจในระหว่างที่ดูแต่พอรายการจบแล้วรายละเอียดส่วนใหญ่ก็จะเลือนหายไป นอกจากนี้ถ้าจะมีความตั้งใจจริงๆ หรือผู้สอนได้เตรียมแผนการสอนมาอย่างดีแล้ว

ข้อดีของคอมพิวเตอร์

1. สามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนได้โดยคอมพิวเตอร์กำหนดขั้นตอนการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนได้
2. สามารถโต้ตอบกับคำตอบของผู้เรียนและให้คำตอบที่ถูกต้องได้ทันที
3. สามารถจูงใจผู้เรียนโดยให้คำชมเมื่อผู้เรียนตอบได้ถูกต้อง
4. สามารถคิดคำนวณคะแนนและแสดงความก้าวหน้าของผู้เรียนได้
5. สามารถใช้เส้นตารางประกอบในการอธิบายเนื้อหาบางอย่าง
6. ผู้เรียนสามารถหยุดคิดและทำความเข้าใจกับเนื้อหาบนจอคอมพิวเตอร์ได้นานเท่าที่ต้องการ

ข้อเสียของคอมพิวเตอร์

1. ไม่สามารถเสนอเนื้อหาวิชาการพูดที่เป็นธรรมชาติได้
2. เป็นการยากหรืออาจจะเป็นไปได้เลยที่จะสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนตอบโต้ในลักษณะของการสื่อสารอย่างแท้จริง
3. ปัจจุบันโปรแกรมส่วนใหญ่ค่อนข้างน่าเบื่อ ไม่สามารถกระชับหรือความสนใจของผู้เรียนไว้ได้ตลอด

¹ Barry Jones, *Using Authentic Resources in Teaching French*. Centre for Information on Language Teaching and Research, 1984, p. 29.

เมื่อพิจารณาข้อดีและข้อบกพร่องของอุปกรณ์ทั้งสองชั้นนี้แล้วจะเห็นว่า interactive video นำอุปกรณ์ทั้งสองมาใช้ร่วมกันเพื่อรวมข้อดีและชดเชยข้อบกพร่องซึ่งกันและกัน

การทำงานของ interactive video เป็นอย่างไร

โปรแกรมคอมพิวเตอร์เป็นสิ่งที่ควบคุมการทำงานของ interactive video โปรแกรมจะจัดเก็บอยู่ในแผ่น floppy disc และจะควบคุม video-disc หรือเครื่องบันทึกภาพคาสเซตให้นำภาพที่ต้องการปรากฏขึ้นบนจอโทรทัศน์ ทั้งนี้ video-disc จะมีข้อได้เปรียบที่ว่าเครื่องสามารถนำภาพที่ท่านต้องการปรากฏขึ้นบนจอโทรทัศน์ได้ทันทีไม่ว่าภาพนั้นจะอยู่ส่วนต้น กลาง หรือปลายรายการ เพราะ video-disc ทำงานโดยใช้เลเซอร์ ในขณะที่เครื่องบันทึกภาพคาสเซตต้องการเวลาเพื่อให้เทปหมุนไปยังภาพที่ต้องการเสียก่อนจึงจะมีภาพปรากฏขึ้นบนจอโทรทัศน์ เมื่อภาพปรากฏขึ้นบนจอแล้วผู้เรียนจะได้ดูจนจบหนึ่งตอนแล้วภาพก็ค้างอยู่ บนจอคอมพิวเตอร์ก็จะปรากฏคำถามหรือแบบฝึกหัดที่ได้กำหนดไว้ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อทดสอบความเข้าใจของผู้เรียน ถ้าผู้เรียนสามารถตอบคำถามได้ถูกต้อง คอมพิวเตอร์ก็จะควบคุมให้ video-disc นำภาพตอนต่อไปปรากฏขึ้นบนจอโทรทัศน์ แต่ถ้าผู้เรียนตอบผิด video-disc ก็จะย้อนภาพเฉพาะตอนที่เกี่ยวกับคำถามนั้นให้ดูอีกครั้ง เมื่อผู้เรียนตอบได้ถูกต้องแล้วก็จะได้ดูภาพโทรทัศน์ตอนต่อไป (ดูเอกสารประกอบหมายเลข 1) ดังนั้นผู้เรียนจะนั่งดูภาพจากโทรทัศน์โดยไม่เอาใจใส่ไม่ได้ เพราะต้องนำสิ่งที่ได้เห็นและได้ยินมาตอบคำถามอยู่เป็นระยะๆ การที่ผู้เรียนมีความสนใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากเช่นนี้ ทำให้ interactive video มีประสิทธิภาพมากกว่าอุปกรณ์ชนิดอื่นๆ นอกจากนี้ผู้เรียนยังสามารถเรียนไปตามความก้าวหน้าของตนเองโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์อีกด้วย

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาโปรแกรมสำหรับ interactive video

ผู้เขียนได้มีโอกาสสัมภาษณ์ผู้ที่กำลังพัฒนาโปรแกรมสำหรับ interactive video สองท่าน คือ ดอกเตอร์ ไบรอัน ฮิลล์ (Dr. Brian Hill) หัวหน้าศูนย์ภาษาของไบรตันโพลีเทคนิค (Brighton Polytechnic) และดอกเตอร์มาร์ติน ไวท์ (Dr. Martin White) อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ ไบรตันโพลีเทคนิค สหราชอาณาจักร ดอกเตอร์ไบรอัน ฮิลล์ ได้ให้ความเห็นว่าวิธีโอเอ็มซีบ็อกพร่องที่ไม่สามารถให้คำตอบและจัดกระบวนการเรียนการสอนในตัวเองอย่างเครื่อง

คอมพิวเตอร์ได้ แต่คอมพิวเตอร์ก็มีข้อจำกัดที่ไม่สามารถทำให้ภาษามีชีวิตชีวา เช่น วิดีโอได้ interactive video จึงมีประสิทธิภาพมากกว่าอุปกรณ์แต่ละชั้น แต่การใช้ interactive video นั้น คงใช้สำหรับผู้ที่ต้องการเรียนด้วยตนเองที่บ้านหรือบริษัทธุรกิจอาจจะมี interactive video เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของบริษัทฝึกเรียนภาษาได้ ส่วนในห้องเรียนนั้น interactive video คงใช้สำหรับนักเรียนที่มีปัญหา นักเรียนที่เรียนช้ากว่าคนอื่น ๆ ในชั้นเรียน โดยใช้เป็นการสอนเพื่อซ่อมเสริม (remedial teaching) ตัวอย่างเช่น นักเรียนที่ขาดการเรียนหรือนักเรียนที่มีปัญหาด้านคำศัพท์ หรือไวยากรณ์ เป็นต้น นักเรียนเหล่านี้สามารถเรียนจาก interactive video เพื่อให้ตามเพื่อน ๆ ทันในห้องเรียน นอกจากนี้ยังสามารถใช้กับนักเรียนกลุ่มเล็กขนาด 3-4 คน เป็นการทำงานกลุ่มให้ถกเถียงพิจารณาหาคำตอบที่ถูกต้องร่วมกัน แต่อย่างไรก็ตาม interactive video จะไม่เป็นที่มาแทนที่ครูแน่นอน interactive video เป็นเพียงอุปกรณ์ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียน และฝึกฝนด้วยตนเองเพิ่มเติมจากที่เรียนในห้องเรียน ดอกเตอร์ ไบรอัน ซิลล์ มีความเห็นว่า interactive video มีข้อจำกัดเพียงข้อเดียว คือ ราคาแพง แต่ดอกเตอร์ ซิลล์ ก็ยังมีความมั่นใจว่าในอนาคต interactive video จะมีอยู่ตามมหาวิทยาลัย สถาบัน และโรงเรียนต่าง ๆ

สำหรับดอกเตอร์ มาร์ติน ไวท์ เป็นอาจารย์อีกท่านหนึ่งในไบรตันโพลีเทคนิคที่กำลังพัฒนาโปรแกรมสำหรับ interactive video แต่ดอกเตอร์ ไวท์ ใช้เครื่องบันทึกภาพาสเซทแทน video-disc โดยเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของอุปกรณ์ทั้งสองชั้นดังนี้

อุปกรณ์	ข้อดี	ข้อเสีย
1. เครื่องบันทึกภาพาสเซท	1. ราคาถูก 2. สามารถอัดรายการของตนเองได้	1. ไม่สามารถหาภาพได้ทันที
2. Video-disc	1. สามารถหาภาพได้ทันที	1. ราคาแพง 2. ไม่สามารถอัดรายการของตนเองได้

ดอกเตอร์ ไวท์ เลือกใช้เครื่องบันทึกภาพาสเซทในระบบ interactive video ของท่าน เพราะเห็นว่าราคาถูกและปัจจุบันผู้ใช้ video-disc ยังไม่สามารถอัดรายการที่ตนเองต้องการได้ ต่างจาก

เครื่องบันทึกภาพคาสเซตซึ่งผู้ใช้สามารถอัดรายการจากรายการโทรทัศน์ปกติหรือใช้กล้องถ่ายภาพรายการของตนเองและแม้ว่าเครื่องบันทึกภาพคาสเซตจะมีข้อเสียที่ไม่สามารถหาภาพที่ต้องการให้ได้ทันทีเหมือน video-disc แต่ก็ใช้เวลาหมุนเทปไม่นานนัก

สำหรับอนาคตของ interactive video นั้น คอกเตอร์ไวท์ หวังว่าคณะทำงานของท่านซึ่งประกอบด้วยโปรแกรมเมอร์อีกหลายคนจะสามารถเขียนโปรแกรมสำเร็จรูปให้คุณสามารถนำไปถึงคำถามเองให้เหมาะสมกับภาพโทรทัศน์ที่คุณเลือกใช้ได้อย่างง่าย ๆ และหวังว่า interactive video จะมีอยู่ในโรงเรียนทั่วไปเช่นเดียวกับเครื่องคอมพิวเตอร์ในปัจจุบัน

การพัฒนา interactive video นี้ นอกจากที่ไบริตันโพลีเทคนิคแล้วยังมีสถาบันเทคโนโลยีทางการศึกษา (Institute of Educational Technology) ของมหาวิทยาลัยเปิด ณ สหราชอาณาจักรร่วมกับบีบีซี (BBC) ผลิตโปรแกรมสำหรับ interactive video และนำไปทดลองใช้กับผู้เรียนจำนวน 40 คน ในมหาวิทยาลัยเปิดที่เรียนวิชา T252 : Structure of Materials ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2527¹ โดยใช้เป็นอุปกรณ์เสริมการเรียนการสอนเพิ่มจากการเรียนในห้อง ผลปรากฏว่า 3 ใน 4 ของผู้เรียนมีความเห็นว่าเป็นวิธีการเรียนที่ดีที่มีคำถามสลับกับภาพโทรทัศน์เป็นตอน ๆ และยังปรากฏว่า interactive video สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้นานโดยเฉลี่ย 2 ชั่วโมง 45 นาที นับว่าเป็นการแสดงให้เห็นถึงความสนใจและสมัครใจของผู้เรียนต่อการเรียนเสริมด้วย interactive video

จากการทดลองนำ interactive video ไปใช้ในมหาวิทยาลัยเปิด แม้ว่าจะปรากฏผลออกมาทางก้นบวกแต่ interactive video ยังอยู่ในขั้นเริ่มต้นของการพัฒนาเท่านั้น และยังมีราคาสูง การพัฒนาอุปกรณ์นี้จะต้องดำเนินต่อไปและต้องเป็นการร่วมมือกันระหว่างนักภาษาศาสตร์กับผู้เขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ควรใช้รายการโทรทัศน์ที่มีอยู่แล้วเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการถ่ายทำรายการโทรทัศน์ของตนเอง
2. ลักษณะภาษาที่ใช้ในรายการโทรทัศน์ควรเอื้อต่อการตัดแบ่งเป็นตอน ๆ ได้

¹ Diana Laurillard, "The Teddy Bears' Disc", Media in Education and Development (March, 1985), pp. 37-38.

3. ภาษาที่ใช้ในรายการโทรทัศน์ควรเป็นภาษาที่พบในชีวิตประจำวันและไม่ควรใช้รายการที่มีคำแสลงหรือภาษาท้องถิ่นมากเกินไป

4. ภาพที่ปรากฏบนจอโทรทัศน์ควรจะมีส่วนช่วยความเข้าใจของผู้เรียน อย่าใช้ภาพที่ไม่เอื้อหรือไม่มีความสำคัญต่อความเข้าใจ จะกลายเป็นสิ่งที่เบนความสนใจของผู้เรียนไปทางอื่น

การพัฒนาอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง มีการพัฒนาอุปกรณ์ใหม่ ๆ เสมอ แต่ผู้เขียนเห็นว่าครูต้องเป็นผู้ทดลองใช้ดูว่าอุปกรณ์นั้นสามารถให้ประโยชน์ต่อกระบวนการเรียนการสอนหรือไม่ ดังเช่น interactive video ซึ่งปัจจุบันยังอยู่ในระหว่างการพัฒนาและทดลองยังไม่มีการใช้จริงดังตามสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ดังนั้น interactive video จะมีอนาคตเป็นเช่นไรก็ต้องขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้ใช้นั่นเอง

หนังสืออ้างอิง

- Geddes, M. ; Sturtridge G., *Video in the Language Classroom*, London : Heinemann Educational, 1982.
- Hill, Brian, and Barley Anthony, "Audio-Visual and Intensive Methods", *Audio-Visual Language Journal* (April, 1977), pp. 54-60.
- Jones, Barry, *Using Authentic Resources in Teaching French*. Centre for Information on Language Teaching and Research, 1984.
- Kinsella, Valeric, *Surveys 2*. Cambridge University Press, 1982.
- Laurillard, Diana, "The Teddy Bears Disc", *Media in Education and Development*. (March, 1985), pp. 37-41.
- Parsloe, E., "Interactive video", *Media in Education and Development* (June, 1973) pp. 83-86.

เอกสารประกอบหมายเลข 1

ตัวอย่างบทเรียนนี้เป็นความร่วมมือกันระหว่าง BBC กับไบรตันโพลีเทคนิค โดยใช้ภาพยนตร์วิดีโอเรื่อง Bid for Power ผลิตโดย BBC และไบรตันโพลีเทคนิคเป็นผู้เขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์

* C = Computer

* V = Video

```

C.  | Task: Listen to the
    | difference between
    | the north and the
    | south of Tanaku.
  
```

V.

Speaker 1 : Well, there're not many resources in Tanaku.

Speaker 2 : But you've got the coal mines in the north, haven't you?

Speaker 1 : That's true.

Speaker 2 : And you've got the tourist industry?

Speaker 1 : Yes, the touring trade is going slowly. The National Developing Agency is developing some new hotels in the north. The tourists like the beaches there.

Speaker 2 : There are some lovely beaches here in the south too.

Speaker 1 : But there aren't any roads. The beaches here are marvellous but they're useless, I'm afraid.

Speaker 2 : Useless !

Speaker 1 : Well, at the moment they are.

C. Are these statements
true or false?
1. In the north there
are coal mines.

F

C. Listen again.

V.

Speaker 2: But you've got the coal
mines in the north, haven't you?

C. Answer again.

F

Right.

C. 2. In the south there
are good roads.

T

Listen again.

V.

Speaker 1: But there aren't any
roads.

C. Answer again.

F

Right.

เมื่อผู้เรียนตอบคำถามได้ถูกต้อง ก็จะได้ดูภาพยนตร์วิดีโอตอนต่อไป และหยุดตอบคำถามอีกจน
ตอนสุดท้ายจะมีคำถามสรุปทั้งนี้

C.

FILE ON TANAKU	
main industries	?
agriculture	?
imports	?
exports	?

Press the space bar to complete the section on the main industries.

เทปโทรทัศน์กับการเรียนการสอนภาษา

อมรา แสงจันทร์

ปัจจุบันนักการศึกษาในวงการเรียนการสอนได้ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่าเทคโนโลยีทางการศึกษาโดยใช้สื่อการสอนเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนรู้และการสอนภาษาเป็นไปอย่างได้ผล และเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง เพราะการใช้สื่อการสอนจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเรียน และช่วยให้ผู้เรียนจดจำสิ่งที่ได้เรียนไปนั้นได้อย่างแม่นยำมากกว่าวิธีการสอนแบบธรรมดา ที่ไม่ใช่สื่อการสอนเลย ผลที่ตามมาก็คือ จะทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เทปโทรทัศน์ (Video) ก็เป็นหนึ่งในเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ได้เข้ามามีบทบาทมากในการเรียนการสอนภาษา โดยเฉพาะการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ สถาบันการศึกษาต่างได้เล็งเห็นความสำคัญและประโยชน์ของเทปโทรทัศน์ที่จะใช้เป็นสื่อการสอน เช่นเดียวกับสื่อการเรียนการสอนอื่น ๆ เช่น รูปภาพ บัตรคำ วิทยุ แถบเสียง เป็นต้น เพื่อที่จะช่วยให้การเรียนการสอนภาษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในประเทศไทย เทปโทรทัศน์ยังไม่ได้มีการใช้กันอย่างแพร่หลายในโรงเรียน มหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาต่างๆ อาจเป็นเพราะเหตุว่า สถาบันการศึกษาในประเทศไทยยังไม่มีงบประมาณเพียงพอที่จะจัดสรรให้มีสื่อการสอนชนิดนี้ หรือ บางสถาบันอาจมีแต่ตัวเครื่องบันทึกและโทรทัศน์ แต่ยังไม่ได้นำสิ่งเหล่านี้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ หรือ บทเรียนในเทปโทรทัศน์ที่เกี่ยวกับการสอนภาษา ยังไม่เป็นที่แพร่หลายถึงแม้ว่าในมหาวิทยาลัยเปิดบางแห่ง จะสามารถผลิตรายการโทรทัศน์ประกอบการสอนรายวิชาต่าง ๆ รวมทั้งวิชาภาษาอังกฤษ แต่เทปโทรทัศน์ของมหาวิทยาลัยเปิดนี้จะเป็นเพียงบทเรียนสำเร็จรูปที่ผู้เรียนสามารถเรียนได้โดยดูจากบทเรียน

ในโทรทัศน์ไปเรื่อย ๆ โดยที่ผู้เรียนไม่สามารถจะหยุดเทปเพื่อที่จะฟังใหม่ในกรณีที่ผู้เรียนฟังบทเรียนไม่ทัน หรือผู้เรียนไม่สามารถซักถามผู้สอนได้เมื่อมีปัญหา ข้อดีของการสอนวิธีนี้ คือ ผู้สอนจะมีเวลาคิดค้นวิธีการสอนต่าง ๆ มีเวลาเตรียมการสอนหรือมีเวลาทำงานวิจัยมากขึ้น ส่วนข้อเสียนี้ ผู้เรียนจะไม่มีโอกาสได้ใกล้ชิดกับผู้สอนเพื่อที่จะซักถามปัญหาและผู้สอนก็จะไม่ทราบว่าผู้เรียนมีปัญหาในท่านใดบ้าง เป็นต้น การใช้เทปโทรทัศน์ที่เป็นบทเรียนสำเร็จรูปนี้ จะตรงข้ามกับการใช้เทปโทรทัศน์ที่ผู้เขียนจะได้กล่าวในบทความนี้ เพราะการสอนภาษาโดยใช้เทปโทรทัศน์ในบทความนี้จะเน้นบทบาทของผู้สอนที่จะนำเทปโทรทัศน์มาใช้สอนในห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนเรียนการสอนภาษาเป็นไปอย่างได้ผล และมีประสิทธิภาพสูงสุด

ความสำคัญของเทปโทรทัศน์กับการเรียนการสอนภาษา

ก่อนที่จะได้กล่าวถึงวิธีการและขั้นตอนในการสอนภาษาโดยใช้เทปโทรทัศน์ ผู้เขียนใคร่ขอกล่าวถึงความสำคัญของเทปโทรทัศน์ กับการเรียนการสอนภาษาจากนักการศึกษาบางท่านที่ได้เขียนบทความและได้ทำการวิจัยแล้วว่า เทปโทรทัศน์นี้เป็นสื่อการสอนที่เป็นประโยชน์อย่างมาก ดังนี้

Jane Willis (1983) ได้กล่าวว่าเทปโทรทัศน์ในปัจจุบันได้กลายเป็นสื่อการสอนที่ทันสมัยและใช้มากกับการเรียนการสอนภาษา เขาได้ยกตัวอย่างสื่อการสอนประเภทเทปโทรทัศน์จากการวิจัยของ Macknight (1981) ว่า ครูผู้สอนชอบและให้ความสำคัญกับเทปโทรทัศน์ในการใช้เป็นสื่อการสอน เพราะเทปโทรทัศน์สามารถที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจบทเรียน และแสดงให้ผู้เรียนเห็นการนำภาษามาใช้กับสถานการณ์ที่เหมาะสมและเป็นจริง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเห็นการใช้ภาษาที่เจ้าของภาษาใช้อยู่ในชีวิตจริง ถ้ามองในแง่ของผู้เรียน การดูภาพที่เคลื่อนไหวจากเทปโทรทัศน์ จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจภาษาในบริบท (context) ได้ง่ายและเร็วขึ้นมากกว่าการฟังจากแถบบันทึกเสียงอย่างเดียว¹ ส่วน John McGovern (1983) ก็ได้กล่าวว่า การเรียนภาษาจากเทปโทรทัศน์เป็นประสบการณ์ที่มีชีวิตชีวาและน่าสนใจมากกว่าแถบบันทึกเสียงเช่นกัน²

¹ Jane Willis, "The Role of the Visual Element in Spoken Discourse: Implications for the Exploitation of Video in EFL Classroom" in *Video applications in English Language Teaching*, ed. John McGovern, Pergamon Press 1983. p. 30

² John McGovern, "Type of Video Software: A user's experience", *Video Applications in English Language Teaching*. ed. John McGovern, Pergamon Press 1983. p. 58

ประโยชน์จากการใช้สื่อการสอนเทปโทรทัศน์

เทปโทรทัศน์เป็นสื่อที่นิยมใช้กันมากในห้องเรียนภาษาต่างประเทศ โดยอาจสรุปให้เห็นถึงข้อดีของเทปโทรทัศน์ได้ดังนี้

ข้อดีของเทปโทรทัศน์

1. สามารถใช้ในห้องเรียนที่มีแสงสว่างได้ ทำให้สะดวกต่อการจับบันทึกต่าง ๆ
2. เมื่อเครื่องเทปโทรทัศน์ทำงาน จะมีเสียงเงียบไม่เป็นการรบกวนสมาธิของผู้เรียนและผู้สอน
3. ขั้นตอนการทำงานและการใช้เทปโทรทัศน์สะดวกและไม่ซับซ้อน
4. เทปโทรทัศน์รุ่นใหม่จะมีตัวเลขบอกเพื่อช่วยในการหาฉากที่ต้องการได้แม่นยำกว่า
5. สามารถใช้ได้กับผู้เรียนกลุ่มเล็ก ๆ หรือใช้เป็น self-study ได้
6. เทปโทรทัศน์เป็นสื่อการสอนที่มีความสามารถรอบตัว เช่น
 - 6.1 ถ่ายเทปได้
 - 6.2 อัดรายการจากโทรทัศน์
 - 6.3 อัดรายการที่ทำขึ้นเอง

นอกจากข้อดีของเทปโทรทัศน์ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังพอสรุปประโยชน์ที่จะได้รับการใช้สื่อการสอนเทปโทรทัศน์ ดังต่อไปนี้

1. ทำให้ผู้เรียนเห็นภาพที่เคลื่อนไหว ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในบทเรียนได้ง่ายและเร็วขึ้น เช่น การบันทึกขบวนการทดลองต่าง ๆ ในด้านวิทยาศาสตร์ ยกตัวอย่างเช่น ผู้สอนต้องการสอนการอ่านเรื่อง The Collection of Oxygen Over Water หากผู้สอนได้ให้ผู้เรียนมองเห็นภาพการทดลองในห้องปฏิบัติการจริง ๆ ในเทปโทรทัศน์และมีข้อความเขียนอธิบายไว้ได้ภาพ ก็จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจการอธิบายการทดลองนั้นได้เร็วขึ้นกว่าการอ่านจากบทความอย่างเดียว
2. ทำให้ผู้เรียนจำสิ่งที่เรียนได้แม่นยำ ยกตัวอย่างเช่น หากผู้สอนจะสอนหัวข้อในการสนทนาเรื่อง Asking for Things และอธิบายแต่เพียงว่า เมื่อผู้เรียนต้องการเข้าไปซื้อของในบ้าน ผู้เรียนต้องใช้โครงสร้างของภาษาดังนี้ เช่น

Could I have please ?

I'd like some

Do you have any_____?

บางครั้งผู้เรียนอาจจำโครงสร้างเหล่านี้ไม่ได้ เพราะไม่มีอะไรที่จะมาช่วยในการจำ นอกจากใช้วิธีการท่องเป็นนกแก้วนกขุนทองอย่างเดียว แต่ถ้าผู้เรียนได้เห็นภาพการสนทนาระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายของในร้าน ภาพเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนจำโครงสร้างภาษาเหล่านี้ได้ดีกว่าและแม่นยำกว่าการที่ผู้เรียนไม่ได้มองเห็นภาพ การใช้ภาษาหรือโครงสร้างของภาษาในสถานการณ์นั้น ๆ เลย

3. ทำให้เกิดแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจในบทเรียน โดยปกติแล้วการสอนภาษาในห้องเรียนผู้สอนจะไม่สามารถนำสถานการณ์จริง ๆ มาให้ผู้เรียนได้เห็นการใช้ภาษาในชีวิตจริงในห้องเรียนได้ โดยวิธีนี้ผู้สอนก็จะสอนไปตามตัวหนังสือที่ปรากฏในบทเรียน บางครั้งก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายในบทเรียน แต่ถ้าผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริงและจากเจ้าของภาษาจริง ๆ ในบทโทรทัศน์ก็จะทำให้ผู้เรียนมีแรงกระตุ้นและสนใจในบทเรียน นอกจากนั้นบทเรียนในเทปโทรทัศน์ก็ยังจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกอยากลองใช้ภาษาในบทเรียนนั้น ๆ พูดคุยกับเพื่อนในชั้นเรียนได้ด้วย

4. ทำให้ผู้เรียนเห็นการใช้ภาษาของผู้คนที่อยู่ร่วมกันในสังคม รวมทั้งการเลือกใช้ภาษา (social registers) ให้เหมาะสมกับบทบาท สถานภาพของบุคคลในสังคม ผู้เรียนจะได้เห็นภาพในเทปโทรทัศน์ว่า บทสนทนานั้นเกิดขึ้นที่ไหน ใครพูดกับใครในฐานะอะไร สิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อการเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์และบุคคลในสังคม เช่น การสอนการขออนุญาต ถ้าหากเป็นลูกจ้างพูดกับนายจ้าง ผู้เรียนก็จะได้เห็นภาพลูกจ้างพูดขออนุญาตกับนายจ้างว่า

I was wondering if I could possibly have the rest of the day off. ในขณะที่เดียวกันในอีกฉากหนึ่ง พี่จะพูดขออนุญาตกับน้องว่า Let's have a day off. เป็นต้น

5. ทำให้ผู้เรียนได้เห็นเหตุการณ์ต่าง ๆ (settings) และปฏิกริยาโต้ตอบของตัวละคร (interactions) ซึ่งไม่สามารถที่จะนำเข้ามาในห้องเรียนได้จากการใช้หนังสือเรียนธรรมดา เช่น ฉากในสถานีรถไฟ ฉากงานเลี้ยง เป็นต้น

6. ทำให้ผู้เรียนได้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่าง Verbal และ Non-verbal Communication เช่น ลักษณะท่าทาง (gesture) การสื่อสารกันทางสายตา (use of eye contact) การเปลี่ยนอากัปกิริยา (Changes in posture) เป็นต้น หรือบางครั้งผู้เรียนจะได้เห็นการแสดงท่าทาง โดยที่เจ้าของภาษาไม่ต้องใช้คำพูดเลย ยกตัวอย่างเช่น การแสดงท่าทางของเลขานุการ เพื่อให้ผู้มาพบนายจ้างทราบว่า นายจ้างกำลังคอยแขกอยู่ห้องไหน การแสดงการสื่อสารกันโดยไม่ใช้คำพูดนั้นในแต่ละวัฒนธรรมของแต่ละประเทศนั้นจะแตกต่างกันออกไป ถ้าผู้เรียนได้ดูเทปโทรทัศน์ที่แสดงโดยเจ้าของภาษา ผู้เรียนก็จะได้เรียนรู้ว่า การสื่อสารกันโดยไม่ใช้คำพูดของเจ้าของภาษา และของประเทศของผู้เรียนนั้นต่างกัน หรือเหมือนกันอย่างไร

7. ทำให้ผู้เรียนได้เห็นถึงการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นและทัศนคติของตัวละครที่แสดงออกทางสีหน้า (facial expressions) เช่น การให้ความร่วมมือหรือไม่ร่วมมือ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย เป็นต้น

8. ทำให้ผู้เรียนได้เห็นถึงลักษณะเฉพาะ ประเพณี วัฒนธรรมของเจ้าของภาษา (socio-cultural features) ซึ่งปรากฏอยู่ในเทปโทรทัศน์นั้น ๆ

จากประโยชน์ดังกล่าวข้างต้น เป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้เห็นว่า การใช้สื่อการสอนเทปโทรทัศน์ควรจะได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากในการเรียนการสอนภาษาปัจจุบัน และควรจะได้รับ การส่งเสริมและพัฒนาให้เทปโทรทัศน์เป็นสื่อการสอนที่สำคัญชนิดหนึ่งเพื่อสามารถนำสื่อการสอน ชนิดนี้มาใช้ได้อย่างเต็มที่ อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการเรียนการสอนภาษาให้สัมฤทธิ์ผล ยิ่งขึ้น

เทคนิคในการเตรียมการสอนด้วยเทปโทรทัศน์

แม้ว่าเทปโทรทัศน์จะมีข้อดีอยู่มากแต่การนำเทปโทรทัศน์มาใช้ในห้องเรียนนั้นจะ ประสพผลสำเร็จในการเรียนการสอน ผู้เรียนได้เรียนรู้และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ผู้สอนวางไว้ หรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับบทเรียนในเทปโทรทัศน์และความชำนาญ ความคล่องแคล่วและเทคนิคในการ สอนของผู้สอนที่จะควบคุมการสอนโดยใช้บทเรียนในเทปโทรทัศน์นั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ การ ที่ผู้สอนจะใช้เทปโทรทัศน์โดยวิธีการเปิดบทเรียนให้ผู้เรียนดูไปเรื่อย ๆ แล้วเปลี่ยนบทบาทของ

เทปโทรทัศน์ให้เป็นผู้สอนแทนนั้น จะทำให้ผู้เรียนเบื่อ และมีความรู้สึกว่าได้เรียนรู้อะไรจากบทเรียนนั้นเลย เพราะวิธีการดังกล่าวก็เหมือนกับการดูรายการโทรทัศน์ธรรมดา ๆ ภายในบ้านนั่นเอง ฉะนั้นสิ่งที่ผู้สอนควรคำนึงถึงเมื่อใช้เทปโทรทัศน์ในการเรียนการสอน คือ

1. ผู้สอนจะต้องเลือกบทเรียนในเทปโทรทัศน์เฉพาะ โปรแกรมที่เหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียนเท่านั้น ทั้งนี้ได้หมายความว่า บทเรียนในเทปโทรทัศน์ทุกชนิดจะให้กับผู้เรียนทุกระดับได้
2. เมื่อเลือกโปรแกรมได้แล้ว ผู้สอนจะต้องศึกษาบทเรียนในโทรทัศน์นั้นก่อนที่จะนำไปใช้ในห้องเรียน เพื่อจะได้ทราบว่าผู้สอนจะต้องอธิบายอะไรก่อนล่วงหน้าและอะไรที่จะต้องอธิบายตามมา และจะใช้กิจกรรมอะไรในแต่ละช่วงตอนของโปรแกรมนั้น
3. ผู้สอนจะต้องเตรียมตัวเองให้คุ้นเคยกับเครื่องเทปโทรทัศน์ตลอดจนการใช้ปุ่มต่างๆ ให้คล่องแคล่ว
4. ผู้สอนสามารถใช้เทปโทรทัศน์ควบคู่กับสื่อการสอนอย่างอื่น เช่น กระดานดำ บัตรคำ แถบประโยค หรือแม้กระทั่งเครื่องฉายข้ามศีรษะ ตัวอย่างเช่น ผู้สอนอาจหยุดเทปและถามผู้เรียนว่าในการพูดเพื่อแสดงการขอร้อง ผู้แสดงในฉากนี้ใช้ประโยคหรือคำพูดอย่างไร หลังจากได้คำตอบแล้ว ผู้สอนอาจแสดงประโยคที่บอกการขอร้องนั้นโดยใช้แถบประโยคหรือเขียนอธิบายบนกระดานได้

นอกจากนี้ยังมีเทคนิคปลีกย่อยอื่น ๆ ที่ใช้กับการสอนโดยใช้เทปโทรทัศน์อีก เช่น

1. ผู้สอนอาจใช้คำถามหรือการถามตอบ เพื่อสำรวจว่าผู้เรียนเข้าใจฉาก (scenes) ลักษณะนิสัยตัวละคร (characters) หรือไม่
2. ผู้สอนอาจใช้วิธีการเปรียบเทียบฉากต่าง ๆ ในบทเรียนในเทปโทรทัศน์นั้นว่า แต่ละฉากมีการใช้ภาษาที่บอกหน้าที่ (functions) เหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร
3. ผู้สอนอาจหยุดเทปเพื่อสอนศัพท์โครงสร้างของภาษา ประเพณีวัฒนธรรม หรือรายละเอียดอื่น ๆ
4. ผู้สอนอาจใช้ low-speed เพื่อเน้น non-verbal elements เช่น ท่าทาง (gestures) พฤติกรรม (behavior) ของตัวละคร

5. ผู้สอนอาจใช้วิธีให้ผู้เรียนใช้การเกา เพื่อฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิดและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงออก เช่น ตัวละครในฉากนั้นจะใช้คำพูดโต้ตอบอีกคนหนึ่งว่าอย่างไรหรือการโต้ตอบโดยใช้ประโยคบอกหน้าที่ (function) ในภาษาว่าอะไร เป็นต้น

6. ผู้สอนอาจใช้กิจกรรมที่เป็น group work, pair work หรือเป็น role play เช่น ให้ผู้เรียนแสดงเป็นตัวละครในเรื่อง หรือผู้เรียนอาจแต่งบทสนทนาขึ้นเองโดยใช้หัวข้อเรื่องเดิมก็ได้

7. ผู้สอนอาจใช้ jigsaw techniques คือ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจะมีข้อมูล (information) ที่ต่างกัน แต่ละกลุ่มจะไม่เห็นข้อมูลของกันและกัน แล้วนำข้อมูลนั้นมาแลกเปลี่ยนกันเพื่อจะประกอบกันเข้าเป็นรูปร่าง หรือเป็นภาพ ดังเช่น ภาพที่นำมาต่อกันเป็น jigsaw ยกตัวอย่างเช่น แบ่งผู้เรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกจะดูเฉพาะภาพกลุ่มที่ 2 ฟังเฉพาะเสียง กลุ่มที่ดูเฉพาะภาพจะเป็นผู้ที่ตั้งคำถามถามกลุ่มที่ฟังเสียง คำถามนั้นอาจเป็นคำถามประเภท yes/no questions โดยให้กลุ่มที่ฟังเสียงตอบคำถาม หลังจากถามตอบกันเป็นที่พอใจแล้ว ผู้สอนจะให้ผู้เรียนในกลุ่มที่ถามคำถามหรือกลุ่มที่ดูเฉพาะภาพเป็นผู้เล่าว่าเกิดอะไรขึ้นในเทพหรือละครเรื่องนั้น

ขั้นตอนในการสอนโดยใช้เทปโทรทัศน์

ขั้นตอนในการสอนโดยใช้เทปโทรทัศน์โดยทั่ว ๆ ไปจะมีขั้นตอนดังนี้¹

1. **Preparation for viewing** เป็นขั้นตอนที่จะเตรียมตัวผู้เรียนเข้าสู่บทเรียน ผู้สอนอาจใช้คำถาม ถามถึงสภาพเหตุการณ์ (situation) ที่เกิดขึ้นในฉากแรกของโปรแกรมว่า ผู้เรียนคิดว่าเป็นฉากเกี่ยวกับอะไร เป็นอย่างไร เกิดขึ้นที่ไหน และตัวละครแต่ละตัวมีลักษณะเป็นอย่างไร หรือผู้เรียนคิดว่าตัวละครตัวนั้นเป็นใคร ภาษาที่ตัวละครใช้ในฉากนั้นบอกถึงหน้าที่ (function) ของภาษาว่าอะไร ผู้สอนอาจใช้ภาพนิ่ง (freeze frames) เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นและถกเถียง (discuss) กันได้ด้วย

2. **First viewing** ผู้สอนให้ผู้เรียนดูภาพครั้งแรก แต่ไม่มีเสียง (silent viewing) และให้ผู้เรียนคาดคะเนและเดาจากภาพว่า ผู้แสดงจะใช้ภาษาโต้ตอบกันอย่างไร หรืออะไรจะ

¹ จากเอกสารประกอบคำบรรยายในหลักสูตร Contemporary English Through Radio & Television ที่ Brighton ประเทศอังกฤษ ซึ่งรายงานในการประชุมคณาจารย์ภาควิชาภาษาต่างประเทศ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดย ผศ. จาณีน จันทพันธ์

เกิดขึ้นในตอนต่อไป ผู้สอนอาจเปิดเสียงเป็นบางตอน และปิดเป็นบางตอน เท่าที่ผู้สอนเห็นว่าเหมาะสมกับสถานการณ์และความสามารถของผู้เรียน

3. Second viewing ผู้สอนให้ผู้เรียนดูเทปอีกเป็นครั้งที่ 2 ซึ่งมีทั้งเสียงและภาพ เพื่อให้ผู้เรียนจะได้มีโอกาสตรวจสอบดูว่า ที่ผู้เรียนคาดการณต่าง ๆ ในขั้นตอนที่ 2 นั้น ถูกต้องหรือไม่อย่างไร ในขณะเดียวกัน ผู้สอนจะมีโอกาสในขั้นตอนนี้สอนและเน้นเนื้อหาที่ต้องการสอน เช่น pronunciation, vocabulary, structure, expressions หรือ patterns ต่าง ๆ ที่ใช้ใน functions ต่าง ๆ

4. Development and exploitation ผู้สอนให้ผู้เรียนนำภาษาที่เรียนในบทเรียนมาใช้ในกิจกรรมซึ่งอาจจัดเป็น pair work, group discussion หรือ role-play ให้เกี่ยวกับหัวข้อสถานการณ์ หรือตัวละครในเรื่อง ผู้สอนอาจเลือกผู้เรียนออกมาแสดงให้เพื่อน ๆ ดูเป็นตัวอย่างหน้าชั้นก็ได้

5. Reinforcement ขั้นตอนสุดท้ายเป็นขั้นตอนในการเสริมแรง เพื่อให้ผู้เรียนจะได้ใช้ภาษาที่ฝึกมาแล้วในขั้นตอนที่ 3 และหน้าที่ของภาษาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้แม่นยำขึ้น โดยให้ผู้เรียนฟังเฉพาะเสียง และฝึกการใช้ภาษาเหล่านั้นโดยใช้ศัพท์ที่ปรากฏอยู่ในเทปบทเรียนนั้น

กล่าวโดยสรุป จากบทความนี้ผู้อ่านจะได้ทราบถึงความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้เทปโทรทัศน์เป็นสื่อการสอนภาษา ตลอดจนเทคนิคและขั้นตอนการใช้เทปโทรทัศน์ในห้องเรียนว่ามีขั้นตอนและเทคนิคการสอนอย่างไรในการที่ผู้สอนจะใช้เทปโทรทัศน์กับการเรียนการสอนภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อผู้สอนและผู้เรียน ผู้เขียนหวังว่าข้อเขียนนี้คงจะเป็นประโยชน์และเป็นเครื่องช่วยกระตุ้นให้ผู้สอน หรือสถาบันการศึกษา ได้เห็นประโยชน์และความสำคัญของสื่อการสอนดังกล่าวซึ่งเป็นสื่อการสอนที่ทันสมัยและเป็นที่กำลังถึงกันอยู่ขณะนี้

ภาคผนวก

ตัวอย่างการสอนโดยใช้เทปโทรทัศน์ จาก เอกสารประกอบการสอนชุด “English in a New Dimension”, Macmillan Publisher and The British Council.

Videoscript

Time

0.00 Some letters are pushed through a letter box. A young girl picks them up and walks into the kitchen where the family is having breakfast.

0.15 Girl : Post's arrived.
She distributes the letters. The boy opens his letter and suddenly smiles

Boy : I've passed!

Mother : Oh, Jim. Well done!

0.45 Father : Congratulations, Jim.
That's wonderful news.

0.52 End of sequence

For Teacher Reference

LANGUAGE : 1 Congratulating

FUNCTIONS : “Well done!”

“Congratulations.”

2 Expressing satisfaction

“That's wonderful news.”

SCENE : A house at breakfast time

CHARACTERS : Man, woman, young boy, young girl

RELATIONSHIPS : Mother/father/son, daughter

REGISTER : Informal

TONE : Friendly

VOCABULARY : pass (an examination)

Teaching Suggestions

Stage One: Defining the Context- What is Happening?

1 Before viewing, T writes *pre-viewing questions* on the board and discusses questions with SS. The questions should help focus attention on the context during the first viewing. Suggested pre-viewing questions:

Who are these people?

What are they doing?

What does the girl do?

- 2 View *without sound* the first section only (0.00 to 0.25) until where the girl gives the letter to the boy. SS discuss, in pairs or in groups, the answers to previewing questions. T can write the suggested answers on the board.
- 3 Replay *without sound* the first section. T asks more specific questions:
 - What does she pick up?
 - What is the mother doing?
 - What is the son doing?
 - How many letters are there?
 - Who does she give them to?
- 4 View *without sound* the second section (0.25 to 0.40) until just before the boy smiles. T asks further questions:
 - Does the boy look happy? Or sad? Or worried?
 - What do you think the letter says?
 - Do you think it is good or bad news?
- 5 View *without sound* the third section (0.40 to end). T asks further questions:
 - Is he happy or sad now?
 - Why does he smile?
 - What do you think the letter says?
 - Is it good or bad news?
 - Is the rest of the family happy?

Stage Two: Predicting the Language– What are they Saying?

- 1 View *without sound* the whole sequence. Pause during the sequence for T to ask the following questions which will help SS guess what is being said:
 - What does the girl say? (0.15)
 - What do you think the boy says when he opens the letter? (0.42)
 - What do you think the mother and father say to him?
- 2 In pairs or groups, SS try to predict the language spoken in the whole sequence, keeping in mind the answers they have given to the questions above. T can write the suggested answers on the board.

Stage Three: Summarising the Language

T Summarises on the board possible ways of congratulating. For example:

Congratulations!
 Well done!
 You've done very well!
 May I congratulate you. (Formal)

Stage Four: View, Listen and Compare

- 1 Replay the whole sequence *with sound*. T asks SS to look and listen in order to compare what they hear, with their own guesses. Who guessed correctly?
- 2 T asks SS to suggest what they think the boy has passed. Why has he received the result by post? If necessary replay *with sound only* for intensive listening to parts of the dialogue.

Stage Five: Acting the Scene

- 1 SS act out the sequence in groups of four. T monitors the groups and corrects the language and pronunciation if necessary. T chooses one or two groups to provide a model to the other SS.
- 2 SS act out the sequence again but substitute other expressions (from the board in Stage Three) for those in the videoscript. T emphasises which expressions are formal and which are informal.
- 3 T asks SS to act out the sequence again but substitute different good news in the letter. SS themselves can suggest what could be in the letter.
Possible suggestions:
 He has been offered a job.
 He has been promoted.
 His book is going to be published.
 He has won a competition.

Stage Six: Optional Extension Activities

Asking questions T writes the following words or phrases on the board and explains that they are the *answers* to possible questions about the sequence. T plays the sequence again *with sound* and asks SS in pairs to form questions. For example, the question for the first answer might be:

“How many letters are there?”

Three

A teapot

A plant

Because he has passed an exam

Breakfast

หนังสืออ้างอิง

1. Bowen, Belly Morgan. *Look Here! Visual Aids in Language Teaching*. Macmillan Press London, 1982.
2. Edelhoff, Christoph. "Theme-Oriented English Teaching: Text-Varieties, Media, Skills and Project-Work", *The Communicative Teaching of English Principles and an Exercise Typology*. Edited and Translated by Christopher N. Candlin Longman Group Limited, 1978.
3. ELT Documents, 101 (1978) *English for Specific Purposes*. London: The British Council, English Teaching Information Centre.
4. ELT Document, 105 (1979) *The Use of the Media in English Language Teaching*. London: The British Council, English Teaching Information Centre.
5. Geddes, Marich and Sturtridge, Gill (ed). *Video in the Language Classroom*. Heinemann Educational Books, London, 1982.
6. McGovern, John (ed) *Video Applications in English Language Teaching*. Pergamon Press in association with The British Council, 1983.
7. เอกสารจาก The British Council and Video English, *English in a New Dimension*. Macmillan Publishers and The British Council.

การใช้วิดีโอในการพัฒนาอาจารย์

นราพร จันทรโอชา

ในช่วงสองสามปีที่ผ่านมา วิดีโอได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ (Teaching English as a Foreign Language) ในประเทศไทยมากขึ้น โดยเฉพาะการใช้วิดีโอเทปประกอบการสอน นอกจากนี้เรายังสามารถนำวิดีโอมาใช้ในการพัฒนาการสอนของอาจารย์ได้อีกด้วย ดังจะได้กล่าวถึงโครงการพัฒนาอาจารย์ (In-service Training Programmes) ของสถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นกรณีตัวอย่าง

โครงการพัฒนาอาจารย์ของสถาบันภาษา

งานพัฒนาอาจารย์ (Staff Development Unit) เป็นหน่วยงานในสถาบันภาษา ซึ่งได้ดำเนินงานโดยอาจารย์กลุ่มหนึ่งร่วมกับผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาอังกฤษของบริติช เคาน์ซิล (The British Council Key ELT officer) คือ Mr. John Laycock จัดโครงการพัฒนาอาจารย์แบบ In-service Training ขึ้น กล่าวคือเป็นการอบรมอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนมาแล้ว โดยมี Mr. Laycock เป็น trainer ผู้ดำเนินการอบรม และอาจารย์จากงานพัฒนาอาจารย์เป็น tutors การอบรมนี้จะจัดขึ้นในระหว่างภาคการศึกษาเพื่อใช้ชั้นเรียนของอาจารย์ผู้เข้ารับการอบรม (trainees) เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญในการศึกษาวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งมี trainee แต่ละคนเป็นผู้สอน โดยมีจุดประสงค์สำคัญเพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและศึกษาปรับปรุงวิธีการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มิใช่เพื่อประเมินผลการสอนของ trainees แต่อย่างใด

การใช้วิดีโอ VS การสังเกตการสอน

โครงการพัฒนาอาจารย์ของสถาบันภาษาได้ดำเนินการมาเป็นเวลาประมาณสี่ปีแล้ว ในช่วงแรกนั้นข้อมูลจากกิจกรรมการเรียนการสอนได้จากการให้ trainee แต่ละคนสอนนิสิตในชั้น

ของตน โดยมี trainer, tutors และ trainees อื่น ๆ เข้าสังเกตการสอนในชั้นเรียนด้วย ในช่วงสามปีหลัง เราได้ใช้กล้องวิดีโอบันทึกภาพกิจกรรมการเรียนการสอนแทนการสังเกตการสอน (teaching observation) โดย trainer, tutors และ trainees จะร่วมกันศึกษาวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนการสอนนั้นในภายหลังโดยใช้ข้อมูลจากวิดีโอเทป ข้อดีของการใช้วิดีโอแทนการสังเกตการสอนนั้น อาจสรุปได้ดังนี้

การใช้วิดีโอบันทึกภาพกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นเป็นการบันทึกเหตุการณ์ตามที่เกิดขึ้นจริงเป็น ‘objective record of what actually took place’ (Wallace, 1981 : 8) ซึ่งต่างกับการสังเกตการสอนที่ผู้สังเกตการสอนอาจบันทึกเหตุการณ์ไว้ในความทรงจำได้เพียงบางส่วนและอาจตีความเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยใช้ความรู้สึกและความคิดเห็นส่วนตัวซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละคน ดังที่ Wallace (1981 : 8) กล่าวถึงข้อเสียของการสังเกตการสอนไว้ว่า

‘...lack of objective data : each member is talking about data which has been filtered through his own subjective impressions (to some degree inevitably)...’ นอกจากนี้ผู้สังเกตการสอนแต่ละคนยังอาจให้ความสนใจกับเหตุการณ์คนละตอนคนละช่วงกัน ซึ่งเป็นการยากที่ผู้สังเกตการสอนอื่น ๆ จะทบทวนความจำในเหตุการณ์ช่วงที่ตนมิได้ให้ความสำคัญได้ การใช้อินเทอร์เน็ต ผู้ทุกคนจะได้ข้อมูลเดียวกันพร้อม ๆ กัน และยังสามารถ rewind หรือ forward วิดีโอไปยังเหตุการณ์ตอนที่ต้องการดูซ้ำได้ตลอดเวลา

ข้อมูลที่ได้จากการบันทึกภาพนั้น นอกจากจะหมายถึงภาพกิจกรรมการเรียนการสอนและเสียงพูดแล้ว ยังรวมถึงกิริยาท่าทางและสีหน้าซึ่งสามารถสื่อความหมายได้ (non-verbal features) และสภาพแวดล้อม (physical environment) ซึ่งใช้เป็นข้อมูลได้เช่นกัน ส่วนในการสังเกตการสอนนั้น ผู้สังเกตการสอนมักจะอยู่ในตำแหน่งที่ไม่สามารถเก็บรายละเอียดเหล่านั้นได้ เช่น ผู้สังเกตการสอนนั่งอยู่ข้างหลังห้อง เป็นต้น

อีกประการหนึ่ง การใช้วิดีโอบันทึกภาพแทนการสังเกตการสอนนั้นยังช่วยลดความตึงเครียดของทั้ง trainees ที่เป็นผู้สอนและนิสิตในชั้นเรียนด้วย กล่าวคือ การที่ trainer, tutors และ trainees คนอื่น ๆ เข้าไปสังเกตการสอนในชั้นเรียนนั้น จากประสบการณ์ของผู้เขียนพบว่า

ผู้สอนจะมีความรู้สึกตื่นเต้นและเป็นกังวลมากกว่าปกติ ด้วยเกรงว่าจะสอนไม่ได้ดีเท่าที่ผู้สังเกต การสอนคาดหวังหรือกลัวว่าจะถูกจับผิด ส่วนนิสิตก็รู้สึกเป็นกังวลเช่นกันที่มีอาจารย์มากกว่าหนึ่ง คนอยู่ในชั้นเรียนด้วย และเมื่อถูกเรียกถามนิสิตก็มักไม่กล้าตอบ เนื่องจากตระหนักดีว่าอาจารย์ คนอื่น ๆ ที่มาสังเกตการสอนก็กำลังรอฟังคำตอบอยู่เช่นกัน การใช้วิดีโอบันทึกภาพนั้นเป็นการ ลดความกังวลของผู้สอนลงเนื่องจากผู้สังเกตการสอนในที่นี้มีใช้ trainer, tutors หรือ trainees แต่เป็นเพียงกล้องวิดีโอเท่านั้น สำหรับนิสิตก็เช่นกัน จากประสบการณ์ของผู้เขียนพบว่า นิสิต รู้สึกตื่นเต้นเล็กน้อยในช่วงแรกที่ทราบว่า จะมีการถ่ายวิดีโอ แต่หลังจากนั้นก็สนใจบทเรียน ตามปกติ ซึ่งแสดงว่านิสิตมีกล้องวิดีโอได้ง่ายกว่าการปรากฏตัวของอาจารย์ทั้งหลายที่เข้ามา สังเกตการสอนมาก ยิ่งกว่านั้นยังพบว่านิสิตมีความพอใจที่ถูกถ่ายวิดีโออีกด้วย (Laycock, 1984)

วัตถุประสงค์ของการใช้วิดีโอ

Wallace (1981) กล่าวว่า การใช้วิดีโอบันทึกภาพกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อีกเพื่อประเมินผลการสอนของผู้ถูกถ่ายวิดีโอ Britten และ Sow (1981 : 25) ก็มีความเห็นว่า

‘...we must stress the training value of the video replay in terms of observing, analysing and understanding teaching events.’

สิ่งสำคัญในการใช้วิดีโอในการพัฒนาอาจารย์ก็คือการช่วยให้ trainees รู้จักใช้วิดีโอเพื่อสังเกต วิเคราะห์และสร้างความเข้าใจในกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อีกและปรับปรุงวิธีการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สิ่งที่สำคัญหลักเลยก็คือการใช้วิดีโอเป็นหลักฐานเพื่อ ตัดสินว่าใครสอนดีหรือไม่ดี

การใช้วิดีโอในโครงการพัฒนาอาจารย์ของสถาบันภาษา

ผู้ดำเนินงานโครงการพัฒนาอาจารย์ต่างก็พยายามที่จะทำให้การอบรมเป็นไปตามวัตถุประสงค์หลักในอันที่จะส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้อาจารย์ โดยไม่เกี่ยวข้องกับการประเมินผล ตัดสินวิธีการสอนแต่อย่างใด การใช้วิดีโอให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้มีขั้นตอนที่ควร กล่าวถึงดังนี้ คือ

Recording

การบันทึกภาพจะบันทึกตลอดชั่วโมงที่มีการเรียนการสอนหรือจนจบบทเรียน

Selecting

หลังการบันทึกภาพ trainer, tutors และ trainee ผู้สอนบทเรียนนั้นจะเป็นผู้ดูวิดีโอเทปครั้งแรก เพื่อพิจารณาคัดเลือกวิดีโอเทปเฉพาะบางส่วนที่น่าสนใจไปใช้เป็นข้อมูลในการอภิปรายกับ trainees อื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องจากการนำวิดีโอเทปทั้งชั่วโมงไปใช้ในการอภิปรายเป็นการเสียเวลาและน่าเบื่อ เพราะขาดการเน้นจุดสนใจ การคัดเลือกขึ้นอยู่กับหัวข้อของการอบรมในแต่ละคราว ตัวอย่าง เช่น ในหัวข้อ Vocabulary Teaching ก็จะใช้วิดีโอเทปเฉพาะตอนที่มีการสอนศัพท์ โดยเน้นที่การถามตอบระหว่างอาจารย์กับนิสิตและควรใช้เวลาในการดูวิดีโอเทปเพียง 10–15 นาที เท่านั้น

Pre-viewing

ในชั่วโมงอภิปรายนั้น ก่อนที่ trainer, tutors และ trainees ทุกคนจะดูวิดีโอเทปส่วนที่คัดเลือก แล้ว trainers จะอธิบายให้ trainees ทราบถึงวัตถุประสงค์ของบทเรียนในวิดีโอเทปก่อน ซึ่งอาจจะทำได้โดยให้ trainee ที่เป็นผู้สอนบทเรียนนั้นสรุปให้ฟังอย่างสั้น ๆ หรืออาจแจก lesson plan ให้กับทุกคนด้วย

Viewing

ในระหว่างการดูวิดีโอเทปนั้น trainer จะบอกจุดประสงค์ของการดูในแต่ละตอนพร้อมทั้งตั้งคำถาม (เช่น อาจารย์ใช้คำถามอะไร นิสิตตอบอย่างไร นิสิตตอบกี่ครั้ง เป็นต้น) เพื่อให้ trainees สังเกตและวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนการสอนเท่านั้น โดยไม่มีการประเมินผลอาจารย์ผู้สอนเข้ามาเกี่ยวข้อง

Post-viewing

เมื่อ trainees สังเกตและวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนการสอนในวิดีโอแล้ว trainer และ tutors จะเสนอแนะให้ trainees ช่วยกันคิดหาวิธีการสอนแบบอื่น ๆ ที่แตกต่างไปจากวิธีการสอนในวิดีโอ ตัวอย่างเช่น ข้อมูลจากวิดีโอเทปแสดงว่าผู้สอนใช้คำถามแบบ Yes/No questions และได้คำตอบอย่างหนึ่ง หาก trainer เสนอให้ trainees ทดลองตั้งคำถามแบบ Wh-

Questions แล้ว trainees คิดว่าจะได้คำตอบเช่นใด เป็นต้น อย่างไรก็ตาม trainer และ tutors ควรระวังมิให้ trainees เข้าใจว่าวิธีการสอนในวิดีโอไม่ถูกต้องจึงต้องคิดหาวิธีอื่น ทั้งนี้เนื่องจากเรามีได้ให้ความสำคัญกับการประเมินผลว่าวิธีการสอนแบบใดดีหรือไม่ดี ดังที่ Wallace (1981 : 15) กล่าวไว้ว่า ‘...not necessarily, let it be noted, what could be done *better*, but simply what could have been done *differently*’

Discussion

การอภิปรายไม่ว่าจะเป็นช่วง Pre-viewing, Viewing หรือ Post-viewing ก็ตาม trainer และ tutors จะต้องพยายามรักษาวรรยาการอภิปรายให้เป็นไปอย่าง non-evaluative, selective และ sympathetic (Lonergan, 1984) non-evaluative หมายถึงการอภิปรายจะต้องไม่เป็นไปในลักษณะประเมินผลการสอนของ trainees selective หมายถึงการคัดเลือกวิดีโอเฉพาะส่วนที่น่าสนใจมาใช้และเลือกหัวข้อที่มีประโยชน์มาอภิปราย ส่วน sympathetic หมายถึงความพยายามที่จะนำการอภิปรายให้เป็นไปในทางสร้างสรรค์ จันทมิตร มิใช่การจับผิด การสร้างความตึงเครียด หรือการวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรง

บทสรุป

การใช้วิดีโอในการพัฒนาอาจารย์ด้านการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศนั้น มิได้มีประโยชน์เฉพาะในโครงการ In-service Training เท่านั้น ยังอาจนำไปประยุกต์ใช้ในโครงการอื่น ๆ ได้อย่างกว้างขวาง เช่น การอบรมอาจารย์ใหม่ (Pre-service Training) การพัฒนาตนเอง (Individualised Training) หรือการทดลองใช้บทเรียนที่สร้างใหม่ (Material Try-out) เป็นต้น อย่างไรก็ตามทั้งวิดีโอหรือเทคโนโลยีใด ๆ ก็ตามไม่อาจนำไปสู่ความสำเร็จได้ถ้าปราศจากการพิจารณาอย่างรอบคอบของผู้ใช้

บรรณานุกรม

- Allen, M. "Uses of Video Recording in an Institution." *ELT Documents*, 114-Video Applications in English Language Teaching, (1983), p. 83-93.
- Brittens, D. and Sow, F. "Designing a Micro-teaching Programme in the Third World." *ELT Documents*, 110-Focus on the Teacher, (1981), p. 22-23.
- Hick, S., Hughes, G., and Stott, C. "Video for Analysis and Correction of Learner" In *Video in the Language Classroom* ed. Marion Geddes & Gill sturtridge, London : Heinemann Educational Books, Ltd., 1984, p. 74-85.
- Laycock, J. "Reports on 1st and 2nd 'series 2' : Intensive Staff Development Courses." Bangkok : Chulalongkorn University Language Institute, 1984.
- Lonergan, J. *Video in Language Teaching*. London : Cambridge University Press, 1984.
- Wallace, M.J. "The Use of Video in EFL Teacher Training." *ELT Documents*, 110-Focus on the Teacher, (1981), p. 7-17.

สอนศัพท์ล่วงหน้า : ทำไมและอย่างไร

ทรงพร อิศโรธกุล

1. ทำไมต้องสอนศัพท์ก่อนอ่าน

วิธีการสอนอ่านที่เป็นที่นิยมกันอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน มักจะเป็นการสอนแบบที่มีบทอ่าน (text) แล้วตามด้วยคำถามที่มีใจความให้เลือก หรือที่เรียกว่า Multiple choice questions (MC) บางทีก็เป็นคำถามที่ขึ้นต้นด้วย wh-questions เป็นต้น คำถามเหล่านี้มีขึ้นเพื่อทดสอบความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน การเรียนการสอนอ่านในห้องเรียนโดยทั่วไปจึงเป็นการที่ครูทดสอบความเข้าใจ มากกว่าจะช่วยผู้เรียนให้สามารถอ่านเรื่องนั้น ๆ ได้ด้วยตัวเองดังที่ Nuttal (1982: 125) ได้กล่าวว่า

“Reading comprehension questions have traditionally centred on a passage of text followed by questions. But the questions were usually designed to find out whether the student had understood, rather than to produce understanding. In other words, they were devices for testing rather than teaching.”

เนื่องจากการสอนอ่านดำเนินมาในลักษณะข้างต้นนี้เป็นเวลานาน ผู้เรียนจึงมีทัศนคติต่อการอ่านในแง่ลบ เพราะเขาคิดว่าเขาจะไม่สามารถอ่านเรื่องให้เข้าใจได้เลย ถ้าไม่มีครูอธิบายหรือต้องรู้ความหมายของศัพท์ทุกตัวเสียก่อน ครูจึงจำต้องอ่านเรื่องไป พร้อม ๆ กับอธิบายเรื่องไปพร้อม ๆ กัน เมื่อพบศัพท์หรือสำนวนหรือโครงสร้างยาก ๆ ก็จะหยุดอธิบายเป็นระยะ ๆ วิธีการเช่นนี้จึงมิใช่วิธีการเรียนการสอนอ่าน เพราะผู้เรียนไม่มีโอกาสได้ฝึกฝนทักษะการอ่านด้วยตัวเองเลย ถ้าจะได้ความรู้บ้างก็เป็นความรู้เกี่ยวกับตัวภาษา ได้รู้ศัพท์ใหม่สำนวนใหม่ แต่หาได้ทักษะการอ่านที่แท้จริงไม่ ดังที่ Nuttal (1982: 19) ได้กล่าวเตือนสติครูผู้สอนการอ่านไว้ว่า

“But the most typical use of reading in a foreign language class is to teach the language itself. The typical text in a foreign language course book is one that helps the teacher to present or practice specific linguistic items—Vocabulary, Structures and so on.”

เพื่อที่จะให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกฝนทักษะการอ่านด้วยตนเองอย่างแท้จริง ครูจึงจะต้องช่วยด้วยการเตรียมผู้เรียนก่อนการอ่านในคำศัพท์ เนื้อเรื่อง และโครงสร้างไวยากรณ์ที่คาดว่าจะสร้างปัญหาแก่ผู้เรียน นั่นคือครูจะต้องรู้ระดับความสามารถทางภาษาของผู้เรียนเป็นอย่างดี จึงจะสามารถกำหนดได้ว่าควรสอนอะไร ไม่สอนอะไร อะไรควรให้ผู้เรียนหาได้เอง

การที่มีกิจกรรมเตรียมผู้เรียนก่อนอ่านเรื่องในคำค้นหา คำศัพท์ โครงสร้างบางอย่างนี้ เป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะช่วยสร้างทัศนคติทางบวกต่อการอ่านและเกิดแรงจูงใจในการอ่านในที่สุด ดังที่ Abbot and Wingard (1981: 93) ได้กล่าวว่า

“The overriding aim in doing any classwork with our learners before they begin to read a text is to create a positive attitude in their minds toward the text to be read. In short, we are concerned with motivation.”

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่า ผู้สอนจะพยายามสร้างความสนใจผู้เรียนต่อเรื่องที่อ่านได้อย่างดีเพียงไร การอ่านก็จะไม่ประสบผลสำเร็จ ถ้าผู้เรียนรู้สึกว่ เรื่องที่อ่านมีศัพท์ยากเกินไปและจะรู้สึกเบื่อหน่าย ท้อถอยไปในที่สุด ดังที่ Abbot and Wingard (1981: 95) ได้ตั้งข้อสังเกตว่า

“Even if your learners are interested in the subject matter of the reading text you have chosen, they will soon lose interest if they find the vocabulary too difficult.”

ดังนั้นก่อนการสอนครูจะต้องสำรวจบทอ่าน (text) นั้น ๆ เสียก่อนแล้วพิจารณาว่ามีศัพท์ใดบ้างที่เป็นศัพท์ใหม่และเป็นศัพท์ที่มีความสำคัญ ถ้าผู้เรียนไม่ทราบก็จะไม่สามารถเข้าใจเนื้อเรื่องได้ สำหรับการสอนศัพท์ก่อนการอ่านนี้จะเน้นหนักการให้ผู้เรียนเห็นศัพท์จำได้ เข้าใจความหมาย หรือมี receptive knowledge มากกว่าจะเป็น productive knowledge คือ สามารถนำไปใช้ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ

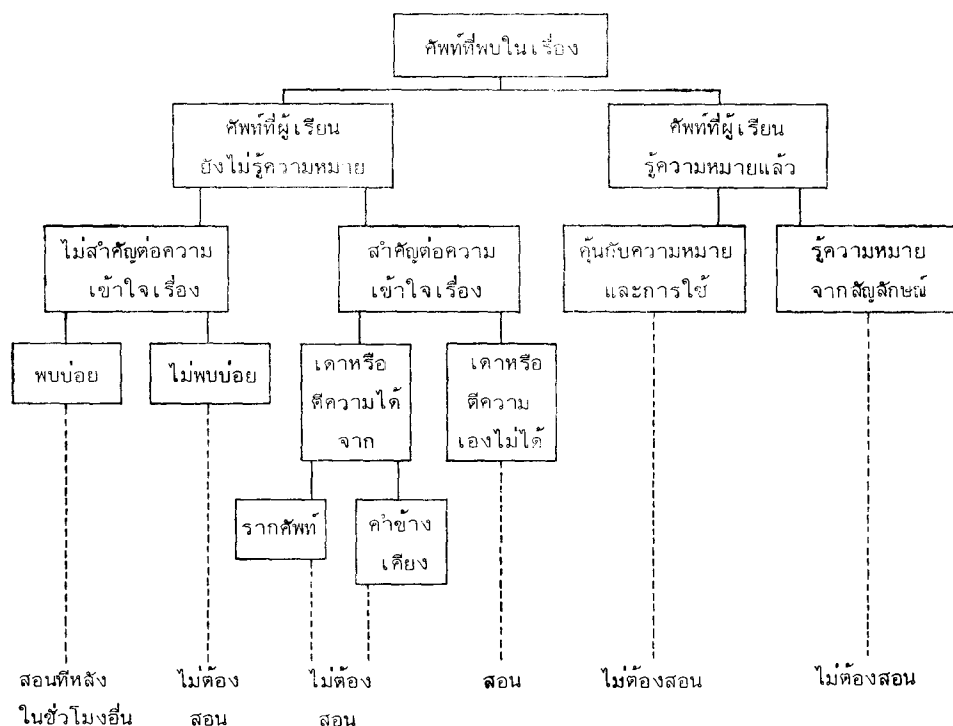
การสอนล่วงหน้า^๕ Abbot and Wingard (1981: 95) เชื่อว่าจะช่วย “remove much of the uncertainty and frustration your learners feel when meeting new words in a text.”

2. สอนก่อนอ่าน สอนศัพท์ตัวไหนก่อน ลำดับการสอนศัพท์

โดยทั่วไป ครูสอนจะทราบระดับความรู้ของผู้เรียนได้ดีที่สุดว่า พื้นความรู้เดิมทั้งด้านภาษาและความสนใจเป็นอย่างไร อะไรบ้างที่ยังขาดและควรที่จะเพิ่มเติม ดังนั้นจำนวนศัพท์ที่จะใช้สอนล่วงหน้าสำหรับในแต่ละกลุ่มของผู้เรียนอาจแตกต่างกันไป ถึงแม้ว่าจะเป็นบทเรียนเดียวกันก็ตาม

ตามปกติแล้ว ครูควรที่จะเลือกสอนศัพท์ที่มีความสำคัญเป็นกุญแจไขความเข้าใจของเรื่อง ถ้าผู้เรียนไม่ทำความเข้าใจ หรือเผลอความหมายของศัพท์เหล่านี้ไม่ได้จากคำข้างเคียง ก็จะไม่สามารถสื่อสารกับเรื่องที่อ่านได้ หรือได้ก็ได้อย่างผิด ๆ

เกี่ยวกับเรื่องนี้ Jane Willis (1981) ได้แจกแจงแผนผังแสดงแนวทางในการเลือกสอนคำศัพท์ล่วงหน้าไว้ดังนี้

เมื่อได้คำที่ควรจะสอนแล้วควรนำมาจัดกลุ่ม แล้วผูกคำทั้งหมดเข้าเป็นเรื่องเดียวกัน (context) คำที่จะสอนไม่ควรมากเกินไป เพราะถ้ามากเกินไปจะใช้เวลานาน น่าเบื่อ และผู้เรียนจะจำไม่ได้ โดยทั่วไปในการสอนก่อนอ่านจะใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที ศัพท์ที่จะสอนควรอยู่ระหว่าง 5-7 คำ

3. สอนก่อนอ่านสอนอย่างไรให้ได้ผล

โดยทั่วไป ในการสอนอ่านเป็นภาษาต่างประเทศผู้สอนมักจะนิยมใช้การแปลคำศัพท์ในภาษาที่ 2 เป็นภาษาแม่ เกี่ยวกับเรื่องนี้ Wallace (1982: 48) ได้กล่าวว่า การสอนศัพท์ด้วยการแปล หรือบอกความหมายในภาษาแม่ให้ผู้เรียนทราบ โดยผู้เรียนไม่ต้องใช้ความพยายามในการค้นหาความหมายด้วยตัวเองนั้น จะเป็นผลร้ายต่อผู้เรียนในระยะยาว ทั้งนี้เพราะ ผู้เรียนที่เคยชินกับการที่ครูแปลความหมายในภาษาแม่ให้ฟัง มักจะสิ้นตระหนกเวลาพบศัพท์ใหม่หรือศัพท์ที่ไม่รู้ความหมาย เพราะตลอดมาไม่เคยได้รับการฝึกฝนให้คิดและหาทางแก้ปัญหา ในขณะที่ผู้ที่เรียนศัพท์จากการที่ครูตั้งคำถาม (เป็นภาษาเป้าหมาย) จะสามารถเลี่ยงไปใช้คำอื่นหรือข้อความอื่นที่มีความหมายใกล้เคียงกันแทน

“Students who have been taught by translation techniques often give up if the exact word or phrase does not come to mind, while those who are used to operating in the target language will often have alternative phrasing to fall back on.”

3.1 สอนศัพท์ในบริบท (context)

Wallace (1982: 64) ได้แนะว่าวิธีการสอนอ่านที่ถูกต้องวิธีที่สุด คือ การที่ให้ผู้เรียนเห็นตัวอย่างการใช้ศัพท์นั้น ๆ ในสถานการณ์จริง ในบริบท (context) ที่สมจริงสมจังที่สุด

“....the best way of developing one's vocabulary in a foreign language is to encounter it in situations and contexts which are as authentic as possible ; without causing the learner to be overwhelmed and frustrated by the quantity and/or difficulty of the new material”

3.2 สอนศัพท์โดยวิธีตั้งคำถาม (elicitation)

นอกเหนือจากการสอนศัพท์ โดยการให้ผู้เรียนเห็นตัวอย่างการใช้ในสถานการณ์จริง Wallace (1982 : 59-60) ยังได้เสนอแนะวิธีสอนศัพท์ที่ได้ผลว่า จะต้องใช้วิธีการที่ยืดหยุ่น

ด้วยการตั้งคำถามเป็นภาษาอังกฤษ ให้ผู้เรียนค่อย ๆ เดาความหมายจากคำถามที่ถามนำจนสามารถเดาศัพท์ตัวนั้นได้ในที่สุด

“....good vocabulary teaching requires a flexible, oral approach which leads the students by easy stages to a reasonable guess as to the meaning of the target item.”

หลักการในการสอนศัพท์ล่วงหน้า จึงตั้งอยู่บนเหตุผลทั้งที่กล่าวมาข้างต้น กล่าวคือ สอนศัพท์ล่วงหน้าเพื่อเตรียมให้ผู้เรียนสามารถอ่านเรื่องได้อย่างไม่ลำบากมาก วิธีการ คือ สอนศัพท์ในบริบท (context) ที่สมจริง โดยใช้วิธีตั้งคำถาม (elicitation) เป็นภาษาอังกฤษ ให้ผู้เรียนค่อย ๆ เดาความหมายได้ทีละน้อย เป็นขั้นตอน จนกระทั่งได้ทราบความหมายของคำคำนั้นในที่สุด

ยิ่งกว่านั้นการสอนศัพท์ล่วงหน้า ในลักษณะเช่นนี้ ยังช่วยเตรียมผู้เรียนด้านเนื้อหา (topic warm-up) เกี่ยวกับเรื่องนี้ Haycraft (1978: 49) ได้กล่าวสนับสนุน Wallace ว่า

“Also, the quest for the meaning of a word through situations makes it more memorable when the student does eventually discover what it is”.

การตั้งคำถามเพื่อหาคำตอบจากผู้เรียน (elicitation) นั้นนอกจากจะช่วยผู้เรียนให้มีความสนใจในเรื่องที่จะอ่าน และจดจำศัพท์ที่จะสอนได้แม่นยำแล้ว การโต้ตอบระหว่างครูกับนักเรียนในห้องด้วยคำถามที่ครูเตรียมมาอย่างดี โดยระมัดระวังทั้งด้านภาษาและเนื้อหาไม่ให้เกิดระดับความรู้ของผู้เรียน จะช่วยให้ผู้เรียนมั่นใจที่จะพูดโต้ตอบ ซึ่งเท่ากับเป็นการฝึกฝนภาษาไปด้วยโดยผู้เรียนไม่รู้ตัว และที่สำคัญก็คือ การให้ผู้เรียนได้แสดงออกตั้งแต่ต้นชั่วโมง เป็นการช่วยให้ครูทราบว่านักเรียนของตนมีความรู้ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับใด

3.3 สอนศัพท์อย่างมีชีวิตชีวา

เนื่องจากการสอนก่อนอ่านมุ่งทั้งด้านให้ได้เนื้อหาและความเพลิดเพลิน ครูจึงควรนำเสนอการสอนศัพท์อย่างมีชีวิตชีวาด้วยการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่พอจะเตรียมได้อย่างไม่ลำบากนัก ยกตัวอย่าง เช่น

– การใช้ของจริง (realia) เช่น ครูจะสอนเรื่องไปต่างประเทศ อาจต้องเอาของจริง เช่น แผนที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว พาสปอร์ต ตัวเครื่องบิน

– การใช้รูปภาพประกอบ โดยอาจตัดจากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร หรือภาพโปสเตอร์ เช่น ภาพโฆษณาสายการบิน ภาพสถานที่ท่องเที่ยวในต่างประเทศ เป็นต้น

– การใช้ตาราง (diagrams) แผนที่ และกราฟ เพราะสิ่งเหล่านี้อาจช่วยร่นระยะเวลาในการอธิบาย และในการตั้งคำถามจากความรู้เดิมที่ผู้เรียนมีอยู่แล้ว

– การแสดงท่าประกอบ (mime) จริงอยู่ ครูไทยอาจจะรู้สึกเขินอาย ไม่กล้า กลัวผู้เรียนจะหัวเราะ และสูญเสียความเคารพ เสียระเบียบวินัยในห้อง แท้จริง ๆ แล้วผู้เรียนจะชอบมากเพราะนอกจากจะช่วยให้ได้ความรู้ยังช่วยสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองในห้องเรียน

ในกรณีที่เสียงไม่ได้จริง ๆ อาจต้องอธิบายเป็นภาษาอังกฤษ หรือภาษาไทย ทั้งนี้ครูต้องระวังที่จะอธิบายโดยยกตัวอย่างที่เห็นจริงเห็นจัง ไม่ใช่ให้ความหมายจากพจนานุกรมอย่างที่เป็นที่นิยมกัน กล่าวคือ สถานการณ์ที่ใช้ศัพท์นั้น ๆ จะต้องชัดเจน และเข้าใจง่าย บางครั้งการให้คำที่มีความหมายพ้อง (synonyms) และคำที่มีความหมายตรงข้าม (antonyms) เป็นภาษาอังกฤษก็ช่วยให้ความกระจ่างแทนคำอธิบายได้

ในการอธิบายเป็นภาษาไทย ควรหาตัวอย่างและการใช้ในภาษาอังกฤษประกอบด้วย ควรเลี่ยงการ แปล ศัพท์ เพราะโดยทั่วไปคำศัพท์ภาษาไทยน้อยมากที่จะมีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษ

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะสอนศัพท์ด้วยวิธีไหน ข้อสำคัญ คือ ต้องให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกฝนใช้ศัพท์นั้นด้วยตัวเอง ขั้นตอนในการสอนศัพท์ที่ควรจะเป็น คือ ควรให้ผู้เรียนได้ฟังคำ นั้น ผู้เรียน ว่าตาม อ่าน คำที่ครูเขียนบนกระดาน แล้วผู้เรียน เขียน คำนั้นลงสมุด

4. ตัวอย่างของการสอนศัพท์ล่วงหน้า

ศัพท์ที่จะเลือกมาสอนนี้ เลือกมาจากบทเรียนบทที่ 1 วิชา Foundation English ของสถาบันภาษา เรื่อง Migration ศัพท์ที่เลือกมาสอน คือ migration, expulsion, attraction และ คำว่า drought นอกจากนี้ยังจะเป็นการฝึกฝนการใช้ markers ที่แสดงเหตุ (cause) และผล (result) ด้วย

เนื่องจากศัพท์กลุ่มนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอพยพโยกย้ายถิ่นฐานด้วยสาเหตุต่าง ๆ กัน ผู้เขียนจึงเอาศัพท์เหล่านี้มาผูกกันเข้าเป็นเรื่องเดียวกัน อีกทั้งคำว่า 'migration' มีความหมายกว้าง

จึงจะให้ผู้เรียนเห็นตัวอย่างหลายตัวอย่าง ทั้งการโยกย้ายถิ่นฐานของนก ของกวางเรนเดียร์มาจนถึงผู้ลี้ภัยจากประเทศต่าง ๆ พร้อมกับชี้แจงถึงเหตุผลของการโยกย้ายถิ่นฐานแบบต่าง ๆ เพื่อฝึกรูปแบบภาษาที่ใช้แสดงเหตุและผลในรูปประโยคและสถานการณ์ที่สมจริง

ต่อจากนั้นจะอาศัยศัพท์ โครงสร้างและความเข้าใจเกี่ยวกับคำ migration เพื่อสอนศัพท์ใหม่ คือ expulsion, attraction และ drought โดยอาศัยเนื้อความเดิมใช้ตัวอย่างใหม่เกี่ยวกับการโยกย้ายถิ่นฐานเพื่อมาช่วยความเข้าใจต่อศัพท์ใหม่ที่กำลังจะสอน

Migration

รูปนกเกาะอยู่บนเสาไฟฟ้าที่ถนนสีลม และ
พัฒนาพงษ์ (เป็นการเริ่มจากสิ่งใกล้ตัว ถ้าไม่
มีรูปใช้เล่าให้ฟัง)

T : These birds are found on Silom and Patpong Roads. They have come from a cold place so far away. And they will fly back when that place is warm enough to live in.

แผนที่คร่าว ๆ ของทวีปเอเชียมีลูกศรชี้ทิศทางการบินของนกจาก Siberia มาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในหน้าหนาว (ผู้เรียน ได้ฟังคำว่า 'migrate' เป็นครั้งแรก และได้ฝึกพูดคำคำนี้เป็นครั้งแรก)

T : What is the place that they come from ?

S_s : Siberia

T : In winter these birds *move* from Siberia to Southeast Asia. Or we may say they *migrate* from Siberia to Southeast Asia to get away from the cold.

T : In summer, these birds move from Southeast Asia back to Siberia. So we may say they ———.

ให้ผู้เรียนฝึกใช้คำในรูปประโยคจริงแล้วเขียน
คำศัพท์บนกระดาน ทั้งรูปกริยาและนาม

MIGRATE	
MIGRATION	
cold weather	→ migration
(cause)	(result)

รูปทวารกลุ่มใหญ่กำลังเดินทางย้ายถิ่นฐาน
(ผู้เรียนได้ฝึกใช้คำ migrate อีกในรูปแบบ
ที่ต่างออกไป)

ครูแสดงภาพ ผู้ลี้ภัยจากอินโดจีน (ให้ผู้เรียน
ตอบเอง โดยเดาคำตอบจากรูป/มีการยกกระถับ
ความหมายของ migration จากสัตว์ไปสู่คน)

S_S : ... migrate back from Southeast
Asia to Siberia when it is warm.

T : What do these birds do when the
weather is cold ?

S_S : They migrate.

T : So we may say the cold weather is
the cause of birds' _____.

S_S : migration.

T : Birds are not the only animals which
migrate. Can you think of other
migrations ?

S_S : Reindeers.

T : These reindeers are leaving their
home for somewhere warmer. Like
the birds, what are they doing ?

S_S : They are migrating.

T : When a group of animals move from
one place to another, it is called a
'migration'.

Can you think of any group of people
who do this ?

S_S : The Indochinese refugees.

T : They migrated to Thailand because of _____.

S_S : War.

รูปชาวปาเลสไตน์หนีออกจากเลบานอน (ภาพจาก Time/Newsweek)

ครูให้ตัวอักษรตัวแรกให้ผู้เรียนเดาคำ Palestinians โดยใช้ความรู้รอบตัว

T : The P.....

S_S : Palestinians.

T : The Palestinians moved out of Beirut because of_____.

S_S : the war in Lebanon.

T : Good ! Now. Tell me about the Palestinians again.

S_S : The Palestinians moved out of Beirut because of the war in Lebanon.

ครูแสดงภาพ

ชาวอัฟกานิสถานลี้ภัยออกนอกประเทศ

T : How about these Afghanistanis ?

S_S : They moved out of Afghanistan because the Russian troops moved into Afghanistan.

EXPEL/EXPULSION

ครูแสดงภาพ ฮิตเลอร์

T : Hitler did not want the Jews to live in Germany. He wanted them to move out and live somewhere else.

A lot of them migrated to America.

What did Hitler do to them ?

Hitler ex_____.

เขียนคำบนกระดาน

TO EXPEL (V)

EXPULSION (N)

แล้วให้เด็กเติมประโยคด้วย

S_s : Hitler expelled the Jews from Germany.

T : The Jews migrated from Germany to the United States because of Hitler's _____.

S_s : expulsion.

T : Again please, what happened to the Jews ?

S_s : The Jews migrated from Germany to the United States because of Hitler's expulsion.

ATTRACT/ATTRACTION

รูป จรรย์เป็นคนงานก่อสร้างรายได้ 2,500 บาท
ต่อเดือน

T : Before going to Saudi Arabia, Jaran used to be a construction worker in Bangkok and earned only about 2,500 baht a month.

รูป จรรย์ในปัจจุบันในซาอุดีอาระเบียได้ 20,000
บาทต่อเดือน

T : Now in Saudi Arabia, he's earning more than 20,000 baht a month.

ครูเขียนกระดาน

B 2,500 → B 20,000 low salary → higher salary

ครูให้ผู้เรียนฝึกพูดคำ 'higher salary' อีก
และให้ศัพท์ใหม่ คือ 'attracted by' ด้วยการ
ให้ผู้เรียนพูดทวนประโยคซ้ำแล้วเขียนประโยค
บนกระดาน

Jaran is attracted by higher salary.

ครูเขียนคำ 'SALARY ATTRACTION'
บนกระดานดำ

รูปหน้าปกหนังสือเป็นรูปเด็กสาวสวยอยากไป
อเมริกา มีการใช้ศัพท์ 'migrate' ซ้ำเพื่อฝึก
ผู้เรียนให้ฝึกใช้คำกริยา 'attract' อีกครั้งใน
รูปกริยาและในสถานการณ์จริง

Tell me why he has gone to Saudi
Arabia.

S_s : ...because he wants higher salary.

T : Or we may say Jaran has gone to
Saudi Arabia because he is attracted
by _____.

S_s : higher salary.

T : Tell me about Jaran again.

S_s : Jaran has gone to Saudi Arabia
because he is attracted by higher
salary.

T : His migration to Saudi Arabia is a
result of _____.

S_s : salary attraction.

T : This is Wannee. She wants to
migrate to the United States. She
hopes to find a better job there.
So we may say _____.

S_s : Wannee is attracted by better job
opportunities in the USA.

DROUGHT

ครูแสดงรูปทุ่งกุลาร้องไห้ ผืนดินแตกระแหง
ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับทุ่งกุลาร้องไห้ ผู้
เรียนตอบจากความรู้อยู่ และความสามารถทาง
ภาษาที่มีอยู่เดิม

ครูเขียนคำ 'drought' บนกระดาน

ครูแสดงรูปคนอีสานที่หัวลำโพงกำลังลงจากรถ
ไฟ ครูให้สถานการณ์ใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนฝึก
การใช้คำว่า 'drought'

T : This is ทุ่งกุลาร้องไห้ in the Northeast.

Are there a lot of people living
there ?

S_S : No, not many people live there.

T : Do you know why ?

S_S : Because there's no rain, the land be-
comes dry. You can't grow anything
there.

T : The whole area is suffering from
d_____.

S_S : drought.

T : Good ! Tell me again about ทุ่งกุลาร้องไห้.

S_S : Tung Kula Ronghai is suffering from
drought.

T : This is Hua Lampong Station.

These people from the Northeast
have left their hometown and come
to Bangkok.

Do you know why ?

S_S : Because of drought.

ครูแสดงรูปดินแดนที่แห้งแล้ง คนและสัตว์
อดอยากหิวโหยในแอฟริกา เพื่อฝึกการใช้
'drought' อีก

T : This is Ethiopia. The people and
animals there are suffering from a
lack of water. It hasn't rained there
for a long time.

What are these people suffering from?

S_S : They are suffering from drought.

ทบทวน

เมื่อสอนศัพท์เสร็จแล้ว ครอบทุกคำแล้ว เพื่อความแน่ใจว่าผู้เรียนได้รู้ความหมายของ
ศัพท์ใหม่ อาจต้องทบทวนอีกครั้งอย่างสั้น ๆ ในช่วงนี้ครูอาจนำคำศัพท์ต่าง ๆ มาจัดระบบและ
เขียนแผนผังแสดงความสัมพันธ์ เพื่อช่วยความจำในระยะยาว

ครูเขียนบนกระดาน

MIGRATION (N) / MIGRATE (V) EXPULSION (N) / EXPEL (V) ATTRACTION (N) / ATTRACT (V) DROUGHT (N)

T : These are some of the words that
we have studied today.

They are _____.

S_S : Migration, expulsion, attraction and
drought.

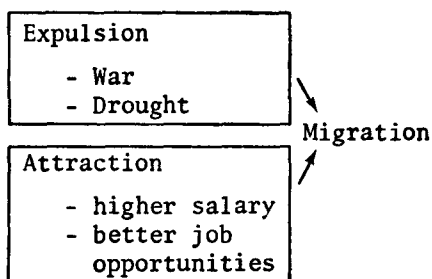
ครูเขียนกระดานแสดงความสัมพันธ์ของศัพท์
ทั้งหมดที่เรียนในบทนี้

T : What are the 2 causes of migration?

S_S : Expulsion and attraction.

CAUSE

RESULT

T : Examples of migration by expulsion
are _____.

S_s : ... war and drought.

T : Examples of migration by attraction
are _____.

S_s : ... higher salary and better job opportunities.

ก่อนจะจบบทความนี้ ขอเรียนว่า ทั้งหมดนี้เป็นเพียงความพยายามหนึ่งที่จะช่วยในการสอนศัพท์ล่วงหน้าในห้องเรียนได้ผลดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ จึงไม่ถือว่าเป็นแบบแผน (model) แต่อย่างใด วิธีการนำเสนอ วิธีการตั้งคำถาม หรือคำถามที่นิสิตจะตอบ อาจจะไม่ตรงกับสิ่งที่อาจเกิดขึ้นจริง ๆ ในห้องเรียน หากแต่ที่เสนอไปเป็นเพียงการคาดเดาจากความเป็นจริงว่า ผู้เรียนน่าจะตอบอย่างนั้น อย่างนี้ เป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องยืดหยุ่น ปรับการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละกลุ่ม แต่ละระดับความสามารถ

บรรณานุกรม

- Abbot & Wingard. 1981. *The Teaching of English as an International Language : A Practical Guide*. Glasgow : William Collins Sons and Co., Ltd.
- Haycraft, John. 1978. *An Introduction to English Language Teaching*. London : Longman Group, Ltd.
- Nuttal, Christine. 1982. *Teaching Reading Skills in a Foreign Language*. London : Heinemann Education Book, Ltd.
- Wallace, Michael. 1982. *Teaching Vocabulary*. London : Heinemann Education Books, Ltd.
- Willis, Jane. 1981. *Teaching English Through English : A Course in Classroom Language and Techniques*. Hongkong : Longman Group, Ltd.

สนทนากับ รศ. ดร. คุณกัญญา ธรรมมงคล

บทสนทนา :

Placement Test ของสถาบันภาษา จุฬาฯ กับรองศาสตราจารย์ ดร. คุณกัญญา ธรรมมงคล

ในช่วงเดือนพฤษภาคมที่ผ่านมา ผู้อ่านภาษาปริทัศน์คงจะได้เห็นข้อความประกาศลงในหนังสือพิมพ์ขอให้ผู้สอบผ่านเข้าศึกษาที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมาสอบภาษาอังกฤษ หลาย ๆ ท่านอาจแปลกใจเพราะสถาบันภาษาซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแก่นิสิตปีที่ 1 เว้นว่างจากการจัดทดสอบภาษาอังกฤษแก่นิสิตแรกเข้ามาเป็นเวลาถึง 6 ปี และเพื่อให้ทราบถึงเหตุผลและหลักการของการจัดสอบ Placement Test ครั้งนี้ ภาษาปริทัศน์จึงได้สัมภาษณ์รองศาสตราจารย์ ดร. คุณกัญญา ธรรมมงคล ผู้อำนวยการสถาบันภาษาดังต่อไปนี้

— จำได้ว่าทางสถาบันภาษาเคยจัด Placement Test แล้วครั้งหนึ่งในปี 2522 อยากจะขอให้อาจารย์กรุณาเล่าถึง Placement Test ครั้งนั้นให้ฟังด้วยค่ะ

– Placement Test ครั้งนี้เกิดขึ้นจากปรัชญาการเรียนการสอนที่ว่า การเรียนการสอนถ้าจะให้ได้ผลมากที่สุดจะต้องให้ผู้เรียนเรียนตามความสามารถของแต่ละบุคคล ตอนนั้นเราเริ่มการเรียนการสอนแบบ Individualization คือ ให้ผู้เรียนเรียนตามระดับความสามารถ Placement Test ครั้งนี้จึงมีขึ้นเพื่อแบ่งนิสิตตามระดับความสามารถ 5 ระดับเป็น ability grouping ซึ่งแบ่งตามหนังสือเรียน Foundation Reading ตอนนั้นมี 4 เล่ม พวกอ่อนที่สุดเรียนเล่ม 1 พวกเหนือขึ้นมาก็เรียนเล่ม 2 3 4 ตามลำดับ กลุ่มสุดท้ายอ่าน review units ของแต่ละเล่มแล้วก็สอบได้เลย วัตถุประสงค์ของ Placement Test จึงมีขึ้นเพื่อจัดระดับเริ่มเรียน แต่ปรากฏว่าในแง่บริหารทางคณะไม่สามารถจัดนิสิตซึ่งมีระดับความสามารถเดียวกันให้อยู่ในห้องเดียวกันได้ทำให้การเรียนไม่ได้ผล เราเลยเลิก Placement Test ไป แต่เมื่อ 2 ปีที่แล้วมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรมัธยมปลายของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งให้ภาษาอังกฤษเป็นวิชาเลือก มีโปรแกรมต่างๆ มากมายทำให้นิสิตที่เข้ามหาวิทยาลัยมีความรู้ภาษาอังกฤษไม่เท่ากันแล้วแต่จะเลือกเรียนทักษะอะไร เราไม่มีทางทราบเลยว่าใครเก่งอะไร แก่ไหน ถ้ามาเรียนด้วยกันก็อาจจะก่อให้เกิดปัญหาวานิสิตมีความแตกต่างกันมาก เราเลยคิดว่าเพื่อที่จะให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงเราควรมี Placement Test เพื่อคัดเอาเด็กเก่งออก การคัดนิสิตที่เก่งออกครั้งนี้เราทำต่างกับที่อื่น ๆ ซึ่งก็มี Placement Test แต่ไม่เคยมีมหาวิทยาลัยไหนให้ A

– เราให้ A เลย

– ที่อื่นเขาอาจให้ S/U หรือว่าไปเรียนระดับที่สูงกว่า มติการให้ A นั้นได้มาจากการประชุมร่วมกับคณะบดีคณะต่าง ๆ ได้มีการถกเถียงกันมากกว่าจะให้ A ใหม่ บางคนก็บอกว่าไม่ได้แต่ให้ไปเรียน course ซึ่งมีระดับสูงกว่า ที่จริงถ้าเป็นเหตุผลทางวิชาการจริง ๆ แล้วก็ควรจะเป็นว่าคนเก่งไม่ควรเรียน course ง่าย ควรจะไปเรียนระดับสูงกว่าเพื่อเรียนรู้ได้เต็มที่ แต่ตามความเป็นจริงแล้ว เราก็คงต้องยอมรับว่านิสิตของเรายังหมกมุ่นเรื่องเกรดที่จะได้ ยังห่วงเกรดมากกว่าความรู้ ถ้าเผื่อว่าเราบอกว่าสอบแล้วใครผ่านก็ไปเรียน course ที่ยากขึ้นก็จะมีนิสิตจำนวนไม่น้อยที่เกลียดสอบเพื่อที่จะเรียน course ง่ายเพื่อให้ได้ A ถ้าเป็นอย่างนั้นการจัด Placement Test ก็จะไม่ได้ผลตามวัตถุประสงค์ สำหรับนิสิตที่ได้ A เวลาที่เขาไม่ต้องเรียน Foundation Reading I ก็อาจจะไปเรียนวิชาอะไรในคณะก็ได้ แต่สำหรับนิสิตที่สนใจภาษาอังกฤษเราก็มีวิชาเลือกให้เรียนไม่ตัดโอกาสที่จะรู้ภาษาอังกฤษมากขึ้น

- ใช้เวลาเตรียมตัวนานไหมคะในการจัด Placement Test ครั้งนี้
- เตรียมเป็นปีเลยคะ เพราะ Placement Test นั้นมาพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร กว่าจะเขียน course description ทำ specification ของบทเรียนก่อนจะเขียนข้อสอบได้ก็ต้องรู้ว่า objectives ของ course คืออะไร พอได้แล้วมีกรรมการสร้างข้อทดสอบต้อง pretest กลับมาปรับปรุง แล้วก็เอาไปทดลองอีกครั้งหนึ่ง ค่าพิมพ์ ค่าคุมสอบ ค่าตรวจข้อสอบ ค่าวิเคราะห์ข้อสอบนับเป็นค่าใช้จ่ายมากทีเดียว เสร็จแล้วแม้กระทั่งการจัดสอบก็ยุ่งละหุ้มนมาก เพราะว่าพอนิสิตทราบผลสอบเข้ามหาวิทยาลัยก็ต้องมาสอบสัมภาษณ์ เราก็ต้องจัดการติดโปสเตอร์ ประชาสัมพันธ์ให้ทราบว่าวันรุ่งขึ้นจะต้องสอบภาษาอังกฤษ ปัญหาที่หนึ่ง คือ เราต้องทำงานแข่งกับเวลา อันที่สองเราต้องได้รายชื่อ นิสิตมาภายในวันนั้นเลย อันที่สาม คือ การที่จะจัด นิสิต 3,000 กว่าเข้าสอบในวันเดียวเป็นเรื่องใหญ่มาก เราโชคดีที่ได้รับความช่วยเหลือจากคณะต่างๆ ตามมติของที่ประชุมคณะบดี ให้จัดสอบที่คณะที่ นิสิตไปสอบสัมภาษณ์ ถ้าเราจัดสอบที่อื่น นิสิตที่เพิ่งเคยมามหาวิทยาลัยเป็นหนแรกต้องหลงทิศแน่ อาจารย์ของเราเองไปคุมสอบทั้งหมดยกก็ไม่พอคณะอื่นจึงกรุณาช่วยคุมสอบด้วย กว่าจะทราบว่าห้องกี่ห้อง มี นิสิตอยู่ในห้องกี่คน อาจารย์ใครจะคุมต้องเตรียมการมาก เสร็จแล้วก็ต้องติดต่อกับ มสธ. เพื่อที่จะซื้อ answer sheet แบบที่ machine ตรวจได้เลย เราจะให้อาจารย์ตรวจเฉพาะ part ที่เป็น writing เท่านั้น เราต้องมีอาจารย์ไปเฝ้าที่ มสธ. ในกรณีที่มีความผิดพลาด เช่น นิสิตใส่รหัสผิด เขียนอะไรไม่ชัดเจน เมื่อได้เทปมาแล้วก็เอามา run ข้อมูลว่ามีกี่คนที่ผ่านเกณฑ์ที่เราจะตรวจ essay ถ้าตรวจ essay 3,000 คนทีเดียวเราไม่มีเวลากัน เราก็จะคัดเฉพาะคนที่ได้เกณฑ์ที่ต้องการ คือ 80 % เรามีเวลาเพียง 1 อาทิตย์ที่จะตรวจ จำนวนที่คัดได้จากข้อสอบส่วนแรกมี 408 คนจาก 3,300 คน แต่หลังจากตรวจ essay แล้วจำนวนลดลงเหลือ 361 คน
- ตามชื่อของมันที่เรียกว่า Placement Test ไม่ทราบว่าเราได้ place นิสิตจริง ๆ หรือเปล่าคะ
- เรา place ค่ะ ตอนที่เรাজัดกลุ่มเราเอาคะแนนสอบมาเรียงลำดับในคณะที่ทำได้ที่จะทำได้ก็คือในคณะที่จัดการสอนเป็นบล็อก เช่น กลุ่ม 1-4 มาอยู่ในเวลาเดียวกัน อันนี้สถาบันคอมพิวเตอร์ช่วยเรามาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้อำนวยการสำนักทะเบียน ดร. สวัสดิ์ (แสงบางปลา)

เอาคะแนนมาจัดกลุ่มเลย นิสิตคนไหน ๆ ให้ลงกลุ่มไหน ๆ แต่เราจัดได้ปีนั้นแค่ 8 คณะเท่านั้น แต่ปีหน้าเราคิดว่าถ้าเราเตรียมล่วงหน้าเราจะขอจัดให้ได้ทุกคน ปีนี้ไปสอนอาจารย์อาจจะรู้สึกวานิสิตค่อนข้างมีความสามารถใกล้เคียงกัน

- ผลลัพธ์ที่ออกมาคุ้มกับแรงที่ลงไปหรือเปล่าคะ
- ตอนนั้นยังยากที่บอกว่าคุ้มหรือไม่คุ้ม นิสิต exempt มี 361 คน เราลดจำนวนชั่วโมงสอนไป 48 ชั่วโมง ลดอาจารย์ไปได้ราว 5 คน เราก็เอาอาจารย์ไปช่วยทำบทเรียนปรับปรุงบทเรียนในกลุ่มเราก็พยายามลดจำนวนนิสิตลง ก่อนหน้านิสิตในกลุ่มสูงมาก เราลดลงมาได้ประมาณ 25–30 คน อันนั้นเป็นประโยชน์เท่าที่เห็นชัด ๆ จำนวนอาจารย์ที่ลดลงเราก็จัดให้สอนวิชาเลือก ซึ่งเราเพิ่งทำได้ปีนี้เป็นครั้งแรก ปรากฏว่ามีนิสิตสนใจมาก แต่มีปัญหาวางเวลาตามที่ต้องการไม่ได้ทุกคน
- คณะใดคณะที่นิสิตได้รับการ exempt มากที่สุด
- นิสิตคณะแพทยมีผู้เข้าสอบ 202 คน คนที่ได้รับยกเว้น 64 คน อักษรศาสตร์เข้าสอบ 225 คน ได้รับ exempt 55 ต่อมา คือ วิศวกรรมฯ แต่วิศวกรรมฯ ได้คะแนนสูงสุด
- เรามีการวิเคราะห์พวกที่ได้ exempt ใหม่คะ เช่นว่ามาจากโรงเรียนอะไร มีพื้นฐานภาษาอังกฤษมานาน้อยอย่างไร
- เมื่อเวลาเรามีการเปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะเป็นเรื่องของหลักสูตร การบริหารหลักสูตร หรือ approach ต่าง ๆ ที่ใช้ เราก็ต้องมีการเก็บข้อมูลหรือมีการวิจัย ครึ่งนี้เราก็อ้างอิงเช่นเดียวกัน สิ่งที่อาจารย์พูดมาก็เป็นข้อมูลอันหนึ่งที่เราควรจะทราบมากที่สุด คือ การที่นิสิตเก่งไม่ได้เรียนภาษาอังกฤษหนึ่งเทอมก็จะเป็นผลเสียต่อความสามารถทางภาษาอังกฤษ คือ ทำให้ความรู้ของเขาคดกอลงไปหรือเปล่า เราก็จะใช้วิธีติดตามนิสิตกลุ่มนี้เมื่อเขาไปเรียน Foundation Reading II ว่าเขายังเรียนได้ดี คือ ยังคงเรียนได้ A อีกหรือเปล่า ถ้าเราพบว่านิสิตที่ได้ A แล้วไม่ได้เรียนภาษาอังกฤษไปเรียนอย่างอื่น พอมาถึง Foundation Reading II คะแนนตกไปได้ C หรือ D แสดงว่าการที่เขาไม่ได้เรียนหนึ่งเทอมมีผลเสียมากกว่าผลดี แต่ถ้านิสิตพวกนี้ยังคงได้ A อีก การหยุดเรียนไปแล้วไม่ได้เป็นผลเสียด้านความรู้ภาษาอังกฤษ แต่จะดีในด้านทัศนคติ แรงจูงใจที่ไม่ต้องเรียนสิ่งที่ไม่รู้แล้ว
- สำหรับ Placement ครั้งต่อไป จะมีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงอย่างไรหรือเปล่าคะ

— ตอนแรกที่เสนอกับทางมหาวิทยาลัยทุกคนก็บอกว่าให้ลองสอบทั้งหมดดูก่อน ถ้าเรามีวัตถุประสงค์ที่จะทำ ability grouping ด้วย แต่พอมาถึงการจัดการสอบเป็นเรื่องหนักเหลือเกิน ต้องพยายามลดจำนวนผู้ที่เข้าสอบ Placement Test ก็คิดกันอยู่หลายวิธี มีผู้เสนอว่าอาจทำได้โดยดูจากคะแนนสอบซึ่งเราต้องหา correlation ระหว่างคะแนนสอบเข้ากับ Placement Test ถ้ามี correlation สูงหมายความว่า ถ้าสอบข้อสอบทบวงได้ก็ก็จะสอบของเราได้ด้วย เราอาจลดจำนวนของคนที่จะมาสอบลงได้ สมมติว่าเราแบ่งนิสิตคร่าว ๆ ออกเป็น 3 กลุ่มพวก top- พวก mid- พวก low เราคงจะเอา high-middle group และพวก top มาสอบ นิสิตที่มาสอบก็จะลดลงเหลือราว ๆ 1500 แต่ก็ยังมีปัญหาว่าเราจะขอรับรองทบวงได้ไหม เพราะคะแนนคือความลับมาก มีผู้เสนอว่าถ้าอย่างนั้นดูจากคะแนน GAP ภาษาอังกฤษของเด็กจากโรงเรียน ซึ่งข้อนี้ยากเพราะว่าแต่ละโรงเรียนมีมาตรฐานไม่เหมือนกัน เพราะฉะนั้นเราคงจะต้องเลือกอะไรที่เป็นไม้บรรทัดอันเดียวกัน คือ ข้อสอบทบวง

บทสรุป

เราหวังเป็นอย่างยิ่งว่า บทสัมภาษณ์นี้จะช่วยให้ผู้อ่านที่สงสัยในเรื่องการสอบ Placement ของสถาบันภาษาได้เข้าใจกระจ่างถึงวัตถุประสงค์ของการสอบครั้งนี้ แต่ที่แน่ ๆ ก็คือสถาบันภาษาจะไม่หยุดตรงที่ผลสอบเพื่อยกเว้นนิสิต หากมีการวิจัยต่อเนื่องเพื่อผลอื่น ๆ ซึ่งเราจะได้นำเสนอในโอกาสต่อไป

จันทร์พนิต สุระศิลป์

วิทยาพร นาวีการ

ตอบข้อสงสัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

ปรางค์ทิพย์ นพรมภา

ถาม ดิฉันมีปัญหาในการสอน listening แก่นักเรียน ทั้งปัญหาในการเลือกเทปและบทเรียน และการสอนให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนนั้น ๆ กรุณาแนะนำเรื่องการสอน listening ด้วยค่ะ

ตอบ การสอน listening เป็นสิ่งที่ค่อนข้างยาก ไม่ว่าจะเป็นการสอน listening ในระดับพื้นฐานหรือระดับสูง ทั้งนี้เนื่องมาจาก ผู้เรียนขาดโอกาสที่จะฝึกฝนการฟังภาษาอังกฤษจากเจ้าของภาษาโดยตรง ผู้เรียนมักจะคุ้นเคยกับสำเนียงของผู้สอน และอาจจะรู้สึกไม่สบายใจเมื่อต้องฟังภาษาอังกฤษซึ่งพูดโดยเจ้าของภาษา เมื่อผู้เรียนไม่เข้าใจภาษาที่พูด ก็จะรู้สึกท้อถอยและขาดความมั่นใจที่จะพยายามต่อไป

การที่จะสอน listening ให้ได้ผลดีนั้น ผู้สอนควรคำนึงถึงปัญหาต่าง ๆ ของผู้เรียนดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนพะวงกับความหมายของคำแต่ละคำมากเกินไป โดยเข้าใจว่าหากตนไม่เข้าใจคำแต่ละคำในประโยคแล้ว อาจจะทำให้ไม่เข้าใจประโยคนั้น ๆ
2. ในการสนทนาที่แท้จริงแล้ว เจ้าของภาษาอาจมีคำเสริม สร้อยคำ หรืออาจละคำหรือละประโยคบางประโยค เช่น อาจมีเสียง mmm, er, well แทรกระหว่างคำหรือประโยค หรือผู้พูดอาจพูดว่า “If you do that again.-และละประโยคที่เหลือไว้ให้ผู้ฟังเข้าใจว่าเป็นการขู่หรือเป็นประโยค Conditional
3. เสียงสระหรือพยัญชนะบางตัวอาจเปลี่ยนแปลงไป เช่นเสียง /t/ ในคำว่า next และ last จะไม่ออกเสียง เมื่อ t นั้นอยู่หน้าพยัญชนะ last May จะออกเสียง /la : s mei/ หรือ what did you do yesterday จะออกเสียง Whade you do yesterday เป็นต้น

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้สอนควรฝึกให้ผู้เรียนเคยชินกับภาษาพูดในระดับความเร็วปกติที่เจ้าของภาษาพูด โดยผู้สอนเองก็ควรเป็นตัวอย่างที่ดีโดยไม่พูดหรือเน้นประโยคใด ๆ ซ้ำหรือมากเกินไปโดยไม่จำเป็น ผู้สอนควรอธิบายถึง Contractions ต่าง ๆ เช่น I'm Suvimol ไม่ใช่ I am Suvimol ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับภาษาอังกฤษที่ใช้ในชีวิตจริง

การเลือกเทปและบทเรียนในการสอน ก็เป็นปัญหาซึ่งทำความหนักใจให้แก่ครูผู้สอน listening อยู่เสมอ เนื่องจากเทปที่มีขายในท้องตลาดมักจะมีวัตถุประสงค์หลักที่จะสอน stress, intonation และ structure pattern มากกว่า listening comprehension ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรแก้ปัญหาโดยอาจจะทำบทเรียน listening ด้วยตัวเอง โดยอาจขอร้องเจ้าของภาษาอสังเกตุ บทสนทนา บทสัมภาษณ์ หรือบทความใด ๆ หากผู้สอนไม่อาจหาเจ้าของภาษาได้ ก็อาจอสังเกตุภาษาอังกฤษจากรายการวิทยุภาษาอังกฤษ รายการข่าว หรือแม้แต่บทโฆษณา บทเรียนที่เลือกควรจะน่าสนใจ ไม่เป็นสิ่งที่ยากเกินความเข้าใจและควรเป็นสิ่งที่นักเรียนคุ้นเคย นอกจากนั้นเนื้อหาแล้ว ภาษาที่ใช้ควรจะไม่ยากเกินระดับความรู้ของนักเรียน และจะต้องเป็นภาษาอังกฤษที่พูดด้วยความเร็วปกติโดยเจ้าของภาษา

เมื่อผู้สอนคัดเลือกบทเรียนได้แล้ว ควรปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

1. สอนศัพท์บางตัวที่จำเป็นต่อการเข้าใจบทเรียนก่อนให้ผู้เรียนเริ่มฟังเทป อย่างไรก็ตามการสอนศัพท์มากเกินไปหรือนานเกินไป จะทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่าย
2. เปิดเทปให้ผู้เรียนฟังตั้งแต่ต้นจนจบ และถามผู้เรียนว่า "Did you understand that?" หากผู้เรียนไม่เข้าใจ ผู้สอนควรให้กำลังใจผู้เรียน โดยพูดว่า "Well, in about 10 minutes, you'll understand all of it!"
3. ผู้สอนเริ่มเปิดเทปฟังประโยคแรกใหม่ ตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนและเปิดซ้ำให้ฟังจนผู้ฟังพอใจ ผู้สอนไม่ควรเร่งรัดผู้เรียน เพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดความไม่มั่นใจ ผู้สอนไม่ควรละความพยายามโดยพูดประโยคที่เป็นปัญหาให้ผู้เรียนฟังหากควรให้กำลังใจและให้ผู้เรียนใช้ความพยายามของตัวเองให้มากที่สุด
4. เมื่อผู้เรียนเข้าใจความหมายในประโยคต่าง ๆ ผู้สอนควรเปิดเทปให้ผู้เรียนฟังใหม่ตั้งแต่ต้นจนจบอีกครั้งหนึ่ง และอาจตั้งคำถามเพื่อตรวจสอบความเข้าใจประกอบไปด้วย

5. เมื่อผู้เรียนเคยชินกับการฟังภาษาอังกฤษในระดับความเร็วปกติของเจ้าของภาษา ผู้สอนอาจเพิ่มระดับความยากของบทเรียนขึ้นทีละน้อย โดยเลือกบทเรียนที่มีภาษา สลับซับซ้อนยิ่งขึ้น หรืออาจมีสำเนียงไม่ชัดหู มีระดับความเร็วเพิ่มขึ้น หรือมี เสียงสอเคลือบ ซึ่งทำให้บทเรียนยากขึ้น ผู้สอนอาจช่วยผู้เรียนได้โดยตั้งคำถาม นำหรือเปิดเทปซ้ำ หลาย ๆ ครั้ง โดยใช้คำถามช่วยความเข้าใจ ซึ่งจะเป็นการ พัฒนาความสามารถในการฟังของผู้เรียนให้สูงขึ้น

ท้ายที่สุด ขอยกข้อควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติในการเรียนการสอน listening

1. อย่าใช้เวลามากเกินไปในกิจกรรมหนึ่ง ๆ หรืออธิบายจุดใดจุดหนึ่งเกินความจำเป็น เพราะจะทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่าย
2. ให้ความสำคัญแก่การฟังให้ทั่วถึงกับทักษะอื่น ๆ อย่ารีบรัด เพราะจะทำให้ ผู้เรียนเกิดความตระหนก และมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อทักษะการฟัง
3. หากห้องเรียนกว้างเกินไป จะเป็นอุปสรรคต่อการเรียน เพราะทำให้เกิดเสียงก้อง ผู้สอนควรให้ผู้เรียนมานั่งรวมกันรอบ ๆ เครื่องเทป เพื่อสะดวกในการได้ยิน
4. เครื่องเล่นเทป และ cassette ควรอยู่ในสภาพที่ดี ไม่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าใจ ภาษาในบทเรียน

จากข้อควรปฏิบัติและขั้นตอนต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว ผู้เขียนหวังอย่างยิ่งว่าจะเป็น ประโยชน์ไม่มากนักต่อทั้งผู้เรียนและผู้สอนทักษะการฟัง ช่วยเพิ่มความมั่นใจ พร้อมทั้งช่วย ให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนรู้สึกสนุกในการฟังภาษาต่างประเทศซึ่งมิใช่ภาษาของตน

จาก *The Receptive Skills—Listening*

โดย Nick McIver.

แนะนำหนังสือ

ยุพิน จันทร์เจริญสิน

Savignon, Sandra. *Communicative Competence: theory and classroom practice. Texts and Contexts in Second Language Learning*. Reading, Mass.: Addison-Wesley, 1983. 322.

ในขณะที่ *Communicative competence* เป็นที่กล่าวขวัญและรับรองว่าเป็นวิธีที่ใช้สอนภาษาได้ผลนั้น มีหนังสือที่เขียนเกี่ยวกับการสอนในลักษณะนี้ออกมามากมาย โดยผู้เชี่ยวชาญสาขาที่มีชื่อ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวอังกฤษ มีเล่มหนึ่งที่โดดเด่นขึ้นมาซึ่งเขียนโดยผู้เชี่ยวชาญชาวอเมริกัน เขียนไว้อย่างละเอียดเป็นขั้นตอน โดยแบ่งหนังสือออกเป็น 6 บท คือ

1. Definitions of Communicative Competence.
2. L2 Acquisition Research.
3. Learner Attitudes and Interests.
4. Selection of Materials.
5. Shaping the Curriculum.
6. Testing.

ท้ายบทแต่ละบทจะมี suggested readings ให้ไว้มากมาย สำหรับผู้ที่สนใจจะได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมหัวข้อนั้น ๆ ให้เจาะลึกลงไปได้อีกและมีหัวข้อเสนอไว้สำหรับค้นคว้าวิจัย หรืออภิปรายต่อได้อีกมาก

ที่ท้ายเล่มมีรายชื่อ Reference มากมายซึ่งผู้เขียนใช้ค้นคว้า อ้างอิงในการเขียนหนังสือ
นี้ ผู้สนใจอาจจะติดตามอ่านเพิ่มเติมได้ นอกจากนี้ยังมีคำนิยามคำศัพท์ในสาขานี้ไว้ให้ด้วย

มีคำนิยามของผู้มีชื่อเสียงในสาขาหลายท่านพิมพ์ปรากฏอยู่ เช่น Frank W. Medley,
Tony Silva, Diane Larsen-Freeman and John Upsher.

Courtney, Rosemary. *Longman Dictionary of Phrasal Verbs*. (The Learner's guide
to two-word verbs) Harlow : Longman, 1983, 734.

พจนานุกรมเล่มนี้รวบรวม Phrasal verbs ซึ่งเป็นปัญหาในการเรียนภาษาอังกฤษของ
ชาวต่างชาติไว้มากกว่า 12,000 วลี วลีที่รวบรวมไว้นี้มี

1. Phrasal verbs ที่ประกอบด้วย คำกริยา + วิเศษณ์, กริยา + บุพบท หรือ กริยา +
วิเศษณ์ + บุพบท ถ้ากริยาลีมีความหมายทั้งที่เป็นความหมายธรรมดาและที่ใช้เป็นสำนวนแล้ว
ก็จะทำเครื่องหมาย * ไว้ที่ที่เป็นสำนวน เช่น

Chew up V adv.

1. to bite (food) into small pieces : Children are always told to chew thin
meat up well.

* 2. (informal) to scold (someone) : the director chewed Jim up for being
late again.

* 3. be/get chewed up. AmE infml. to be or become worried, anxious, etc. :
Don't get chewed up about the new law ; it won't affect you.

2. Phrasal verbs ที่ประกอบด้วยคำกริยาและคำบุพบทเฉพาะตัว ใช้กับคำอื่น ๆ ไม่
ได้ เช่น depend on หรือ despair of.

3. สำนวนต่าง ๆ เช่น let the cat out of the bag.

จากตัวอย่างที่ยกมาประกอบข้างต้นจะเห็นได้ว่า คำอธิบายนั้น สั้นกะทัดรัด ชัดเจน
มีประโยคตัวอย่างประกอบการใช้ให้เข้าใจง่ายขึ้น รวบรวมไว้ทั้งความหมายของภาษาอังกฤษ
ในประเทศอังกฤษและภาษาอังกฤษในอเมริกา มีทั้งความหมายอย่างที่ใช้เป็นทางการและที่ไม่เป็น
ทางการ

Oller, Jr., John W. and Richard-Amato, Patricia A. (eds) *Methods that Work: a smorgasboard of ideas for language teachers*. Rowley, Mass.: Newbury House, 1983. 440.

ข้อหนังสือบอกชัดเจนในหัวว่าเป็นแหล่งรวมความหลากหลายทางวิธีการสอนภาษาสำหรับผู้สอนภาษา ซึ่งผู้อ่านจะเลือกอ่านและนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามความสนใจและต้องการ ไม่จำเป็นต้องอ่านตลอดทั้งเล่มก็ได้ บรรณาธิการทั้งสองได้รวบรวมบทความซึ่งเขียนโดยผู้เขียนที่เขียนเกี่ยวกับวิธีการสอนที่แต่ละคนได้ใช้สอนจริง ๆ ในชั้นเรียนอย่างได้ผลมาแล้ว มิใช่เป็นเพียงทฤษฎีที่ยกขึ้นมาเสนอ ซึ่งอาจจะใช้ไม่ได้ผลในทางปฏิบัติ

ผู้เขียนบทความซึ่งเป็นเหมือนรายงานผลการทดลองเหล่านี้ ล้วนแต่เป็นผู้มีชื่อเสียงในวงการ เช่น Krashen, Stevich, Curran, Swain และ Di Pietro เป็นต้น และยิ่งกว่านั้นข้อบรรณาธิการก็เป็นหลักประกันที่มีน้ำหนักของหนังสือที่เพียงพออยู่แล้ว

บทความต่าง ๆ นั้นรวมทั้งสิ้น 32 บทความ แบ่งเป็น 7 ภาคดังนี้

1. Pragmatic orientations. 2. Teacher/individual orientations. 3. Social/therapeutic orientations. 4. Roles and drama. 5. Natural orientations. 6. Fun and games. 7. Program/experiment reports.

เมื่อจบแต่ละบทความจะมี discussion questions ไว้ให้ผู้ใช้น้ำสือหรือนักศึกษาได้อภิปรายถกเถียงกันเกี่ยวกับสิ่งที่บทความได้กล่าวไว้ข้างต้น

เหมาะกับนักศึกษาฝึกหัดครู และครูประจำการ